

ΙΔΡΥΜΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΑΣ

Λατρευσιολογήματα - 2

Γρ. Θ. Στάθη

# ΤΡΙΘΕΚΤΗ

ἦτοι

Ἀκολουθία τοῦ Βυζαντινοῦ Κοσμικοῦ Τυπικοῦ  
τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Ἀγίας Σοφίας

καὶ τὸ

## ΚΟΝΤΑΚΙΟΝ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

τοῦ Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ



ΑΘΗΝΑ 2000

# ΠΡΟΕΚΤΗ

καὶ τὸ

ΚΟΝΤΑΚΙΟΝ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΤΗΝΩΝ

# ΤΡΙΘΕΚΤΗ

ἦτοι

Ἀκολουθία τοῦ Βυζαντινοῦ Κοσμικοῦ Τυπικοῦ  
τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Ἀγίας Σοφίας

καὶ τὸ

## ΚΟΝΤΑΚΙΟΝ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

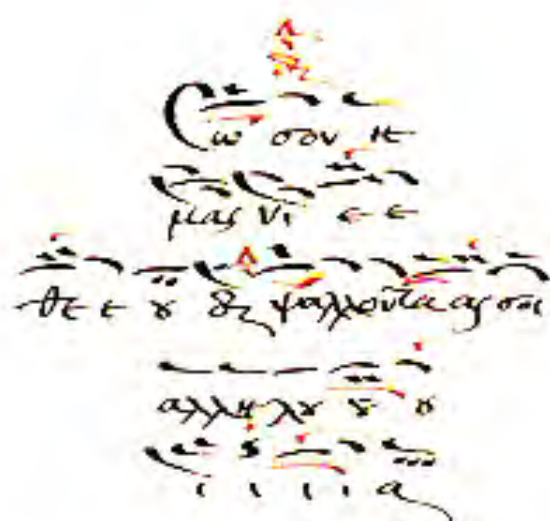
τοῦ Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ

Τάξις καὶ Μέλος

παρὰ

Γρηγορίου Θ. Στάθη

Καθηγητοῦ τῆς Βυζαντινῆς Μουσικολογίας καὶ Ψαλτικῆς Τέχνης,  
εἰς τὸ Τμῆμα Μουσικῶν Σπουδῶν  
τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν



ΑΘΗΝΑ 2000

ΙΔΡΥΜΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΑΣ

Λατρειολογήματα

2

---

ISBN 960-86798-0-X

α' έκδοση, 2000





εἰς μνήμην τῆς μάνας μου Μαρίας

ἐκδημώσεως πρὸς Κύριον τὴν 17ην Ἰουλίου 1999  
ἡμέραν τοῦ 83του γενεθλίου αὐτῆς

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ  
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ  
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ  
ΙΩΑΝΝΟΥ ΓΕΝΝΑΣΙΟΥ 14 (115 21)

ΑΡΙΘΜ. ΠΡΩΤ. 806  
ΔΙΕΚΠ. 405

ΑΘΗΝΗΣ ΤΗ 15ῃ Φεβρουαρίου 2000

ΕΓΚΥΚΛΙΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Πρὸς

Τὴν Ἱερὰν Ἀρχιεπισκοπὴν Ἀθηνῶν, καὶ

Τὰς Ἱερὰς Μητροπόλεις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Ἐκ Συνοδικῆς ἀποφάσεως ληφθείσης ἐν τῇ Συνεδρίᾳ τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 4ης Φεβρουαρίου ἐ.ε., γνωρίζομεν ὑμῖν, ὅτι ἡ Ἱερὰ Σύνοδος ἐν τῇ ῥηθείσῃ Συνεδρίᾳ Αὐτῆς, ἐνέκρινε τὴν προαιρετικὴν τέλεσιν εἰς τοὺς Ἱεροὺς Ναοὺς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κατὰ τὸ ἑσπέρας τῆς Παρασκευῆς τῆς προτεραίας ἑβδομάδος τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων, τῆς διπλῆς Ἀσματικῆς Ἀκολουθίας, κατὰ τὸ Βυζαντινὸν Τυπικὸν τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Ἀγίας Σοφίας, «Τριθέκτη - Κοντάκιον τῶν Χριστουγέννων».

Ἡ ἀποκατάστασις τῆς Ἀκολουθίας, ἡ ἑορτολογικὴ προσαρμογὴ, ἡ 'τάξις' τοῦ Κοντακίου καὶ ἡ μελοποίησις, εἶναι ἔργον τοῦ Ἑλλογμωτάτου Καθηγητοῦ τῆς Βυζαντινῆς Μουσικολογίας καὶ Ψαλτικῆς Τέχνης ἐν τῷ Ἐθνικῷ καὶ Καποδιστριακῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθηνῶν καὶ Διευθυντοῦ τοῦ παρ' ἡμῖν Ἰδρύματος Βυζαντινῆς Μουσικολογίας κ. Γρηγορίου Θ. Στάθης, καὶ θέλει συντόμως κυκλοφορηθῇ τύποις εἰς πλήρη καὶ τελικὴν ψαλτικὴν μορφήν, μεμελισμένην μετὰ τὴν ἀναλυτικὴν βυζαντινὴν σημειογραφίαν, καὶ ἐν ταύτῳ, εἰς δεύτερον μέρος, κατεστρωμένην κατὰ στίχον ὡς ποιητικὸν κείμενον, διὰ τὴν εὐκολωτέραν παρα-

κολούθησιν τῆς Ἀκολουθίας ὑπὸ τοῦ χριστεπωνύμου πληρώματος τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ Ἀκολουθία εἶναι λιτή, κατανυκτική καὶ ἐπιβλητική, ὡς ἀρμόζει διὰ τὴν πρόγευσιν τῆς εὐφροσύνης καὶ ἀγαλλιάσεως ἐπὶ τῇ σαρκώσει τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν. Σώζονται ἐν αὐτῇ καὶ ἐπανεντάσσονται εἰς τὴν ζῶσαν λογικὴν λατρείαν τρία λησμονημένα λειτουργικὰ κείμενα: α) αὐτουσία ἡ Ἀκολουθία Τριθέκτη τοῦ Βυζαντινοῦ Κοσμικοῦ Τυπικοῦ τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Ἀγίας Σοφίας, β) αἱ προσόρτιοι Καταβασαί, ἀδήλου ὕμνογράφου τοῦ ἰ'-ια' αἰῶνος «Χριστὸς ἐν πόλει Βηθλεὲμ βρεφουργεῖται», καὶ γ) τὸ περίφημον Κοντάκιον τῶν Χριστουγέννων, ποίημα τοῦ Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ «Ἡ Παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίκτει», μὲ ἐννέα (9) ἐπιλεγμένους Οἴκους, τοὺς εὐφραδεστέρους, ἐκ τῶν εἴκοσι τεσσάρων (24) συνολικῶς Οἰκῶν αὐτοῦ τοῦ Ὑμνου.

Διὸ καὶ προτρεπόμεθα πάντας ὅπως, οὐχὶ καθ' ὑποχρέωσιν, ἀλλ' ἐν φιλοθέῳ διαθέσει, μεριμνήσητε διὰ τὴν κατ' ἔτος τέλεσιν τῆς Ἀκολουθίας ταύτης, ὄντες βέβαιοι ὅτι προσφέρομεν εἰς τὸ φιλόχριστον καὶ φιλακόλουθον πλήρωμα τῆς Ἀγιωτάτης ἡμῶν Ἐκκλησίας μίαν εἰσέτι εὐκαιρίαν διὰ προσευχὴν καὶ περισυλλογὴν, κατὰ τὰς παραμονὰς τῆς ἐορτῆς τῶν Χριστοῦ Γενεθλίων, καὶ τὴν βεβαίαν ἅμα πίστιν ὅτι εὐδοκεῖ ὁ Θεὸς ἵνα ἐπιτελῶνται καὶ ἐν τοῖς ἐσχάτοις καιροῖς ἔργα ἀγαθὰ καὶ ἔργα αἰνέσεως καὶ δοξολογίας τοῦ δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν σαρκωθέντος Παιδίου νέου, τοῦ πρὸ αἰώνων Θεοῦ ἡμῶν.

Ἐντολῇ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος

† Ἀρχιμ. Θεολόγος Ἀποστολίδης



## Προλόγισμα

13



### 1. Ἑναρξῆς

29

Ἦχῖζει ὁ Χορὸς ἦχον πλ. δ' *Νε Ἀγιε*

*Εὐλόγησον Δέσποτα - Εὐλογημένη ἡ βασιλεία - Ἀμήν*



### – Ἑνότητα Α' Ἀντιφώνου

31

- Ἡ Μεγάλη Συναπτή, ἡ τὰ Εἰρηνικά

*Ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δετηθῶμεν*

- Εὐχή· Ὁ Θεός, ὁ ἐπὶ τῶν χερουβὶμ καθεζόμενος

- Ψαλμὸς 44ος· ἦχος β' "Ἐξηρεύσατο ἡ καρδία μου λόγον ἀγαθόν"  
*ἐφύμνιον "Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου, Σῶτερ, σῶσον ἡμᾶς"*



### 2. Ἑνότητα Β' Ἀντιφώνου

37

- Μικρὰ Συναπτή *Ἐτι καὶ ἔτι ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δετηθῶμεν*

- Εὐχή· Δεόμεθά σου, Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, μακροθύμησον ἐφ' ἡμῖν

- Ψαλμὸς 66ος· ἦχος δ' Ἀγία "Ὁ Θεὸς οἰκτειρήσαι ἡμᾶς"

*ἐφύμνιον "Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ, ψάλλοντάς σοι ἀλληλούια"*



### 3. Ἑνότητα Γ' Ἀντιφώνου

43

- Μικρὰ Συναπτή *Ἐτι καὶ ἔτι ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δετηθῶμεν*

- Εὐχή· Κύριε, ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, οὗ ἡ δόξα ἀκατάληπτος

- Ψαλμὸς 109ος· ἦχος πλ. δ' *Νανα* "Ἐἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου"  
*ἐφύμνιον "Ἀλληλούια, ἀλληλούια"*

*Γίνεται εἰσοδευσις ἀπ' τὸ Βῆμα εἰς τὸν Σολέα, ψαλλομένου*

*τοῦ εἰσοδικοῦ στίχου "Σὺ ἱερεύς...", εἰς τύπον Εἰσοδικοῦ*

- Ἐπισυνάπτεται ἡ εὐχή τῆς ζ' *Ὡρας*

*Κύριε, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ὁ διδούς εὐχὴν τῷ εὐχομένῳ*





#### 4. Διπλὸ Προκείμενον καὶ Προφητεία·

51

- Τὸ τροπάριον τῆς προφητείας, εἰς τύπον Τρισαγίου ἤχος β'
- 'Ο ἄναρχος ἄρχεται μὲ μικρὴ δοξολογία καὶ 'περισσὴ'
- τὸ α' προκείμενον· "Μήτηρ Σιών ἐρεῖ ἄνθρωπος" (ψαλμὸς 86ος)
- 'Ανάγνωσμα ἐκ τοῦ Προφητολογίου· 'Ησαΐα, κεφ. ια' 1-10·  
    Τάδε λέγει Κύριος· 'Εξελεύσεται ράβδος ἐκ τῆς ρίζης 'Ιεσσαί
- τὸ β' προκείμενον· "Αρχὴ σοφίας φόβος Κυρίου" (ψαλμὸς 110ος)



#### 5. Ἡ Μεγάλῃ ἐκτενής·

55

- Ἡ Ἱκεσία· Εἵπωμεν πάντες ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς
- Εὐχή· Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, τὴν ἐκτενὴ ταύτην ἱκεσίαν πρόσδεξαι



#### 6. Τὰ Κατηχούμενα καὶ τὰ Διπλοκατηχούμενα·

58

- Ἡ Δέησις· Εὐξασθε, οἱ κατηχούμενοι, τῷ Κυρίῳ
- Ἡ Εὐχή· Κύριε, παντοκράτορ καὶ φιλόανθρωπε
- Ἡ Δέησις· Ὅσοι πρὸς τὸ φῶτισμα, προσέλθετε
- Ἡ εὐχή· Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἐπίφανον τοὺς οἰκτιρμοὺς σου

Δεήσεις καὶ εὐχὲς ὑπὲρ τῶν πιστῶν·

- Ὅσοι πιστοί, ἔτι καὶ ἔτι ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν
- Ἡ α' εὐχή· Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τῆς πολυθείου πλάνης
- Ἡ β' εὐχή· Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ



#### 7. Ἡ τάξις τοῦ Κοντακίου τῶν Χριστουγέννων·

65

- α. Οἱ προεόρτιες ἱαμβικές Καταβασίεις (ι'-ια' αἰ.)· ἤχος α' Ἀνανες,  
    μέλος ἀργὸ εἰρμολογικὸ Πέτρου Μπερεκέτη (α' ἡμῖσι ιγ' αἰ.)·  
    Χριστὸς ἐν πόλει Βηθλεὲμ βρεφουργεῖται
- β. Τὸ προοίμιον ἢ κουκούλιον τοῦ Κοντακίου τοῦ Ρωμανοῦ,  
    μέλος παπαδικό - κοντακαριακό, δίχορο, μελισθὲν νεωστὶ  
    παρὰ Γρηγορίου Στάθης, ἤχος τρίτος Νανα  
    'Η Παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίκτει



- γ. Οἱ οἴκοι τοῦ Ὑμνου τοῦ Ρωμανοῦ, κατ' ἐπιλογὴν 9 οἴκοι·  
 Τὴν Ἑδὲμ Βηθλεὲμ ἤνοιξε, δεῦτε ἴδωμεν ...  
 ἐφύμνιον ἢ ἀνακλῶμενον Παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεὸς  
 - Καὶ πάλιν τὸ προοίμιον εἰς τὸ μέλος τῆς παραδόσεως·  
 ἦχος τρίτος Νανα Ἡ Παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίκτει



## 8. Τὰ Πληρωτικά·

84

- Λιτήσεις· Πληρώσωμεν τὴν δέησιν ἡμῶν τῷ Κυρίῳ
- Ἡ Εὐχή τῆς Ἀπολύσεως· Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ μόνος ἀγαθὸς
- Ἡ Εὐχή τῆς Κεφαλοκλισίας·  
 Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ καθήμενος ἐπὶ θρόνου δόξης
- Τὰ προεόρτια τροπάρια (ποιήματα Ρωμανοῦ)· μέλος Γερμανοῦ  
 Νέων Πατρῶν ἦχος πλ. β' Νεχεανες  
 Αἱ ἀγγελικαὶ προπορεύεσθε δυνάμεις -  
 Ὡς περ ἐκ πατρὸς ἀνεβλάστησας ἀμήτωρ

Ἀπόλυσις· Ἐν εἰρήνῃ προέλθωμεν.



## ΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ, χωρὶς σημειογραφία

93







## Προλόγισμα

### α. Τὰ δύο Βυζαντινά Τυπικά: Κοσμικὸ καὶ Μοναχικόν.

Εἶναι, ἴσως, γνωστὸ σὲ πολλοὺς φιλακόλουθους ὅτι κατὰ τὴν μέση βυζαντινὴν περίοδο οἱ ἱερεῖς Ἀκολουθίες τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ νυχθημέρου τελοῦνταν κατὰ δύο παράλληλα Τυπικά· τὸ Κοσμικόν, γιὰ τὶς ἐκκλησίες τοῦ κόσμου – τὶς ἐνορίες, καὶ τὸ Μοναστικόν Τυπικόν, γιὰ τοὺς μοναστηριακοὺς ναοὺς, τὰ μετόχια τῶν μοναστηριῶν καὶ τοὺς μοναχοὺς. Καὶ τὰ δύο Τυπικά, Κοσμικόν καὶ Μοναστικόν, ἔχουν θετὴ πατρίδα τὴν Κωνσταντινούπολη, ὅπου δέχτηκαν εὐεργετικὲς ἐπιδράσεις, ἐπεξεργάστηκαν καὶ ἀναπτύχθηκαν σὲ πλήρη καὶ τέλεια μορφή. Τὸ Κοσμικὸ ἢ Ἐνοριακὸ Τυπικὸ ἔχει τόπο προελεύσεως τὴν Ἀντιόχεια· τὸ Μοναστικὸ ἢ Μοναχικὸ Τυπικὸ σώζει τὴν ἱεροσολυμιτικὴν παράδοση καὶ μάλιστα τῆς μονῆς τοῦ Ἀγίου Σάββα τῆς Παλαιστίνης.

Μετὰ τὸν θρίαμβο τῆς Ὁρθοδοξίας κατὰ τὶς εἰκονομαχικὲς ἐρίδες, μὲ τὴν Ζ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο τὸ ἔτος 787 καὶ τελικὰ μετὰ τὴν Σύνοδο τοῦ 843, καὶ μὲ ἐπίκεντρο τὴν μονὴ τοῦ Στουδίου στὴν Κωνσταντινούπολη οἱ Ἀκολουθίες τοῦ Μοναστικοῦ Τυπικοῦ ἐμπλουτίστηκαν μὲ νέα ὑμνογραφήματα καὶ ἄρχισαν νὰ διαδίδονται καὶ ἔξω ἀπ' τὰ μοναστήρια, στοὺς ἐνοριακοὺς ναοὺς τῶν πόλεων, καὶ σιγά-σιγά νὰ ἐπιβάλλονται ἔναντι τῶν Ἀκολουθιῶν τοῦ Κοσμικοῦ Τυπικοῦ. Ἡ κατάλυση τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας ἀπ' τοὺς Φράγκους τὸ 1204 πρῶτα, καὶ ἡ τουρκικὴ κατάκτηση ἀργότερα ὑπῆρξαν καταλυτικὲς καὶ γιὰ τὶς Ἀκολουθίες τοῦ Κοσμικοῦ Τυπικοῦ. Σήμερα, ἀπ' τὶς ἀρχές τοῦ 19<sup>ου</sup> αἰῶνος καὶ δῶθε ἀκολουθοῦμε ὅλοι οἱ ὀρθόδοξοι, ἐλληνόγλωσσοι καὶ παντοιόγλωσσοι ἄλλοι, τὸ Μοναστηριακὸ Τυπικόν, καὶ στὰ μοναστήρια





καί στίς ἐνορίες τοῦ κόσμου, μέ κάποιες βέβαια διαφορές, πού ἐγκαινιῶνται κυρίως σέ παραλείψεις καί συντμήσεις καί κολοβώσεις τῶν Ἀκολουθιῶν στούς ναοὺς ἔξω ἀπ' τὰ μοναστήρια.

Τὸ Βυζαντινὸ Κοσμικὸ Τυπικὸ εἶχε δύο βασικὲς Ἀκολουθίες, τὸν Ἑσπερινὸ καὶ τὸν Ὁρθρὸ καὶ γιὰ τὴν Μ. Τεσσαρακοστὴ ἄλλες δύο, τὴν Τριθέκτη γιὰ τίς μεσημβρινές ὥρες καὶ τὴν Παννυχίδα γιὰ τὰ μεσάνυχτα. Τὸ διάγραμμα ὅμως τελέσεως τῶν δύο κοινῶν Ἀκολουθιῶν, Ἑσπερινοῦ καὶ Ὁρθρου, κατὰ τὰ δύο Τυπικά, εἶναι ἐντελῶς διαφορετικόν. Τὸ Κοσμικὸ Τυπικὸ περιλαμβάνει μονάχα ψαλμούς, κατανεμημένους σέ ομάδες ἢ ἐνότητες Ἀντιφώνων, καὶ φυσικὰ συναπτές δεήσεις καὶ εὐχές· ἐνῶ τὸ Μοναστικὸ Τυπικὸ προβλέπει πολλὰ καὶ ποικίλα τροπάρια, συμπλεκόμενα μέ τοὺς ψαλμούς, γιὰ τίς ἀγόμενες κάθε μέρα ἐορτές.

Τὴν βέβαιη πληροφορία ὅτι τελοῦνταν τότε, στίς ἀρχές τοῦ 13<sup>ου</sup> αἰῶνος, καὶ στήν ἐπιώνυμη μητρόπολη τῶν Ἀθηνῶν οἱ ἀσματικὲς ἀκολουθίες, ἄρα καὶ ἡ Τριθέκτη, μᾶς τὴν παρέχει ὁ σύγχρονος τοῦ μητροπολίτου Ἀθηνῶν Μιχαὴλ Χωνιάτη Δημήτριος Χωματηνός, ἀρχιεπίσκοπος Ἀχρίδος (1217 - 1231): “Δύο καταστάσεις τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἀκολουθίαν ἐν προσευχαῖς καὶ ὕμνοις καὶ πνευματικαῖς ᾠδαῖς περιέχουσι καὶ ρυθμίζουσι· μία μὲν ἢ καὶ τελεωτέρα, ἢ κατ' ἐξοχὴν λεγομένη ἀσματικὴ· ἣτις οὐδὲ ἐφηπλωμένη, ἀλλ' ἐν τόποις περιγεγραμμένη τυγχάνει εὐαριθμήτοις, οὓς καὶ ἡμεῖς οἶδαμεν, ἡγουν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ τῆς εὐδαίμονος Κωνσταντινουπόλεως, τῇ περικλύτῳ μητροπόλει Θεσσαλονίκης καὶ τῇ περιωνύμῳ μητροπόλει τῶν Ἀθηνῶν”. [Βλ. “Ἐρωτήσεις τοῦ ἀγιωτάτου μητροπολίτου Δυρραχίου κυροῦ Κωνσταντίνου τοῦ Καβάσιλα” σὲ Pitra, *Analecta VI, Juris Ecclesiastici Graecorum*, Rome 1891, 619-622 ].



Ὅλο αὐτὸ τὸ προηγούμενο κείμενο ἀποτελεῖ παράθεμα ἀπ' τὸ Πρόλογισμα τοῦ γράφοντος στήν πρόσφατη ἐκδόση τῆς Ἀσματικῆς Ἀκολουθίας Παννυχίς, ἐκδόση τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, μέ τὴν ὁποία ἐπιχειρεῖται μιὰ ἐπαναγωγή τῆς θείας λατρείας στὸ ἄρχαιον κάλλος, ἢ, μέ ἄλλα λόγια, μιὰ ἐπανένταξη στὴ σημερινή ζῶσα λογικὴ λατρεία





τῆς Ὁρθόδοξης Ἐκκλησίας παλαιότερων λατρευτικῶν τύπων καί μορφῶν. Καί εἶναι βέβαιο ὅτι στίς λησμονημένες αὐτές Ἀκολουθίες τοῦ Ἑνοριακοῦ Τυπικοῦ σώζονται κάποια βασικά στοιχεῖα ἀπλότητος καί λιτότητος πού συμβάλλουν στήν εὐκόλη παρακολούθηση καί στήν θεμιτή συμφαλμώδηση τῶν ἐπαναλαμβανομένων ἐφύμνιων τροπαρίων ἀπ' τὸ χριστεπώνυμο πλήρωμα. Καί ἔτσι, κατὰ τὸν Μ. Βασίλειο “νεαροποιεῖται αὐτῆς [τῆς ψυχῆς τῶν πιστῶν] ἡ ἐπιθυμία καί ἀνακαινίζεται τὸ νηφάλιον” {“Ὁροι κατὰ πλάτος”, *Migne PG* 31, 1016}.

Ὁ ἐπιφανὴς λειτουργιολόγος καθηγητὴς Ἰωάννης Φουντούλης εἶναι ὁ ἐπιστήμονας ἐρευνητὴς πού ἀσχολήθηκε συστηματικὰ μέ τις διαφορές παλαιῆς ἀκολουθίας, καί μέ τις τέσσερις ἀκολουθίες τοῦ Κοσμικοῦ ἢ Ἑνοριακοῦ Τυπικοῦ, καί ἐγκαινίασε τὴν γνωστὴ καί χρησιμώτατη σειρά *Κείμενα Λειτουργικῆς* μέ πρώτη τὴν ἀκολουθία “Τριθέκτη”.

### *β. Δομὴ καί παράδοση τῆς Ἀσματικῆς Ἀκολουθίας Τριθέκτη.*

Ἡ Τριθέκτη, λοιπόν, Μεσημβρινὴ Ἀσματικὴ Ἀκολουθία τοῦ Βυζαντινοῦ Κοσμικοῦ Τυπικοῦ, σύγκειται ἀπὸ τρεῖς ἐνότητες ἢ ομάδες Ἀντιφώνων, δηλαδὴ συναπτῶν δεήσεων - εὐχῶν - καί ψαλμῶν, στοὺς ἀπαγγελλόμενους στίχους τῶν ὁποίων ψαλμῶν ἀντιφωνοῦνται ψαλλόμενα τὰ ὑποψάλματα ἢ ἐφύμνια τροπάρια. Ἀκολουθεῖ τὸ Τροπάριο τῆς Προφητείας, τὸ πρῶτο Προκείμενο, τὸ ἀνάγνωσμα τῆς Προφητείας, τὸ δεῦτερο Προκείμενο, τὰ Κατηχούμενα καί τὰ Διπλοκατηχούμενα, ἡ ἐκτενὴς Δέσις καί οἱ Εὐχὲς τῆς ἀπολύσεως καί τῆς κεφαλοκλισίας. Τὰ ἐφύμνια τροπάρια τῶν τριῶν Ἀντιφώνων εἶναι: α) *Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου, σῶτερ, σῶσον ἡμᾶς* - β) *Σῶσον ἡμᾶς, Υἱέ Θεοῦ, φάλλοντάς σοι Ἀλληλούια* - καί γ) τὸ διπλὸ *Ἀλληλούια, ἀλληλούια*. Προβλέπεται εἰσόδευση ἀπ' τὸ ἱερὸ Βῆμα στὸν Σολέα κατὰ τὴν ψαλμώδηση τοῦ Γ' Ἀντιφώνου. Τὸ τροπάριο τῆς Προφητείας ἐπέχει θέση Τρισαγίου ὕμνου, μέ τὴν τρισσὴ ψαλμώδησή του καί μέ τὴν μικρὴ δοξολογία *Δόξα Πατρὶ - Καὶ νῦν καὶ αἰεὶ καὶ τὴν περισσὴ*, δηλαδὴ ἐπανάληψη τοῦ τροπαρίου σὲ ἐπιτηδευμένο μέλος. Τὰ Κατηχούμενα καί Διπλοκατηχούμενα καί οἱ Δεήσεις ὑπὲρ τῶν πιστῶν εἶναι ἀρχαῖκά στοιχεῖα τῆς ἀκολουθίας καί θέλουν νὰ ὑπενθυμίζουν τὴν ἐτοιμασίαν τῶν πρὸς τὸ φῶτισμα εὐτρεπιζομένων ἀδελφῶν, κατὰ τὴν περίοδον κυρίως τῆς Με-





γάλης Τεσσαρακοστῆς, γιὰ τὸ βάπτισμά τους κατὰ τὴν λαμπροφόρο Κυριακὴ τῆς ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ ἡμῶν Χριστοῦ. Ἡ ἐκτενὴς Δέησις συμπληρώνει τὴν ἀκολουθία, ἡ ὁποία κατακλείεται μὲ τὶς Εὐχὲς τῆς ἀπολύσεως καὶ τῆς κεφαλοκλισίας. Ἡ Ἀκολουθία ἀρχίζει μὲ τὴν τριαδικὴ δοξολογία “Εὐλογημένη ἡ βασιλεία τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος” καὶ τελειώνει μὲ τὸ εἰρηνικὸ κέλευσμα “Ἐν εἰρήνῃ προέλθωμεν”. Τὸ γνωστὸ μας “Δι’ εὐχῶν τῶν ἁγίων Πατέρων ἡμῶν...” εἶναι τοῦ Μοναστικοῦ Τυπικοῦ, τὸ ὁποῖο ἀκολουθοῦμε σήμερα, ὅπως προαναφέρθηκε.

Κατὰ τὸν Συμεὼν Θεσσαλονίκης ἡ Τριθέκτη “τὸν τύπον ἀποσώζει τῆς καθολικῆς ἱερᾶς λειτουργίας ἄχρι καὶ τῆς μεγάλης εἰσόδου” καὶ ἐπινοήθηκε “τοῖς ἀρχαίοις πατράσι διὰ τὸ μὴ τελείαν λειτουργίαν ἐν τῇ ἁγίᾳ γίγνεσθαι Τεσσαρακοστῇ” (“Διάλογος κατὰ πασῶν τῶν αἱρέσεων καὶ περί... τῶν ἱερῶν τελετῶν τε καὶ μυστηρίων πάντων τῆς Ἐκκλησίας”, κεφ. TNB’, *Migne PG* 155, 649D). Ἀρχικὰ ἡ τέλεση τῆς Τριθέκτης γινόταν μεταξὺ τῆς Γ’ καὶ Σ’ Ὡρας, δηλαδὴ πρὸς τὸ μεσημέρι, καὶ ἦταν συναπτὴ στὴν ἀκολουθία τοῦ Ὁρθρου, ὕστερα ἀπὸ παρεμβολὴ κάποιας “προαναγνώσεως”.

Τὰ χειρόγραφα ποὺ διέσωσαν τὴν ἀκολουθία εἶναι λειτουργικὰ χειρόγραφα καὶ ὄχι μουσικά-ψαλτικά· καὶ κανένα ἀπ’ αὐτὰ τὰ χειρόγραφα, μιὰ δεκάδα περίπου, δὲν σώζει πλήρη τὴν διάταξη τῆς ἀκολουθίας Τριθέκτης. Οἱ τέσσερις βασικοὶ καὶ ἀρχαιότεροι κώδικες εἶναι: ὁ Βαρβερινὸς 336 τοῦ τέλους τοῦ 9’ αἰῶνος (φφ. 77α-84α), καὶ οἱ Σιναϊτικοὶ 956 τοῦ 1’ αἰῶνος, 957 τοῦ 9’-1’ αἰῶνος (φφ. 76β-87β) καὶ 961 τοῦ 10’-11’ αἰῶνος (φφ. 46α-50α). Οἱ ἄλλοι ἐπιστημανθέντες κώδικες εἶναι: Λέβινγκραντ 256 τοῦ 1’ αἰῶνος, Κρυπτοφέρρης Gb VII τοῦ 1’ αἰῶνος, Σεβαστιάνωφ 474 τοῦ 10’-11’ αἰῶνος, Κρυπτοφέρρης Gb I τοῦ 10’-11’ αἰῶνος, καὶ Βατικανοῦ 1970 τοῦ 11’ αἰῶνος. Τὸ ἀρχαῖο Τυπικὸ τῆς Ἀγίας Σοφίας Κωνσταντινουπόλεως (κώδικες Πάτμου 266 τοῦ 9’-10’ αἰῶνος καὶ Τιμίου Σταυροῦ 40) παρέχει πολλὰ στοιχεῖα τῆς ἀκολουθίας Τριθέκτης, ἀλλὰ μόνο τὰ σχετικὰ μὲ τὰ κινητὰ μέρη, δηλαδὴ τὰ Προκείμενα, τὸ Τροπάριο τῆς Προφητείας καὶ τὶς ἀναγινωσκόμενες Προφητεῖες.

Στὰ μουσικὰ χειρόγραφα, λοιπόν, δὲν διασώθηκε κανένα λείψανο ψαλτικῆς παραδόσεως τῆς Τριθέκτης. Καὶ εἶναι εὐκολονόητο ὅτι δὲν ὑπῆρχε ἀνάγκη ψαλτικῆς ἐπιτηδεύσεως γιὰ τὰ ἐφύμνια τῶν τριῶν





ψαλμῶν ἢ τὰ Προκείμενα πρὸ καὶ μετὰ τὴν Προφητεία, ἀκόμα καὶ γιὰ τὸ Τροπάριο τῆς Προφητείας. Ἡ Ἀκολουθία εἶναι ἀπλὴ καὶ λιτή. Ἰσως γιὰ τὴν ‘περισσὴ’ τοῦ Τροπαρίου τῆς Προφητείας θὰ μπορούσε νὰ εἶχε διασωθῇ κάποιο δεῖγμα. Ἀλλά, καὶ πάλι, ἐπειδὴ προβλέπονταν διαφορετικὰ κάθε φορὰ καὶ μέρα τῆς ἐβδομάδος τροπάρια, ἡ ψαλτική παράδοση ἐμπιστεύτηκε στὴν πείρα τῶν ψαλτῶν τὴν μελικὴ μεταχείριση τῶν ψαλτέων, γενικά, τῆς Τριθέκτης. Ὡστόσο, εἶναι πολὺ σημαντικὴ ἡ μαρτυρία τοῦ μεγάλου Τυπικάρη Συμεὼν Θεσσαλονίκης γιὰ τὸν τρόπο ἀναγνώσεως τοῦ βιβλικοῦ ἀναγνώσματος, δηλαδὴ τῆς Προφητείας “εἰς τύπον τοῦ Ἀποστόλου ἅμα καὶ τοῦ Εὐαγγελίου”. Καὶ γνωρίζουμε ὅτι τὸ ἀνάγνωσμα, ἐδῶ ἀπ’ τὸ Προφητολόγιο, ἀπαγγελλόταν ‘ἐκφώνως’ ἀπ’ τὸν ἀναγνώστη καὶ ἀπ’ τὸν ἄμβωνα. Ἡ μαρτυρία αὕτη εἶναι ἴσως ἡ μοναδικὴ στὸν 19 αἰῶνα, ὅτι ἦταν ἀκόμα σὲ ἰσχὺ ἡ ἐκφωνητικὴ σημειογραφία, ἥ, ὅπως λέγονται στὸ Σιναῖτικο χειρόγραφο 217 τοῦ 19 αἰῶνος “οἱ τόνοι τῶν ἀποστόλων καὶ τῶν εὐαγγελίων”. Καὶ ἀκόμα, μὲ τὴ μαρτυρία αὕτη ἐπιβεβαιώνεται ὅτι τὰ πάντα ἦταν ψαλτάστις Ἀσματικὲς Ἀκολουθίες τοῦ Βυζαντινοῦ Κοσμικοῦ Τυπικοῦ, καὶ “μηδὲν χωρὶς μέλους”, ὅπως λέει ὁ Συμεὼν.

Θεωρῶντας τὴν δομὴ τῆς ἀκολουθίας εὐκολα διαπιστώνουμε ὅτι θυμίζει τὴν δομὴ τῆς Λειτουργίας, μέχρι τὸ τμῆμα τῶν βιβλικῶν Ἀναγνωσμάτων, καὶ ὅτι ἔχει προφανῆ συγγένεια, ὡς πρὸς τὸν σκοπὸ, μὲ τὴν μοναχικὴ ἀκολουθία τῶν Τυπικῶν, γιὰτὶ καὶ ἐκείνη ἔγινε ‘εἰς τύπον’ τῆς θείας Εὐχαριστίας. Καὶ πρέπει νὰ λεχθῇ ἐδῶ ὅτι τὰ δύο Ἀντίφωνα τῆς Λειτουργίας, μὲ τὰ ἐφύμνια τροπάρια *Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου - Σῶσον ἡμᾶς Υἱὲ Θεοῦ*, εἶναι δάνεια ἀπ’ τὴς Ἀσματικὲς Ἀκολουθίες τοῦ Ἑνοριακοῦ ἢ Κοσμικοῦ Τυπικοῦ, γιὰ νὰ ἔχουμε ἓνα σημεῖο ἀναφορᾶς, πῶς, δηλαδὴ, καὶ σήμερα μπορούμε νὰ προσφεύγουμε σὲ πρόσφορα λειτουργικὰ στοιχεῖα ἀπ’ τὸν καταστάφυλλο ἀμπελῶνα τῆς παραδόσεώς μας.

### *γ. Τάξις καὶ παρεμβολὴ τοῦ Κοντακίου τῶν Χριστουγέννων.*

Τὸ δεῦτερο δεκαπενθήμερο τοῦ Ἰουλίου τοῦ 1999, τὸ περασμένο δηλαδὴ καλοκαίρι, ζῶντας μιὰ συγκινησιακὴ φόρτιση ἀπ’ τὸν θάνατο τῆς μάνας μου Μαρίας, καὶ ἔχοντας στὸ νοῦ μου ἓνα παλαιὸ ὄνειρο, ἀσχο-





λήθηκα με τὴν ψαλτικὴ ἀποκατάσταση, στὴν οὐσία ὁλοκληρωτικὴ μελοποίηση τῆς ἀσματικῆς ἀκολουθίας Τριθέκτης, ὅπως ἔκαμα καὶ με τὴν Παννυχίδα πρὶν ἀπὸ ἑξὶ χρόνια. Τὸ ὄνειρο δὲν ἦταν αὐτό· ἦταν ἡ ἐπαναφορὰ στὴ ζῶσα λατρεία τοῦ περιφήμου Κοντακίου εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν, πού φέρει ἀκροστιχίδα “τοῦ ταπεινοῦ Ρωμανοῦ ὕμνος”, δηλαδὴ τὸ κοντάκιον ἢ κουκούλιον ἢ προοίμιον Ἡ παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίκτει, με τοὺς εἰκοσιτέσσερις οἴκους, ἀπ’ τοὺς ὁποίους σήμερα εἶναι γνωστὸς μόνον ὁ πρῶτος Τὴν Ἐδέμ Βηθλεέμ ἤνοιξε, δεῦτε ἴδωμεν. Με ἀπασχολοῦσε πολὺ, πολὺν καιρό, τὸ θέμα ‘ποιὰ ἀκολουθία θὰ ἦταν ἀρμοδιώτερη νὰ πλαισιώσῃ τὸ κοντάκιο καὶ ποιὰ προεόρτια μέρα θὰ ἦταν ἡ καταλληλότερη’. Ὁ Θεὸς εὐδόκησε καὶ φώτισε τὸν νοῦ μου νὰ προκρίνω ἀντὶ ἄλλης ἀκολουθίας, δηλαδὴ Ἑσπερινοῦ ἢ Ὁρθρου ἢ κυρίως τοῦ Μικροῦ Ἀποδείπνου - κατὰ τίς δυνατὲς τυπικὲς ὑπαγορεύσεις καὶ γιὰ τὸν Ἀκάθιστο Ὑμνο, τὴν λησμονημένη Ἀσματικὴ Ἀκολουθία Τριθέκτη.

Ἐνα ἄλλο στοιχεῖο πού βοήθησε σ’ αὐτὴν τὴν προτίμηση ἦταν οἱ ἐξίσου λησμονημένες προεόρτιες Καταβασίες τῶν Χριστουγέννων, καὶ μάλιστα σὲ ἱαμβικὰ μέτρα, ποίημα ἀνωνύμως φερόμενο ἀπ’ τὸν 11<sup>ο</sup> αἰῶνα, Χριστὸς ἐν πόλει Βηθλεέμ βρεφουργεῖται. Οἱ εἰρμοὶ αὐτοὶ εἶναι μελοποιημένοι ἀπ’ τὸν περίφημο μελουργὸ Πέτρο Μπερεκέτη, στίς ἀρχὲς τοῦ 17<sup>οῦ</sup> αἰῶνος καὶ ἐξηγημένοι στὴν ἀναλυτικὴ σημειογραφία ἀπ’ τὸν Γρηγόριο Πρωτοψάλτη († Δεκέμβριος 1821). Ἔτσι σώζονται καὶ κερδίζονται ἐπαναφερόμενα στὴν λατρευτικὴ πράξη, τρία λαμπρὰ καὶ ἐξοχα λειτουργικὰ καὶ ὕμνογραφικὰ κείμενα: ἡ Τριθέκτη ὡς πλήρης Ἀκολουθία, οἱ προεόρτιες Καταβασίες καὶ τὸ Κοντάκιο τῶν Χριστουγέννων, ποίημα τοῦ Ρωμανοῦ τοῦ μελωδοῦ.

Ἀπέμενε ἓνα ψαλτικὸ κενό· ἡ μελοποίηση τοῦ προοιμίου τοῦ κοντακίου Ἡ παρθένος σήμερον, καὶ τοῦ ἐφύμνιου ἡ ἀνακλωμένου Παιδίου νέον ὁ πρὸ αἰώνων Θεός. Κατὰ τὴν χάρη με τὴν ὁποία με ἐπιδάφιλεύει ὁ Θεός, καὶ τὸ ὁμολογῶ καὶ τὸ κηρύττω, μελοποίησα σὲ ἀργὸ κοντακαριακὸ μέλος καὶ γιὰ δίχορη ψαλμώδηση τὸ κοντάκιο, μιμούμενος τοὺς παλαιοὺς βυζαντινοὺς καὶ μεταβυζαντινοὺς μελουργούς, - “καὶ οὐκ αἰσχύνομαι εἰ μὴ καὶ σεμνύνομαι” κατὰ πῶς λέγει καὶ ὁ Μανουὴλ Χρυσάφης, καθὼς καὶ τὸ ἐφύμνιο κατὰ πέντε - ἑξὶ διαφορετικὰ μέλη.

Ἡ κατάλληλη θέση παρεμβολῆς τοῦ κοντακίου στὴν ἀκολουθία τῆς





Τριθέκτης εἶναι ἀμέσως μετὰ τὰ Κατηχούμενα καὶ Διπλοκατηχούμενα καὶ τὶς Δεήσεις ὑπὲρ τῶν πιστῶν. Θὰ ἀκολουθεῖ ἡ ἐκτενὴς Δέησις καὶ ἡ Ἀπόλυσις.

Ἡ Τριθέκτη εἶναι γνωστὴ ὡς ἀκολουθία τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς. Ἐπρεπε ἄρα νὰ προβῶ καὶ σὲ δυὸ ἐνέργειες προσαρμογῆς, σὲ δυὸ συγκεκριμένα στοιχεῖα, τῆς ἀκολουθίας Τριθέκτης γιὰ τὸ νέο ἐορτολογικὸ περιεχόμενο, τὸ ὁποῖο θὰ ὑπηρετεῖ· δηλαδὴ τὴν προετοιμασίαν γιὰ τὴν ἐορτὴ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως. Τὸ ἓνα στοιχεῖο εἶναι τὰ κινητὰ μέρη τῆς ἀκολουθίας γιὰ τὴν κάθε μέρα τῆς ἐβδομάδος, ὅπως σώζονται ἀκόμα στὸ βιβλίον Τριώδιον μετὰ τὴν ἀκολουθία τοῦ Ὁρθροῦ τῆς κάθε νηστισίμου ἡμέρας μὲ τὴν ἀναγραφὴ “εἰς τὴν Τριθέκτῃ”, καὶ τέτοια εἶναι τὸ Τροπάριον τῆς Προφητείας, ἡ ἴδια ἡ Προφητεία καὶ τὰ δύο Προκείμενα. Ἡ προσαρμογὴ ἐδῶ ἦταν ὄχι μόνο εὐκόλῃ καὶ ἀνώδυνη, ἀλλὰ καὶ ἐπιβεβλημένη. Ὡς τροπάριον τῆς Προφητείας καὶ “εἰς τύπον τοῦ Τρισαγίου” ἐποίησα, ἐρανιζόμενος ἀπ’ τὴν ὑπάρχουσα ὑμνογραφία ἀρμόδιες φράσεις, τὸ ἀκόλουθο, σὲ ἤχο β’ Νεανες· “Ὁ ἀναρχος ἄρχεται καὶ ὁ Λόγος σαρκουῖται· πεπτωκότας ἡμᾶς προσλαμβάνει σὺν ἀγγέλοις ἀνυμνεῖν· Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία”. Ἡ ἀκροτελεύτια λέξις “εὐδοκία” χρησίμευσε νὰ ἐπιβάλλει καὶ τὸ μέλος τῆς “περισσῆς”. Πρῶτον Προκείμενον ἐπιλέχθηκε ὁ πέμπτος στίχος “Μήτηρ Σιών ἐρεῖ ἄνθρωπος καὶ ἄνθρωπος ἐγεννήθη ἐν αὐτῇ” τοῦ ψαλμοῦ 86, μὲ στίχο τὸν στίχο ἐπτὰ τοῦ ἰδίου ψαλμοῦ “Ὡς εὐφραίνοντων πάντων ἡ κατοικία ἐν σοί”, καὶ μελίσθηκε σὲ ἤχο δ’ Λεγετο. Τὸ Ἀνάγνωσμα ἀπ’ τὸ Προφητολόγιον εἶναι μεσσιανικόν, σχετικὸ μὲ τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ· συγκεκριμένα οἱ στίχοι 1-10 τοῦ ια’ κεφαλαίου τοῦ βιβλίου τοῦ Ἡσαΐα· “Ἐξελεύσεται ῥάβδος ἐκ τῆς ῥίζης Ἰεσσαί...”. Ὡς δεύτερον Προκείμενον ἐπιλέχθηκε ὁ δέκατος στίχος “Ἀρχὴ σοφίας φόβος Κυρίου...” τοῦ 110ου ψαλμοῦ, μὲ στίχο τὸν στίχο ἐννιά τοῦ ἰδίου ψαλμοῦ “Λύτρωσιν ἀπέστειλε τῷ λαῷ αὐτοῦ...”, καὶ μελίσθηκε σὲ ἤχο πλ. δ’ ΝεΑγίε.

Τὸ ἄλλο στοιχεῖο εἶναι οἱ τρεῖς ψαλμοὶ τῶν Ἀντιφώνων. Στὴν παραδεδομένη μορφή οἱ ψαλμοὶ εἶναι μεσσιανικοὶ γιὰ τὸ πάθος καὶ τὴν ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου. Ἐδῶ ἐπιλέχθησαν ψαλμοί, μεσσιανικοί, πάλι, ἀλλὰ γιὰ τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ, ποὺ ἀπαντοῦν ἄλλωστε καὶ στίς





ἀκολουθίες τῶν Μεγάλων Ὡρῶν τῶν Χριστουγέννων. Δηλαδή, γιὰ τὸ Α' Ἀντίφωνο ἐπιλογή ὀκτῶ στίχων τοῦ 44ου ψαλμοῦ “Ἐξηρεύξατο ἡ καρδία μου λόγον ἀγαθόν...”, γιὰ νὰ ταιριάζουν μὲ τὸ θεοτοκίο ὑπόψαλμα ἢ ἐφύμνιο “Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου...” τὸ Ἀντίφωνο αὐτὸ μελίσθηκε σὲ β' ἤχο Νεανες. Ὁ ψαλμὸς τοῦ Β' Ἀντιφώνου εἶναι ὁ 66ος “Ὁ Θεὸς οἰκτειρήσαι ἡμᾶς...”, πάλι σὲ ὀκτῶ στίχους γιὰ τὸ ἐφύμνιο “Σῶσον ἡμᾶς Υἱέ Θεοῦ...”, μελισμένος σὲ ἤχο δ' Αἰγια. Τὸ Γ' Ἀντίφωνο ἀποτελεῖ ὁ 109ος ψαλμὸς “Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου...”, μὲ τοὺς ὀκτῶ καὶ αὐτὸς στίχους του, γιὰ τὸ ὑπόψαλμα “Ἀλληλούια, ἀλληλούια”, σὲ πλ. δ' ἤχο Νανα. Ὁ ψαλμὸς αὐτὸς περιέχει καὶ τὸν εἰσοδικὸ στίχο “Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ”, κατὰ τὴν διάρκειά τοῦ ὁποίου γίνεται εἰσόδευση ἀπ' τὸ ἱερὸ Βῆμα στὸν Σολέα.

Ἡ προσαρμογὴ αὐτὴ τῆς ἀκολουθίας μὲ τίς δυὸ ἀπαραίτητες ἐνέργειές μου καὶ ἡ μεταφορὰ τῆς ἀπ' τὴν περίοδο τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς τοῦ Πάσχα στὴν περίοδο τῆς Τεσσαρακοστῆς τῶν Χριστουγέννων, ἀκόμα καὶ ἡ μεταφορὰ τοῦ ‘καιροῦ’ τελέσεώς τῆς ἀπ' τὴν μεσημβρινὴ ὥρα σὲ ὥρα τοῦ δειλινοῦ, ἀποτελεῖ ἓνα τόλμημα, τὸ ὁποῖο ὅμως δὲν παραβιάζει οὔτε κατ' ἐλάχιστο τὴν δομὴ καὶ μορφὴ ἀλλὰ καὶ τὸν σκοπὸ τῆς Ἀκολουθίας. Τὸ τόλμημα αὐτὸ τὸ κανονάρχησε ἡ παράλληλη περίπτωση τῆς ἐτοιμασίας τῶν πιστῶν καὶ τῶν πρὸς τὸ φῶτισμα εὐτρεπιζομένων καθ' ὅλη τὴν τεσσαρακονθήμερη περίοδο νηστείας, καὶ στὶς δυὸ περιπτώσεις, εἴτε γιὰ τὴν ἐορτὴ τοῦ Πάσχα εἴτε γιὰ τὴν ἐορτὴ τῶν Χριστουγέννων καὶ τῶν Θεοφανείων, ὁπότε ἔχουμε πάλι βάπτισμα καὶ φῶτισμα. Κοινὴ εἶναι καὶ ἡ ἔννοια τῶν ἐορτῶν· λαμπρὴ καὶ λαμπροφώρα ἡ μέρα τῆς ἀναστάσεως - φῶτα καὶ βάπτισμα ἡ ἐορτὴ τῶν Θεοφανείων, πὺ μέχρι τὰ μέσα τοῦ δ' αἰῶνος τελοῦνταν ὡς μία ἐορτὴ μὲ τὰ Χριστούγεννα.

#### **δ. Τὸ Κοντάκιον τῶν Χριστουγέννων, ποίημα Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ.**

Τὸ κείμενο τοῦ Κοντακίου τοῦ Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ ἀναδημοσιεύεται κατ' ἀντιγραφὴν ἀπ' τὴν ἔκδοσιν τοῦ Παναγιώτου Ν. Τρεμπέλα στὸ βιβλίο του Ἐκλογή Ὁρθοδόξου Ὑμνογραφίας, Ἀθῆναι 1949, σελ. 77-80, καὶ ἀπ' τὴν ἔκδοσιν τοῦ Maas P. εἰς *Byzantinische Zeitschrift*





24 (1921), σ. 1 ἑξῆς, ἀπ' τὴν ὁποία ἄλλωστε ἀναδημοσίευσε καὶ ὁ Τρεμπέλας. Παλαιότερη καὶ πρώτη ἔκδοση τοῦ Κοντακίου βρίσκεται στὸ δυσεύρετο βιβλίο Pitra, J. B., *Analecta Sacra specilegio Solesmensi-parata*, τόμος I, Παρίσι 1876, σ. 1 ἑξῆς. Νεώτερη ἔκδοση, βασισμένη στὶς προηγούμενες τοῦ Pitra καὶ Maas καὶ ἀκόμη τοῦ Cammelli {*Romano il Melode Inni*, Φλωρεντία 1930, σελ. 88 ἑξῆς}, εἶναι τῶν Paul Maas - C.A. Trypanis, *Sancti Romani Melodi Cantica*, Oxford 1963, σελ. 1-9.

Ὁ Τρεμπέλας δημοσιεύει τοὺς Α' - Δ' Οἴκους κατὰ κῶλα στίχων καὶ τοὺς λοιποὺς Οἴκους Ε'-ΚΔ' καταλογάδην, σημειώνοντας μὲ ἀστερίσκο πάλι τὰ κῶλα τῶν στίχων. Ὅλα τὰ κῶλα τοῦ κάθε Οἴκου εἶναι εἴκοσι καὶ εἶναι προφανές ὅτι διχοτομοῦνται οἱ δέκα στίχοι, στοὺς ὁποίους καταστρώνει τὸν κάθε Οἶκο ἡ ἔκδοση τῶν Maas - Trypanis.

Ἀσχολούμενος γενικὰ μὲ τὴν μετρικὴ τῶν παντοίων ὕμνογραφμάτων καὶ εἰδικότερα τώρα μὲ τὴν εὐκαιρία τῆς ἐκδόσεως αὐτῆς τῆς Τάξεως καὶ συνθέσεως τῆς Τριθέκτης μὲ τὸ Κοντάκιον τῶν Χριστουγέννων τοῦ Ρωμανοῦ, παρατήρησα ὅτι τὸ μετρικὸ σχῆμα τῶν Οἴκων θέλει ἑννέα στίχους, μαζὶ βέβαια μὲ τὸ ἐπαναλαμβανόμενο ἀνακλώμενο ἢ ἐφύμνιο, καὶ ὄχι δέκα. Οἱ μετρούμενοι δηλαδὴ ὡς πέμπτος καὶ ἕκτος στίχοι εἶναι στὴν πραγματικότητα ἕνας στίχος, ὁ πέμπτος μακρὸς καὶ ἑκτενὴς μὲν, ἀλλὰ σαφῶς ἕνας στίχος, μὲ διακριτὰ δύο κῶλα καὶ ὄχι τέσσερα.

Ἡ λεπτολόγα παρατήρηση στοὺς τέταρτο, πέμπτο καὶ ἕκτο στίχο ἀρκετῶν Οἴκων ἐπισημαίνει τὶς χαρακτηριστικὰς ἐνάρξεις αὐτῶν τῶν στίχων μὲ τὶς ἴδιες λέξεις· καὶ πέρα ἀπ' τὴν κοινὴ ἐνάρξιν ὁ κάθε στίχος περικλείει ἕνα πλῆρες νόημα, τὸ ὁποῖο δὲν πρέπει νὰ διασπασθῇ σὲ δύο στίχους. Ἰδοὺ τὰ δείγματα· στὸν Α' Οἶκο οἱ 4-5-6 στίχοι ἀρχίζουν μὲ τὸν τοπικὸ ἐπιρρηματικὸ προσδιορισμὸ ἐκεῖ: ἐκεῖ ἐφάνη ρίζα, - ἐκεῖ εὐρέθη φρέαρ, - ἐκεῖ Παρθένος. - Στὸν Ε' Οἶκο οἱ 4-5-6 στίχοι ἀρχίζουν μὲ τὴν λέξιν ἀστήρ: ἀστήρ σβεννύων, - ἀστήρ ἐκλύων, - ἀστήρ ἀστέρος. - Στὸν Θ' Οἶκο: ἡ δὲ ἀνοίγει θύρας, - ἀνοίγει θύρας, - ἀνοίγει θύρας. - Στὸν ΙΗ' Οἶκο οἱ στίχοι 4-5 δηλώνουν ἐναντίωσιν καὶ ἀρχίζουν: ἡμεῖς δὲ τούτοις, - ὑμεῖς τὸ πάρος. - Στὸν ΙΘ' Οἶκο οἱ στίχοι 4-5 εἶναι, πάλι, ἀντιθετικοὶ καὶ ἀρχίζουν: ὑμᾶς τὸ μάννα, - ἡμᾶς ἐλπίς. - Τὸ ἴδιο καὶ στὸν Οἶκο Κ': τῆς μὲν ποιούντος, - τῶν δὲ δεικνύντος. - Καὶ





στον ΚΓ', τέλος, Οἶκο οἱ 4-5-6 στίχοι ἀρχίζουν: ἐποίησάς με, - ἐμέ γάρ ἔχει, - ἐμέ ὁρῶσιν.

Τὸ μετρικὸ σχῆμα, λοιπόν, τῶν Οἴκων τοῦ Κοντακίου αὐτοῦ εἶναι τὸ ἀκόλουθο, καὶ κατ' αὐτὴν τὴν κατάστρωση τῶν νοημάτων πρέπει νὰ ἀπαγγέλλονται.

α	υ υ ᾽ / υ υ ᾽ / ᾽ υ υ // ᾽ υ / ᾽ υ υ	συλλαβές 14
β	υ υ ᾽ / υ υ ᾽ / ᾽ υ υ // ᾽ υ / ᾽ υ υ	συλλαβές 14
γ	υ υ υ / υ ᾽ υ / υ ᾽ υ / υ ᾽ υ	συλλαβές 12
δ	υ ᾽ / υ ᾽ υ / ᾽ υ υ / ᾽ υ υ // υ ᾽ υ υ / ᾽ υ υ	συλλαβές 18
ε	υ ᾽ / υ ᾽ υ / ᾽ υ υ / ᾽ υ υ // ᾽ υ / ᾽ υ / ᾽ υ υ / υ ᾽ υ υ	συλλαβές 22
ς	υ ᾽ / υ ᾽ υ // υ ᾽ / υ ᾽ υ	συλλαβές 10
ζ	υ ᾽ / υ ᾽ / υ ᾽ / υ ᾽ // υ ᾽ / υ ᾽ / υ ᾽ / υ ᾽	συλλαβές 16
η	υ υ / ᾽ υ υ / ᾽ υ υ / υ ᾽ υ / υ υ ᾽ υ	συλλαβές 15
θ	παιδίον νέον υ ᾽ υ / ᾽ υ υ / ᾽ υ / ᾽ υ / υ ᾽	συλλαβές 12

#### ε. Τέλεση σὲ 'παγκόσμια πρώτη', τὴν 17 Δεκεμβρίου 1999.

Ὡς καταλληλότερη μέρα τελέσεως τῆς διπλῆς αὐτῆς Ἀκολουθίας προκρίνεται ἡ Παρασκευὴ τῆς προτεραίας ἐβδομάδος τῆς ἐορτῆς τῶν Χριστουγέννων, κατὰ τὸν τύπο τῆς Ἀκολουθίας τῶν Χαιρετισμῶν τῆς Θεοτόκου καὶ τοῦ Ἀκαθίστου Ὑμνου. Τὸ σωτήριο ἐτος 1999 ἡ Παρασκευὴ αὐτὴ ἦταν ἡ 17η Δεκεμβρίου, καὶ ὕστερα ἀπὸ συνεννόηση μὲ τὸν Μακαριώτατο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλο, ὁ ὁποῖος μὲ ἐνθουσιασμό ἀποδέχτηκε, ὡς ρέκτης καὶ φιλακόλουθος ἱεράρχης, τὴν εἰσήγησή μου αὐτὴ, τελέσθηκε στὸν ἱερὸ ναὸ τῆς ἁγίας Εἰρήνης, τὴν παλαιὰ Μητρόπολη, στὴν ὁδὸ Αἰόλου τῶν Ἀθηνῶν, **γιά πρώτη φορά κατὰ τὰ μεταβυζαντινὰ χρόνια\*** ἡ ἀκολουθία Τριθέκτη καὶ ἀκούσθηκαν κατὰ ἐκφωνητικὴ ἀπαγγελία ἐννιά ἀπ' τοὺς εἰκοσιτέσσερεις Οἶκους τοῦ Κοντακίου τῶν Χριστουγέννων, οἱ πε-

22 \* Κατὰ τὴν πρώτη αὐτὴ τέλεση τῆς Τριθέκτης καὶ τοῦ Κοντακίου τῶν Χριστουγέννων στὴν Ἀθήνα παρακλήθηκε ὁ καθηγητὴς κ. Ἰωάννης Φουντούλης καὶ ὠμίλησε εἰσαγωγικὰ γιὰ τὸ γεγονός. Βλ. τὴν Εἰσαγωγή αὐτὴ στὸ περιοδικὸ "Εφημέριος", Ἰούλιος 2000, σελ. 22-23 καὶ Αὐγούστος 2000, σελ. 22-23.





ριέχοντες διαλόγους τῆς Θεοτόκου με τοὺς Μάγους καὶ μονολόγους τῆς Θεοτόκου ἀπευθυνομένους στὸ βρέφος Χριστό\*.

Ἡ τέλεση τοῦ λατρευτικοῦ αὐτοῦ γεγονότος ὁργανώθηκε σὲ συνεργασία τοῦ Ἐθνικοῦ καὶ Καποδιστριακοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, με πρωτοβουλία τοῦ Τμήματος Μουσικῶν Σπουδῶν, καὶ τῆς Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν καὶ προσφέρθηκε στὴν Πανεπιστημιακὴ Κοινότητα καὶ ὅλους τοὺς φιλακόλουθους, ὡς μία καλὴ εὐκαιρία γιὰ περισυλλογὴ καὶ προσευχὴ καὶ προετοιμασία τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως, καὶ μάλιστα ὡς ἀφιέρωμα στὴν 2000στὴ γενέθλια ἐπέτειο τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ, τοῦ Ἑμμανουήλ, δηλαδὴ ‘μεθ’ ἡμῶν ὁ Θεός’. Αὐτῷ ἡ δόξα εἰς γενεάν καὶ γενεάν, νῦν καὶ ἀεί.

\* Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μετὰ ἀπὸ εἰσήγησι τῆς ταπεινότητάς μου καὶ με τὴν εὐδοκία τοῦ μακαριωτάτου ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου, ἀγαθύνθηκε καὶ ἀποφάσισε, κατὰ τὴν συνεδρία τῆς Διαρκoῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς 4ης Φεβρουαρίου 2000, τὴν κατ’ ἔτος προαιρετικὴ τέλεση τῆς Ἀκολουθίας Τριθέκτη - Κοντάκιον τῶν Χριστουγέννων, τὸ ἑσπέρας τῆς Παρασκευῆς τῆς προτεραίας ἐβδομάδος τῆς ἑορτῆς τῶν Χριστουγέννων. Τὸ Συνοδικὸν Ἐγκύκλιον Σημείωμα ὑπ’ ἀριθμοὺς πρωτοκ. 806 καὶ διεκπ. 405 τῆς 15ης Φεβρουαρίου 2000, δημοσιεύεται ἀνωτέρω στὶς σελίδες 7-8.





### Παρουσίαση τῆς σχετικῆς βασικῆς βιβλιογραφίας.

Τὴν Ἀκολουθία Τριθέκτη τὴν ἐξέδωκε στὴ σειρὰ “Κείμενα Λειτουργικῆς”, μὲ αὐξοῦντα ἀριθμὸ 1, ὁ λειτουργιολόγος καθηγητὴς Ἰωάννης Μ. Φουντούλης, στὴν Θεσσαλονίκη, τὸ 1977. Στὴν Εἰσαγωγὴ (σελ. 9 - 16) λέγονται ὅλα τὰ σχετικὰ μὲ τὴν χειρόγραφη παράδοση, τὴν ἔρευνα καὶ τὴν διασταύρωση τῶν μαρτυριῶν καὶ τὴν λειτουργικὴ ἀποκατάσταση τῆς Ἀκολουθίας. - Γιὰ τὶς Ἀσματικὲς Ἀκολουθίες, γενικὰ, εἶναι χρησιμώτατο καὶ τὸ ἄλλο βιβλίον τοῦ Ἰωάννου Μ. Φουντούλη, *Λογικὴ Λατρεία*, {ἐκδόσεις Α' 1971 τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἰδρύματος Πατερικῶν Μελετῶν, καὶ ἐκδόσεις Β' 1984 τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος· οἱ ἐνότητες 41 - 43 καὶ 48 - 49}.

Σχετικὲς καὶ μὴ ἐξαιρετέες εἶναι καὶ οἱ ἀκόλουθες σχετικὲς μελέτες καὶ ἐκδόσεις κειμένων· Ε. Ἀντωνιάδου, *Περὶ τοῦ ἀσματικοῦ ἢ βυζαντινοῦ κοσμικοῦ τύπου τῶν ἀκολουθιῶν τῆς ἡμερονυκτίου προσευχῆς*, ἐν Ἀθῆναις 1951, σελ. 65-72. - Α. Dmitrievskij, *Opisanie liturgitseskich rucopisej*, τόμος II, *Εὐχολόγια*, Kiev 1901, σσ. 9-12, 17, 77. - Μ. Arranz, “Les prières presbyterales des Petites Heures dans l'ancien Euchologe byzantin”, *Orientalia Christiana Periodica*, τόμος 39 (1973), σσ. 29-82. - J. Mateos, *Le Typicon de la Grande Église*, v. I, Roma 1962, σελ. XXIV, v. II Roma 1963, σελ. 323. - Παναγιώτου Ν. Τρεμπέλα, *Ἐκλογὴ Ὁρθοδόξου Ὑμνογραφίας*, Ἀθῆναι 1949, σελ. 77-80, καὶ β' ἐκδόσεις ἐπηξημένῃ, Ἀθῆναι, Ἀδελφότης Θεολόγων “Ὁ Σωτήρ” 1978. - Paul Maas - C.A. Trypanis, *Sancti Romani Melodi Cantica*, Oxford 1963, σελ. 1-9.

Ἡ πρόσφατη ἐξαιρετικὴ διδακτορικὴ διατριβὴ τοῦ Δημητρίου Κ. Μπαλαγεώργου, *Ἡ Ψαλτικὴ Παράδοση τῶν Ἀκολουθιῶν τοῦ Βυζαντινοῦ Κοσμικοῦ Τυπικοῦ* συγκεφαλαιώνει ὅλα τὰ σχετικὰ (μαρτυρίες χειρογράφων, κείμενα, βυζαντινὰ μουσικὰ ἀρκτικά, σχεδιαγράμματα τελέσεως, κ. ἄ.) μὲ τὴν λειτουργικὴ καὶ ψαλτικὴ παράδοση τῶν ἀκολουθιῶν τοῦ Βυζαντινοῦ Κοσμικοῦ Τυπικοῦ.

### Παρουσίαση τῆς κωδικοποιημένης παγκοσμίως σηματοδοσειρᾶς *Stathis*.

Ὁ Ἑλληνικὸς Ὄργανισμὸς Τυποποιήσεως (ΕΛΟΤ), μέλος τοῦ Διεθνοῦς Ὄργανισμοῦ Κωδικοποιήσεως (ISO), ἔταξε στὶς προτεραιότητές του, μετὰ τὴν κωδικοποίηση τοῦ Ἑλληνικοῦ Πολυτονικοῦ Ἀλφαβήτου, νὰ προωθήσει γιὰ διεθνῇ κωδικοποίηση καὶ τὰ σημάδια τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς. Κατὰ τὴν ἐτοιμασίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ αὐτοῦ Προτύπου κρίθηκε καλὸ νὰ ἐμπλακῇ καὶ ἡ ταπεινότης μου καὶ μοῦ ἔγινε σχετικὴ πρόσκληση συμμετοχῆς μου στὴν Ὀμάδα Ἑργασίας γιὰ τὸ προκείμενο θέμα, 9 Μαρτίου 1995. Χρειάστηκε νὰ πραγματοποιηθοῦν πολλὲς πολὺωρες συσκέψεις καὶ κρίθηκε λυσιτελὲς νὰ συμμετάσχω στὴν σύνοδο τῆς ISO, τὸν Νοέμβριον (5-12) τοῦ 1995 στὸ Τόκυο, νὰ διευκρινίσω καὶ πείσω τοὺς ἐκπροσώπους τῶν μεγάλων Ἐταιρειῶν τοῦ κόσμου γιὰ τοὺς ἠλεκτρονικοὺς ὑπολογιστές, ὅτι τὸ Ἑλληνικὸ μουσικὸ σύστημα γιὰ τὴν Βυζαντινὴ Μουσικὴ, εἶναι ἀπότοκο τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἀλφαβήτου καὶ λειτουργεῖ ἀκριβῶς ὡς ἡχητικὸ ἀλφάβητο. Καὶ χρειάστηκε νὰ γίνουν πολλὲς ἀκόμα βελτιωτικὲς προσπάθειες στὶς ἀνὰ ἐξάμηνο γενόμενες συνόδους τῆς ISO, σὲ διάφορες





πόλεις τῶν πέντε ἡπείρων (Κοπεγχάγη, Κεμπέκ, Σιγκαπούρη), ἕως οὗ ἡ ὅλη προσπάθεια φτάσει σὲ αἴσιο τέλος, τὸν Ἰούλιο τοῦ 1997, στὴ σύνοδο τοῦ Ἡρακλείου Κρήτης, στὴν Ἑλλάδα.

Σὲ πρώτη φάση (9 Μαρτίου 1995) συλλέχτηκαν ἀπὸ μένα καὶ ταξινομήθηκαν κατὰ μεγάλες ἐνότητες ὅλα τὰ σημάδια τῆς Βυζαντινῆς Μουσικῆς ποὺ ἀπαντοῦν στὰ χειρόγραφα, ἀπ' τὴν πρωτοεμφάνιση τῆς σημειογραφίας, στὰ μέσα τοῦ 10ου αἰῶνος, μέχρι σήμερα. Καὶ συγκαταλέχτηκαν καὶ τὰ σημάδια τῆς Ἐκφωνητικῆς Σημειογραφίας, ἀκόμα καὶ τὰ σύμβολα τῶν Προσωδιῶν. Ἀπ' τὴν σύγχρονη ἐποχὴ δὲν ἔμειναν ἔξω ὅλα τὰ σύμβολα γιὰ τὴν χρονικὴ ἀγωγή. Συμποσούμενα τὰ σημάδια αὐτὰ εἶναι 246, σὲ ἀπλὴ μορφή. Σχεδιάστηκαν μὲ τὸ χέρι μου καὶ καταρτίστηκε ὁ σχετικὸς πίνακας μὲ τὶς ἀντίστοιχες ὀνομασίες καὶ τοὺς κωδικοὺς ἀριθμοὺς τῆς θέσεώς τους, γιὰ τὸν εὑρετηριασμό τους καὶ τὴν εὐκολὴ ἀνάκλησή τους.

Ἡ δευτέρη φάση, ποὺ ἦταν καὶ ἀπαίτηση γιὰ τὴν τελικὴ κωδικοποίησι, ἀφοροῦσε στὸν ἠλεκτρονικὸ σχεδιασμὸ τῶν σημαδιῶν, μὲ τὸ πρόγραμμα "fontographer". Τὸ ἐξαιρετικὰ ὑπεύθυνο ὅσο καὶ γοητευτικὸ αὐτὸ ἔργο ἀνέλαβε πάλι ἡ ἀφεντιά μου, τὸ δεκαήμερο 16-27 Ἰουλίου τοῦ 1996, μὲ βοηθὸ τὸν μαθητὴ μου διδάκτορα καὶ καλὸ φίλο Κώστα Καραγκούνη, ὁ ὁποῖος χειριζόταν τὸν κένσορα τοῦ σχεδιασμοῦ καὶ ὑπάκουε στίς λεπτολόγες ὁδηγίες χαράξεως τῶν σημαδιῶν. Γιὰ ἓνα δεκαήμερο δὲν ἔκανα τίποτε ἄλλο παρὰ ἔψαχνα στὰ χειρόγραφα νὰ ἐντοπίσω τὰ ὁμορφότερα σημάδια τῶν διαφορῶν καλαισθητῶν κωδικογράφων. Τελικὰ ὅλα τὰ σημάδια ἔχουν μιὰν ἀναφορὰ σὲ κάποιον ἐπιφανῆ μελοποιὸ καὶ κωδικογράφο ἀπ' τὸν ἰδ' αἰῶνα ἴσαμε τοὺς δημιουργοὺς τῆς Νεας Μεθόδου, Γρηγόριο καὶ Χουρμούζιο. Τὸ τέλειωμα καὶ ἡ φροντίδα τῆς ὁμοιομορφίας εἶναι πάλι ἔργο δικό μου. Στὴν σηματοδοσειρὰ αὐτὴ σώζεται ὅλη ἡ παράδοση τῆς χειρόγραφης χειροτεχνίας τῆς ἱστορίας τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης καὶ συνειδητὰ γίνεται μιὰ ἀπομάκρυνση ἀπ' τὴν χάραξη τῆς μουσικῆς τυπογραφίας τοῦ Παρισιοῦ στὰ 1821, ἡ ὁποία ἐπιβλήθηκε καὶ καθιερώθηκε ἀπὸ τότε, ἀπομάκρυνση γιὰτὶ ἐκείνη ἡ χάραξη ἦταν ἐντελῶς ξένη πρὸς τὴν φύση καὶ τὴν ἱστορία τῆς σημειογραφίας.

Τὸ σχετικὸ ἀπόσπασμα τῶν Πρακτικῶν τῆς Διεθνoῦς Κωδικοποιήσεως τῆς σηματοδοσειρᾶς *Stathis* εἶναι τὸ ἀκόλουθο:

*Universal Multiple-Octet Coded Character Set*

*ISO/IEC JTC 1/SC 2/WG 2 N1604, Date: 1997-07-04*

*Source: WG 2 meeting 33, Herakleion, Crete, Greece; 1997-06-30/07-04.*

*"RESOLUTION M33.13 (Greek Byzantine Musical signs): Unanimous*

*WG accepts the repertoire of 246 Greek Byzantine Musical signs proposed in document N1582 (based on documents N1208 and N1375) with the following changes:*

*a. combining characters are to be shown in the code tables with dotted circles*





*b. provisional code positions will be in plane 1 starting at D000.*

*This repertoire will be held in a collection of characters to be encoded in the future part 2 of ISO/IEC 10646".*

Ἡ σειρά θά κυκλοφορηθῇ σύντομα μέ τὸ ἀντίστοιχο λογισμικὸ "πρὸς κοινὴ χρήσῃ καὶ κοινὸν ὄφελος".

Μέ τὸν καλὸ φίλο τυπογράφο Γιάννη Σούκη ἐργαστήκαμε πολλὸ καὶ προσαρμόσαμε στὸν ἡλεκτρονικὸ ὑπολογιστὴ τὴν τυπογραφικὴ τεχνολογία, τὸ περασμένον καλοκαίρι, Αὐγούστο τοῦ 2000, γιὰ νὰ λειτουργεῖ καὶ ἡ σηματοδосεῖρά ὡς μιὰ ἀπλῆ γραμματοσειρά καὶ νὰ ἔχει τὴν δυνατότητα νὰ παρασημαίνει τόσο τὴν ἀναλυτικὴν σημειογραφία τῆς ἐν χρήσει Νέας Μεθόδου, ἀπ' τὸ 1814-15 καὶ δῶθε, ὅσο καὶ τὴν πρωτότυπη συνοπτικὴν σημειογραφία τῆς Μέσης Βυζαντινῆς περιόδου, καθὼς καὶ τὴν Πρωτοβυζαντινὴ, ἀκόμα καὶ τὴν Ἑκφωνητικὴ Σημειογραφία.

Ἡ ἔκδοσις τῆς Ἀκολουθίας "Τριθέκτη καὶ τὸ Κοντάκιον τῶν Χριστουγέννων τοῦ Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ" ἀποτελεῖ τὴν ἐπίσημη φανέρωσις τῆς σηματοδοσειρᾶς αὐτῆς στὸν μουσικὸ πολιτισμὸ τοῦ τόπου μας καὶ προσφέρεται "εἰς πλουτισμὸν καὶ στολισμὸν καὶ κάλλος καὶ ἐντρυφήματα, ἥδιστόν τε καὶ γλυκαῖνον".



# ΤΡΙΘΕΚΤΗ

ἥτοι

Μεσσηρινὴ ἀρχαίῃ ἀκοροθία  
κατὰ τὸ βυζαντινὸν κοσμικὸν τυπικὸν  
τῆς Μετὰ τῆς Ἐκκλησίας Ἀγίας Σοφίας

καὶ τὸ

ΚΟΝΤΑΚΙΟΝ ΘΗΧΡΙΣΤΕΝΝΟΝ  
ἡ Ρωμανὸς ἡ Μεθοδὸς

καὶ Τάξις καὶ Μέρος  
ἐν τῷ ταπεινῷ τάχα καὶ μαίητορος  
Γρηγορίου θ. Σταθε

κατ' ἰδίον ἡ ὡς ἐξέτασται ἀρχὴ ἐπὶ τὸ φάσμα  
σταθῆναι τὴν Παρασκευὴν τῆς προτεραίας ἐβδομά-  
δος τῆς ἑορτῆς ΘΗΧΡΙΣΤΕΝΝΩΝ. εἰς τὴν διὰ τῆς  
ἐκτῆς ἐπέτειον τῆς γενεθλίας ἡμέρας ἡ ἰὺ χϛ  
✠ ἡ θεὸς ἡμῶν ✠

Ἡ δοχὴ αὐτῆς ἀκοροθία οὐκ εἶται ἐκ τῶν ἀν-  
τιφώνων, τῆς προφασείας - μετὰ τὴν εἰσαγωγικὴν  
τροπαιὶν καὶ τὸν δι' οὗ προκειμένων, ἡς ἐκτενῆς  
ἡ κεοσίας, τὸν καὶ τὸν μένων, τῆς τάξεως τῆς Κον-  
τακίης - μετὰ προεορτίων καὶ καθάριστων καὶ τῶν  
διχῶν προσμῖς ἡ καρθῆνος σήμερον, καὶ τὸν  
πληροπτικῶν ἀεκβῶν καὶ εὐχῶν

Γε  
C: | 1 | 2  
Γο



Α  
Ω σον η  
μας νι εε  
θεε ε ε ε ε ψαλμοι α γ σοι  
αλληλ ε ε ε ε  
ι ι ι ι α





Εἰς τὴν εἴσοδον Ἀρχιερέως

«Εἰς πολλὰ ἔτη»

Ἦχος Δι  
ωε

Εἰς πο ο ολ λα α α α α α α α  
α α α α α ε ε ε ε ε ε ε ε ε ε τη  
Δε ε ε ε ε ε ε ε ε ε ε σπο ο ο ο  
ο τα α α



Ἦ Εναρξη

Ἦχίζει ὁ α' Χορὸς τῶν Ψαλτῶν, Ἦχος δ'

ωε Α α α α γι ωε Α α γι ι ε

ὁ διά  
κονος

Ευ λο γη σον Δε σπο τα





ὁ ἱερεὺς **Ε** υ λο γη με νη η βα σι λει α του Πα

τρος και του Υι ου και του Α γι ου Πνε ευ μα τος νυν και

α ει και εις τους αι ω νας των αι ω νων

ν  
ηη

ὁ χορὸς **Α** α μην



ἄλλως· ὁ διὰ κόνος **Ε** υ λο γη σον Δε σπο τα

Α  
Δ

ὁ ἱερεὺς **Ε** υ λο γη με νη η βα σι λει α του

Πα τρος και του Υι ου και του Α γι ου Πνευ μα τος

νυν και α ει και εις τους αι ω νας των αι ω νων

Α  
Δ



ὁ χορὸς **Α** α μην



# 1. Ἑνότης Α' Ἀντιφώνου

α. Ἡ Μεγάλη Συναπτή, ἡ τὰ Εἰρηνικά.

ἡχος π δλ  
 $\overbrace{\text{ω}}^{\text{M}} \xrightarrow{\text{T}} \text{α} \xrightarrow{\text{C}} \text{γ} \xrightarrow{\text{N}} \text{ι} \xrightarrow{\text{V}} \text{ε}$   
 ω ε α γ ι ε

ὁ διά  
 κονος **E** ν ει ρη νη του Κυ ρι ου δε η θω μεν ηη

Ὁ χορὸς τῶν ψαλτῶν ἀποκρίνεται εἰς ἐκάστην δέησιν η δλ

N  
**K** υ ρι ε ε λε η σον η δλ

Ὑπὲρ τῆς ἁνωθεν εἰρήνης καὶ τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν ἡμῶν τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

N  
**K** υ ρι ε ε λε η σον η δλ

Ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου, εὐσταθείας τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

N  
**K** υ ρι ε ε λε η σον β λ

Ὑπὲρ τοῦ ἁγίου οἴκου τούτου καὶ τῶν μετὰ πίστεως, εὐλαβείας καὶ φόβου Θεοῦ εἰσιόντων ἐν αὐτῷ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

N  
**K** υ ρι ε ε λε η η η σον β λ





Ἐπεὶ τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν (δεῖνος), τοῦ τιμίου πρεσβυτερίου, τῆς ἐν Χριστῷ διακονίας, παντὸς τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

**Κ** <sup>Ⓟ</sup> υ ρ ι ε ε λε η σ ο ν

Ⓟ

Ἐπεὶ τῆς πόλεως ταύτης, πάσης πόλεως, χώρας καὶ τῶν πίστει οἰκούντων ἐν αὐταῖς τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

**Κ** <sup>Ⓟ</sup> υ ρ ι ε ε λε η σ ο ν

Ⓟ

Ἐπεὶ εὐκρασίας ἀέρων, εὐφορίας τῶν καρπῶν τῆς γῆς καὶ καιρῶν εἰρηνικῶν τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

**Κ** <sup>Ⓟ</sup> υ ρ ι ε ε <sup>Ⓚ</sup> λε η η σ ο ν

Ⓚ

Ἐπεὶ πλεόντων, ὁδοιπορούντων, νοσοῦντων, καμνόντων, αἰχμαλώτων καὶ τῆς σωτηρίας αὐτῶν τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

**Κ** <sup>Ⓚ</sup> υ ρ ι ε ε <sup>Ⓟ</sup> λε η σ ο ν

Ⓟ

Ἐπεὶ τοῦ ῥυσθῆναι ἡμᾶς ἀπὸ πάσης θλίψεως, ὀργῆς, κινδύνου καὶ ἀνάγκης τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

**Κ** <sup>Ⓟ</sup> υ ρ ι ε ε ε λε η σ ο ν

π  
Ⓚ





**Ἀ**ντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησον καὶ διαφύλαξον ἡμᾶς, ὁ Θεός, τῇ σῇ χάριτι.

**Κ** <sup>Π</sup>υ <sup>Ν</sup>ρι <sup>Ν</sup>ε <sup>Ν</sup>ε <sup>Ν</sup>λε <sup>Ν</sup>η <sup>Ν</sup>σον

ν  
δ

**Τ**ῆς παναγίας, ἀχράντου, ὑπερευλογημένης, ἐνδόξου, δεσποίνης ἡμῶν, Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας μετὰ πάντων τῶν ἁγίων μνημονεύσαντες, ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους καὶ πᾶσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα.

**Σ** <sup>Ν</sup>οι <sup>Ν</sup>Κυ <sup>Ν</sup>ρι <sup>Ν</sup>ε

ν  
δ

### β. Ἡ Εὐχὴ τοῦ Ἀ' Ἀντιφώνου.

**ὁ** **Ἰ**ερεὺς **Ὁ** Θεός, ὁ ἐπὶ τῶν χερουβὶμ καθεζόμενος καὶ ὑπὸ τῶν σε-  
ραφὶμ δοξαζόμενος, ἐπίβλεψον ἐφ' ἡμᾶς τοὺς ταπεινοὺς δού-  
λους σου καὶ διέγειρον ἡμῶν τὸν νοῦν πρὸς δοξολογίαν τῆς σῆς ἀγα-  
θότητος. Ἐξάρπασον δὲ ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἐπιβουλῆς τοῦ ἐχθροῦ, ἵνα  
τῷ φωτί σου καταλαμπόμενοι καὶ τῇ βουλῇ σου ὀδηγούμενοι πρὸς  
πᾶν ἔργον ἀγαθόν, ἀξιωθῶμεν τῆς ἐπουρανίου βασιλείας, συναρι-  
θμούμενοι πᾶσι τοῖς ἐκλεκτοῖς σου.

**ἐκφώνως** **Ὁ**τι σὺ εἰ ὁ Θεὸς ἡμῶν, Θεὸς τοῦ ἐλεεῖν καὶ σῶζειν, καὶ σοὶ  
τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ  
Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

**ὁ** **Χ**ορὸς **Α** <sup>Δ</sup>α <sup>Ν</sup>α <sup>Ν</sup>μην

ν  
δ





γ. Τὸ α' Ἀντίφωνον.  
Ὁ 44ος ψαλμὸς μετὰ τὸ ὑπόψαλμα



ἤρχιζαι ὁ δομέστικος τοῦ α' χοροῦ, ἦχος      
 ε  α  λες



1. ὁ μονο  
φωνάρης

**E**

ε ξη ρευ ξα το η καρ δι α μου λο γον

 α γα θον  λε γω ε γω τα ερ γα μου τω Βα σι λει



**T**




αις πρε σβει ει αις της Θε ο

 το ο ο κου  σω  τερ σω ω σον η μας

2.

**Ω**

ω ραι ος καλ λει πα ρα τους υι ους των αν θρω

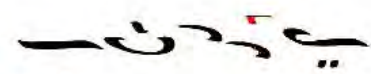
 πων  εξ ε χυ θη χα ρις εν χει λε σι σου 

3.

**O**

ο θρο νος σου ο Θε ος εις τον αι ω να του

 αι ω νος ρα βδος ευ θυ υ τητος η ρα α α βδοστης δε

  
ξι α ας σου







4. **Η** η γα πη σας δι και ο συ νην και ε μι ση  
 σας α δι κι αν δι α του το ε χρι σε σε ο Θε  
 ος ο Θε ος σου ε λαι ον α γαλ λι α α σε ως πα  
 ρα τους με το χους σου

5. **Α** α κου σον θυ γα τερ και ι ι δε και κλι νον το  
 ους σου και ε πι λα θου του λα ου σου και του οι κου  
 του πα τρο ο ος σου

Ⓐ  
**Τ** αις πρε σβει ει αις της Θε ο  
 Ⓜ Ⓐ  
 το ο ο κου σω τερ σω ω σον η μας

6. **Π** α σα η δο ξα αυ της θυ γα τρος βα σι





λεως ε εσωθεν εν κροσσω τοις χρυσοις περιβεβλη

με ε ε νη πεποικιλ με ε ε ε νη

7. Μνησθησονται του ονοματος σου εν παση

γε νεα και γε νεα

Ταις πρεσβειαις της Θεο

το ο οκου σωτερ σωωσον ημας

8. Δι α του το λαοι εξομολογησονται σοι

εις τον αιωνα να και εις τον αιωνα του αιωω

ω νος

Δοξα Πατρι και Υιω και Αγιω Πνευ



μα τι



**Κ**αι νυν και α ει και εις τους αι ω νας των αι ω νων  
α μην

**Τ**αις πρε σβει ει αις της Θε ο  
το κου Σω ω ω ω ω τερ  
σω σον η μα α ας



## 2. 'Ενότης Β' 'Αντιφώνου

### α. 'Η Μικρά Συναπτή.

'Ηχίζει ό β' χορός, ἦχος δ' Δ' **Α** α γι α

ό διά **Ε** ε τι και ε τι εν ει ρη η νη του Κυ  
ρι ου δε η θω μεν

ό **Κ** υ ρι ε ε ε λε η σον

37

37



ὁ διά  
κονος

**Α** ν τι λα βου σω σον ε λε η σον και δι α

φυ λα ξον η μας ο Θε ος τη ση χα ρι τι

Δ  
ηη

ὁ  
χορὸς

**Κ** υ ρι ε ε λε η σον

Δ  
ηη

ὁ διά  
κονος

**Τ** ης πα να γι ας α χραν του υ περ ευ λο

γη με νης εν δο ξου δε σποι νης η μων Θε ο το ο

κου και α ει παρ θε νου Μα ρι ι ας με τα παν των

των α γι ων μνη μο νευ ευ σαν τες ε αυ τους και αλ

λη λους και πα σαν την ζω η ην η μων Χριστω τω Θε

ω πα ρα θω με θα

Δ  
ηη

ὁ  
χορὸς

**Σ** οι Κυ υ ρι ε

Δ  
ηη

### β. Ἡ Εὐχή τοῦ Β' Ἀντιφώνου.

38

ὁ  
ιερεὺς

**Δ**εόμεθά σου, Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, μακροθύμησον ἐφ' ἡμῖν  
τοῖς ἁμαρτωλοῖς καὶ φείσαι τῶν ἔργων τῶν χειρῶν σου, ὁ





εἰδὼς ἡμῶν τὴν ἀσθένειαν, λυτρούμενος ἡμᾶς ἀπὸ παντὸς πειρασμοῦ καὶ πάντων τῶν ἐνεστώτων καὶ ἐπερχομένων δεινῶν καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου καὶ μετὰσθαι εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν.

ἐκ φώνως **Δ'** **ἤ** **Ο**τι δεδόξασται τὸ πανάγιον ὄνομά σου, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

ὁ χορὸς **Α** α μην

**Δ**  
**ἤ**

### γ. Τὸ β' Ἀντίφωνον.

Ὁ 66ος ψαλμὸς μετὰ τὸ ὑπόψαλμα

ἤχίζει ὁ δομέστικος τοῦ β' χοροῦ. ἤχος **Δ'** **Δι** **Α** α γι α **Δ'**

1. **Ο** ο Θε ος οι κτει ρησαι η μας και ευ λο γη  
ησαι η μας **Δ'** **ἤ** **ε** πι φα ναι το προ σω πον αυ του ου  
**Δ'** **ἤ** **ε** φ η η μας **Δ'**

**Σ** ω σον η μας **Μ** **Υ**ι υι ε ε Θε ε ου **Δ'** **ἤ** **\***

ψαλ λον τα ας σοι αλ λη λου ου ου ι ι ι ι α


\* Καὶ γιὰ τὰς Κυριακάς: **ο** α να στα ας εκ νε κρων **Δ'** **ἤ**





2.   
Του γνω ναι εν τη γη την ο δον σου εν πα σιν ε

  
θνε σι το σω τη η ρι ο ο ο ο ο ον σου

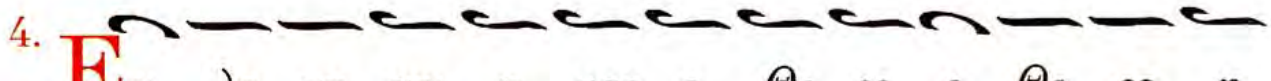
  
Σω σον η μας Υι υι ε ε Θε ε ου


  
ψαλ λον τα as σοι αλ λη λου ου ου ι ι ι ι α

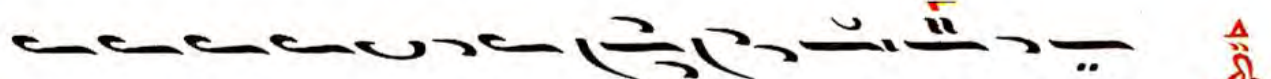
3.   
Ε ξο μο λο γη σα σθω σαν σοι λα οι ο Θε

  
ος ε ξο μο λο γη σα σθω σαν σοι λα οι πα α

  
α α αν τες


4.   
Ευ λο γησαι η μας ο Θε ος ο Θε ος η

  
μων ευ λο γησαι η μας ο Θε ος και φο βη θη


40   
τω σαν αυ τον παν τα τα πε ρα τα τη ης γης






5.  **Ε**υ φραν θη τω σαν και α γαλ λι α σθω σαν ε θνη


 ο τι κρι νεις λα ους εν ευ θυ υ τη τι και ε ε ε ε

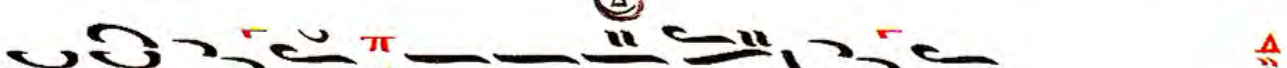
 θνη εν τη γη ο δη γη η η η σεις


 **Σ**ω σον η μας Υι υι ε ε Θε ε ου


 ψαλ λον τα as σοι αλ λη λου ου ου ι ι ι ι α

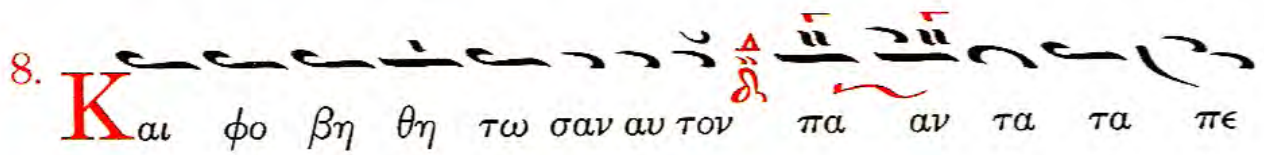
6.  **Ε**ε ξο μο λο γη σα σθω σαν σοι λα οι ο Θε ος

 ε ξο μο λο γη σα σθω σαν σοι λα οι πα α αν τες γη

 ε ε δω κε τον καρ πο ον α αυ της

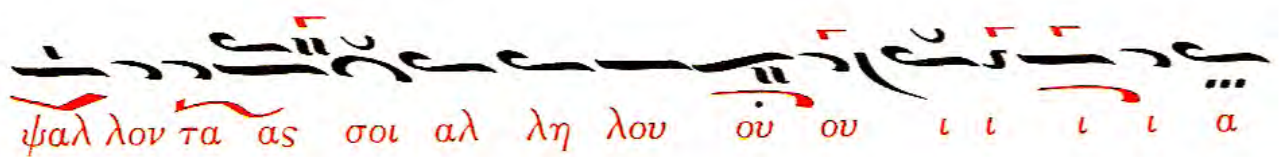
7.  **Ε**υ λο γησαι η μας ο Θε ος ο Θε ο ος η

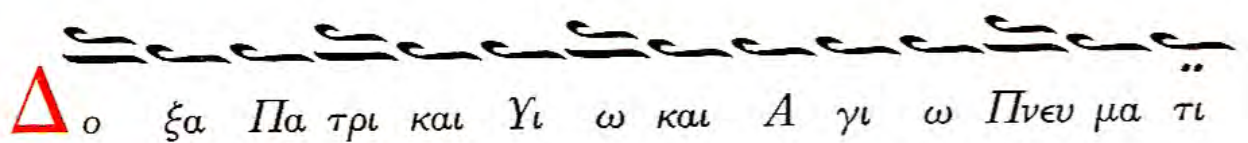
 μων ευ λο γησαι η μα as ο Θε ε ος

8.  **Κ**αι φο βη θη τω σαν αυ τον πα αν τα τα πε

 ρα τα τη ης γης

 **Σ**ω σον η μας Υι υι ε ε Θε ε ου

 ψαλ λον τα ας σοι αλ λη λου ου ου ι ι ι ι α

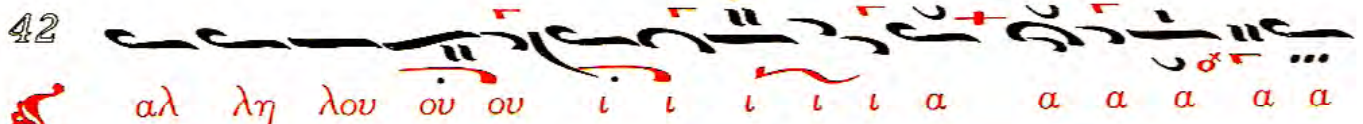
 **Δ**ο ξα Πα τρι και Υι ω και Α γι ω Πνευ μα τι

 **Κ**αι νυν και α ει και εις τους αι ω ω νας των αι

 ω ω ω νω ω ων α α α μην

 **Σ**ω σον η μας Υι ι ε ε Θε ε ου

 ψα αλ λον τα α α ας σοι οι

42  αλ λη λου ου ου ι ι ι ι ι α α α α α α






### 3. Ἐνότης Γ' Ἀντιφώνου

α. Ἡ Μικρὰ συναπτή.

Ἠχίζει ὁ α' χορός, ἦχος  $\pi$  δὲ  $\frac{2}{\gamma_a} \frac{1}{a} \frac{1}{\gamma_a}$

ὁ διά  
κονος **E** ε τι και ε τι εν ει ρη νη του Κυ ρι

ου δε η θω μεν

ὁ χορὸς **Κ**   
υ ρ ι ε ε λ ε η σ ο ν

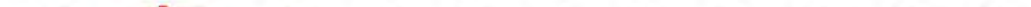
ὁ διά  
κονος **A** ν τι λα βου σω σον ε λε η σον και δι

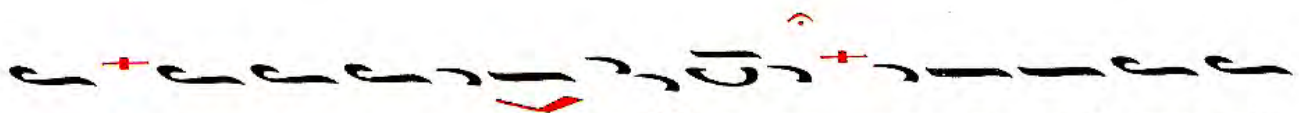



α φ υ λ α ξ ο ν η μ α ς ο Θ ε ο ς τ η σ η χ α ρ ι τ ι


ὁ χορὸς **Κ** <sup>Ⓟ</sup>υ <sup>Ⓜ</sup>ρι <sup>Ⓡ</sup>ε <sup>Ⓡ</sup>ε <sup>Ⓡ</sup>ε <sup>Ⓛ</sup>ε <sup>Ⓜ</sup>η <sup>Ⓡ</sup>σον

ὁ διὰ  
κονος

**T**ης παναγιας αχραντου υπερυλο


  
 γη με νης εν δο ξου δε σποι νης η μων Θε ο το

  
 κου και α ει παρθε νου Μαρι ας με τα παν των των  
  
 α γι ων μνημο νευ σαν τες ε αυ τους και αλ λη  
  
 λους και πα σαν την ζω η ην η μων Χρι στω τω Θε ω  
  
 πα ρα θω με θα

  
 ο χορός Σ οι Κυ ρι ε

### β. Ἡ Εὐχή τοῦ Γ' Ἀντιφώνου.

ὁ **Κ**ύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, οὗ ἡ δόξα ἀκατάληπτος καὶ τὸ  
 ἱερεὺς ἔλεος ἀμέτρητον καὶ ἡ φιланθρωπία ἄφατος· σύ, κατὰ τὴν  
 σὴν εὐσπλαγχνίαν, ἐπίβλεψον ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ πάντα τὸν λαόν σου  
 καὶ μὴ παραδώῃς ἡμᾶς ταῖς ἀνομίαις ἡμῶν, ἀλλὰ ποιήσον μεθ' ἡμῶν  
 τὰ ἐλέη σου· ὁδήγησον ἡμᾶς ἐπὶ λιμένα θελήματός σου καὶ ἐργάτας  
 ἀληθινοὺς ἀνάδειξον τῶν σῶν ἐντολῶν, ἵνα μὴ καταισχνυνθῶμεν ἐν τῇ  
 ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως τῷ φοβερῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ σου παριστάμενοι.

















































ἐκ **Ὁ**τι ἀγαθὸς καὶ φιλάνθρωπος Θεὸς ὑπάρχεις καὶ σοὶ τὴν δό-  
 φώνως ξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἀγίῳ Πνεύ-  
 ματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.




















44  
 ο χορός **Α** α α μην






































γ. Τὸ γ' Ἀντίφωνον  
Ὁ 109ος ψαλμὸς μετὰ τὸ ὑπόψαλμα

ἤρχιζει ὁ δομέστικος τοῦ α' χοροῦ, ἤχος δὲ       
   

1.                    
**E**ι πέν ο Κυ ρι ος τω Κυ ρι ω μου κα θου  
               
εκ δε ξι ων μου ε ως αν θω τους εχ θρους σου υ  
                
πο πο δι ον τω ων πο ο δω ων σου 

          
**A**λ λη λου ι α  
          
αλ λη η λου ι ι α 

2.                    
**P**α βδον δυ να με ως σου εξ α πο στε λει Κυ  
              
ρι ος εκ Σι ων και κα τα κυ ρι ευ ε εν με  
                    
σω τω ων ε εχ θρω ων σου 



3. **Μ** ε τα σου η αρ χη εν η με ρα της δυ να με  
 ως σου εν ταις λαμ προ τη σι των α γι ι ι ων

**Α** λ λη λου ι α  
 αλ λη η λου ι ι α

4. **Ε** κ γαστρος προ ε ωσ φο ρου ε γεν νη σα σε  
 ω μω σε Κυ ρι ος και ου με τα με λη θη σε ται

Ὁ δομέστικος τοῦ α' χοροῦ ἀσκεπῆς ψάλλει, μετὰ δύο βαστακτῶν, τὸν ταχθέντα εἰσοδικὸν στίχον ἀργῶς καὶ μετὰ μέλους, ἕως οὗ πληρωθῇ ἡ εἴσοδος ἀπὸ τοῦ Βήματος εἰς τὸν Σολέα, μετὰ λαμπάδων καὶ θυμιατοῦ. Τὰ ἄμφια ἔστωσαν λευκά ἢ πορφυρᾶ, ἐπὶ προσμονῇ τῆς γεννήσεως.

5. **Σ** υ υ υ υ υ ι ι ε ε ρε ε ωε ε ε ε  
 ευσ ει εις τον αι αι ω ω ω ω ω να α α  
 α α α α κα α τα α α α α την τα α α





α α ξι ι ι ιν Μελ χι ι σε ε δεκ Αλ λη

η η λου ου ου ι ι ι ι ι α α α α α

α αλ λη λου ου ου ι ι ι ι α

καὶ εὐθύς ὁ διάκονος **Ε** υ λο γη σον Δε σπο τα την α γι αν

ει ει σο δον

καὶ εὐλογεῖ ὁ ἱερεὺς **Ε** υ λο γη με νη η ει σο δος των α

γι ων σου Κυ υ ρι ε παν το τε νυν και α ει

και εις τους αι ω ω νας των αι ω ω ω νων

ὁ χορὸς **Α** α μην

Καὶ ἀποπληροῦνται οἱ στίχοι τοῦ Ἀντιφώνου, τοῦ διακόνου θυμιοῦντος τὸν τυχόντα ἀρχιερέα καὶ τὰς ἱεράς εἰκόνας ἑκατέρωθεν τῶν βημοθύρων.

6. **Κ** υ ρι ος εκ δε ξι ων σου συν ε θλα σεν εν η

με ρα ορ γης αυ του βα σι ι λεις

Γ  
δλ

Ⓜ  
Α λ λη λου ι α

Ⓜ  
αλ λη η λου ι ι α δλ

7. Κ ρι νει εν τοις ε θνε σι πλη ρω σει πτω μα

τα συν θλα σει κε φα λας ε πι γης πο ολ λων

Γ  
δλ

Ⓜ Ⓜ  
Α λ λη λου ου ι ι α α

αλ λη λου ι ι α δλ


8. Ε κ χει μαρ ρου εν ο δω πι ι ε ται δι α του το

υ ψω ω σει κε φα α λην

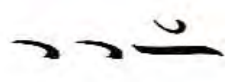
Γ  
δλ






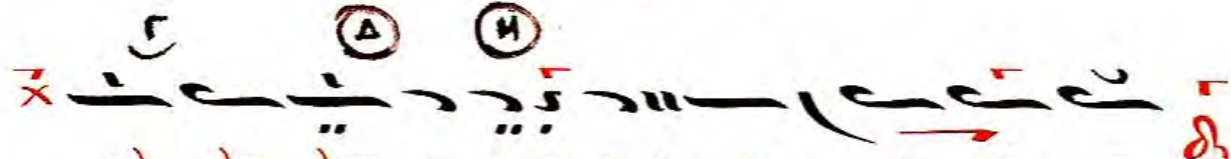
  
**Δ** ο ξ α Πα τρι και Υι ω και Α γι ω Πνε ευ μα τι

**Κ** αι νυν και α ει και εις τους αι ω νας των αι ω

  
νων α μην



  
**Α** λ λη λου ου ι ι

  
  
αλ λη λου ι α α α α α α α α α

Μετὰ τὸ τρίτον Ἀντίφωνον ἐπισυνάπτεται ἡ εὐχή τῆς 5' Ὠρας·

ὁ διά  
κονος **Τ** ου Κυ ρι ου δε η θω μεν

ὁ β'  
χορὸς **Κ** υ ρι ε ε λε η σον

**ὁ** **ἱερεὺς** **Κ**ύριε, ὁ Θεὸς τῶν Πατέρων ἡμῶν, ὁ διδούς εὐχὴν τῷ εὐχο-  
 μένῳ καὶ προσδεχόμενος τὰς ἱκεσίας τῶν δούλων σου τῶν  
 βοώντων πρὸς σὲ νυκτὸς καὶ ἡμέρας, κλῖνον καὶ νῦν τὸ οὖς σου καὶ  
 ἐπάκουσον τῆς δεήσεως ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν. Μὴ ἀποστρέψῃς,  
 Κύριε, τὸ πρόσωπόν σου ἀφ' ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν, μηδὲ μνησθῇς  
 ἡμῶν ἀνομιῶν ἀρχαίων, ὁ γινώσκων τὸ πλᾶσμα ἡμῶν καὶ ἐπιστάμε-  
 νος τὴν ἀσθένειαν ἡμῶν. Μνήσθητι, Κύριε, ὅτι χοῦς ἐσμεν, πνεῦμα  
 πορευόμενον καὶ οὐκ ἐπιστρέφον, καὶ τῇ μεγαλυσύνῃ τοῦ βραχίονός  
 σου περιποίησαι ἐν ἐλέει τὴν ζωὴν ἡμῶν· ὁδήγησον ἡμᾶς ἐν ὁδῷ εὐ-  
 θείᾳ, τοῦ πορευθῆναι ἐν τῇ τρίβῳ τῶν ἐντολῶν σου· δίδαξον ἡμᾶς τοῦ  
 ποιεῖν τὸ θέλημά σου, λαλεῖν ἐν τοῖς μαρτυρίοις σου, μελετᾶν τὸν νό-  
 μον σου ἡμέρας καὶ νυκτός· ἐντεilai τοῖς ἁγίοις ἀγγέλοις σου τοῦ δια-  
 φυλάξαι ἡμᾶς ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς ἡμῶν καὶ ῥύσασθαι ἀπὸ παντὸς  
 βέλους πετομένου ἡμέρας, ἀπὸ πράγματος ἐν σκότει διαπορευομένου,  
 ἀπὸ συμπτώματος καὶ δαιμονίου μεσημβρινοῦ. Πλήρωσον τὸ στόμα  
 ἡμῶν αἰνέσεως καὶ τὰ χεῖλη ἡμῶν ἀγαλλιάσεως τοῦ λαλεῖν ἑαυτοῖς  
 ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἐν χάριτι ᾄδειν τε καὶ  
 ψάλλειν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν καὶ εὐχαριστεῖν ἐπὶ πᾶσι σοὶ τῷ Θεῷ  
 τῶν ὅλων τῷ σῶζοντι τοὺς ἐλπίζοντας εἰς τὸν πλοῦτον τοῦ ἐλέους  
 σου.

**ἐκ** **φώνως** **Ὅ**τι ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος Θεὸς ὑπάρχεις καὶ σοὶ τὴν δό-  
 ξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύ-  
 ματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.


**ὁ** **χορὸς** **Α** α μην **δ**

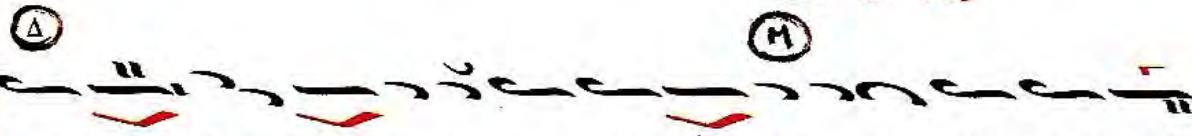
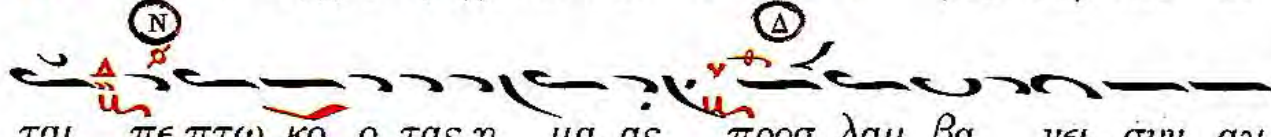





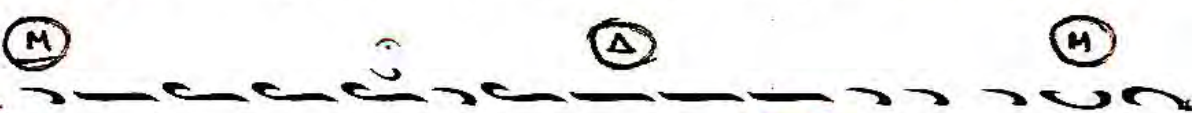
#### 4. Διπλὸ Προκείμενο καὶ Προφητεία

Τὸ Τροπάριον τῆς Προφητείας· εἰς τύπον Τρισαγίου.

ἤχίζει ὁ δομέστικος τοῦ α' χοροῦ, ἦχος ᾠ̣ 

  
**Ο** ο α ναρχος αρ χεται και ο λο ο γος σαρ κου ου  
  
ται πε πτω κο ο τας η μα ας προσ λαμ βα νει συν αγ

  
γε λους α νυ μνειν Δο ξα εν υ ψι στοις Θεω και ε  
  
πι γης ει ρη η η νη εν αν θρω ποις ευ δο κι ι α

  
**Δ** ο ξα Πα τρι και Υι ω και Α γι ω Πνευ μα τι  


  
**Κ** αι νυν και α ει και εις τους αι ω νας των αι ω νων  
  
α μην  


  
**Δ** ο ξα εν υ ψι στοις Θεω και ε πι γης ει ρη η η νη  
  
εν αν θρω ποις ευ δο κι ι α



Ἡ περισσὴ.

## Ὁ μονοφωνάρις

Ⓐ Ὁ μονοφωνάρχης

ω ε ε ε ε ε ε ε ε ε ε ε υ δ ο κ ι ι ι ι α α


Ο α α να αρχος α αρχεται και ο λο ο ο ο ο

**B** γος σαρ κου ου ου ου ου ται **N** πε πτω κο ο


τας η η μα ας προσ λαμ βα α νει συν αγ γε λαις α νυ

υ μνει ει ει ει εν Δο ο ξα εν υ ψι ι σ τοις θε

ω ω και ε πι ι γης ει ρη η η η η η η


  
 η η η η η η η νη

Δ  
 ο  
 β' χορὸς


  
 εν ανθρωποις εν





















ὁ ἀνα κατ' ἐκφωνητικὴν ἀπαγγελίαν «εἰς τύπον τοῦ Ἀποστόλου ἅμα γνώστης καὶ τοῦ Εὐαγγελίου», κατὰ τὸν Συμεὼν Θεσσαλονίκης.

**Τ**άδε λέγει Κύριος· Ἐξελεύσεται ράβδος ἐκ τῆς ῥίζης Ἰεσσαί, καὶ ἄνθος ἐκ τῆς ῥίζης ἀναβήσεται. Καὶ ἀναπαύσεται ἐν αὐτῷ Πνεῦμα Θεοῦ· Πνεῦμα σοφίας καὶ συνέσεως, Πνεῦμα βουλῆς καὶ ἰσχύος, Πνεῦμα γνώσεως καὶ εὐσεβείας· Πνεῦμα φόβου Θεοῦ ἐμπλήσει αὐτόν. Οὐ κατὰ τὴν δόξαν κρινεῖ, οὐδὲ κατὰ τὴν λαλίαν ἐλέγξει· ἀλλὰ κρινεῖ ἐν δικαιοσύνῃ ταπεινῶν κρίσιν, καὶ ἐλέγξει ἐν εὐθύτητι τοὺς ἐνδόξους τῆς γῆς· καὶ πατάξει τὴν γῆν τῷ λόγῳ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ τῷ πνεύματι διὰ χειλέων ἀνελεῖ ἀσεβεῖς. Καὶ ἔσται δικαιοσύνην ἐζωσμένος τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἀλήθειαν εἰλημένος τὰς πλευρὰς αὐτοῦ. Τότε συμβοσκηθήσεται λύκος μετὰ ἀρνῶν, καὶ πάρδαλις συναναπαύσεται ἐρίφῳ· καὶ μοσχάριον, καὶ λέων, καὶ ταῦρος, ἅμα βοσκηθήσονται, καὶ ἅμα τὰ παιδιά αὐτῶν ἔσονται· καὶ λέων ὡς βοῦς φάγεται ἄχυρα. Καὶ παιδίον νήπιον ἐπὶ τρώγλην ἀσπίδων, καὶ ἀπογεγαλακτισμένον ἐπὶ κοίτης ἐκγόνων ἀσπίδων τὴν χεῖρα ἐπιβαλεῖ, καὶ οὐ μὴ κακοποιήσουσιν, οὐδ' οὐ μὴ δυνήσονται ἀπολέσαι οὐδένα ἐπὶ τὸ Ὄρος τὸ Ἅγιόν μου· ὅτι ἐνεπλήσθη ἡ σύμπασα γῆ τοῦ γινῶναι τὸν Κύριον, ὡς ὕδωρ πολὺ κατακαλύψαι θαλάσσας. Καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαί, καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν· ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιούσι, καὶ ἔσται ἡ ἀνάπαυσις αὐτοῦ τιμή.

Τὸ β' Προκείμενον (Ψαλμὸς 101, 11).

ἤχος π δ'               



Καὶ ὁ α' χορὸς τὸ αὐτό· εἶτα λέγει τὸν στίχο

ὁ μονο  
φωνάρης

**Δ**υ τρω σιν α πε στει λε τω λα ω αυ

του ε νε τει λα το εις τον αι ω ω να δι α θη

θη κην αυ του ου

ὁ β'  
χορὸς

**Α**ρ χη σο φι ας φο ο ο βος Κυ ρι ι ι

ου συ νε σις α γα θη πα σι τοις ποι ου σιν αυ τη η

η η η η ην



## 5. Ἡ Μεγάλη Ἐκτενὴς Ἰκεσία

ἤχος π δλ Νη **Λ**ω ε α γι ε

ὁ **Ε**ι πω μεν παν τες εξ ο λης ψυ χης και

εξ ο λης της δι α νοι ας η μω ων ει πω μεν



ὁ  
χορὸς

<sup>(N)</sup>  
**K**υριε ελεησον κυριε ελε

η βον κυριε ελε η βον

ν  
δ

**Κ**ύριε παντοκράτορ, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, δεόμεθά σου, ἐπάκου-  
σον καὶ ἐλέησον.

<sup>(N)</sup>  
**K**υριε ελεησον κυριε ελε η βον

κυριε ελε η βον

ν  
δ

**Ἐ**λέησον ἡμᾶς, ὁ Θεός, κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου, δεόμεθά σου, ἐπάκου-  
σον καὶ ἐλέησον.

<sup>(N)</sup>  
**K**υριε ελεησον κυριε ελεησον

κυριε ελεησον

ν  
δ

**Ἐ**τι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν (δεῖνος) Χριστοδούλου.

<sup>(N)</sup>  
**K**υριε ελεησον κυριε ελεησον

κυριε ελεησον

ν  
δ

56 **Ἐ**τι δεόμεθα ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, τῶν ἱερέων, ἱερομονάχων, ἱερο-  
διακόνων καὶ μοναχῶν καὶ πάσης τῆς ἐν Χριστῷ ἡμῶν ἀδελφότητος.





**K** <sup>(N)</sup> υ ρ ι ε ε λε η σον Κυ ρ ι ε ε λε η  
<sup>(M)</sup> σον Κυ ρ ι ε ε λε η σον

"Ετι δεόμεθα ὑπὲρ ἐλέους, ζωῆς, εἰρήνης, ὑγείας, σωτηρίας, ἐπισκέψεως, συγχωρήσεως καὶ ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ πάντων τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων χριστιανῶν τῶν κατοικούντων καὶ παρεπιδημούντων ἐν τῇ πόλει ταύτῃ.

**K** <sup>(N)</sup> υ ρ ι ε ε λε η σον Κυ ρ ι ε ε λε η  
<sup>(M)</sup> σον Κυ ρ ι ε ε λε η σον

"Ετι δεόμεθα ὑπὲρ τῶν μακαρίων καὶ αἰοδίων κτιτόρων τοῦ ἁγίου ναοῦ τούτου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν προαναπαυσασμένων πατέρων καὶ ἀδελφῶν ἡμῶν, τῶν ἐνθάδε κειμένων καὶ ἀπανταχοῦ ὀρθοδόξων.

**K** <sup>(N)</sup> υ ρ ι ε ε λε η σον Κυ ρ ι ε ε λε η  
<sup>(M)</sup> σον Κυ ρ ι ε ε λε η σον

"Ετι δεόμεθα ὑπὲρ τῶν καρποφορούντων καὶ καλλιεργούντων ἐν τῷ ἀγίῳ καὶ πανσέπτῳ ναῷ τούτῳ, κοπιώντων, ψαλλόντων καὶ ὑπὲρ τοῦ περιεστῶτος λαοῦ, τοῦ ἀπεκδεχομένου τὸ παρὰ σοῦ μέγα καὶ πλούσιον ἔλεος.

Κύριε ἐλέησον (tris)

## Ἡ Εὐχή τῆς Ἐκτενοῦς Ἰκεσίας

**ὁ ἱερεὺς** **Κ**ύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, τὴν ἐκτενὴ ταύτην ἱκεσίαν πρόσδεξαι παρὰ τῶν σῶν δούλων καὶ ἐλέησον ἡμᾶς κατὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέους σου καὶ τοὺς οἰκτιρμούς σου κατὰπεμψον ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ πάντα τὸν λαόν σου, τὸν ἀπεκδεχόμενον τὸ παρὰ σοῦ πλούσιον ἔλεος.

**ἐκ φώνως** **Ὁ**τι ἐλεήμων καὶ φιλόανθρωπος Θεὸς ὑπάρχεις καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῇ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

**ὁ χορὸς** **Α** α μην

**ν δλ**

## 6. Τὰ Κατηχούμενα καὶ Διπλοκατηχούμενα

Ἡ Δέησις.

**Ὁ** καλοφωνάρης, ἤχος **δλ** **Α** γι α **Δ η**

**ὁ διάκονος** **Ε** υ ξα σθε οι κα τη χου με νοι τω Κυ ρι ω

**ὁ χορὸς** **Κ** υ ρι ε ε λε η σον

**Δ η**

**Οἱ** πιστοὶ ὑπὲρ τῶν κατηχουμένων δεηθῶμεν.

**Κ** υ ρι ε ε λε η σον

**Δ η**

**Ἴ**να ὁ Κύριος αὐτοὺς ἐλεήσῃ.

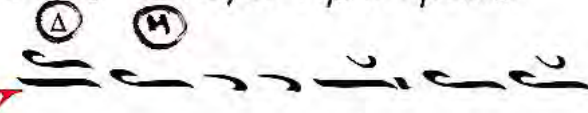
**Κ** υ ρι ε ε λε η σον

**Δ η**





**Κ**ατηχήση αὐτοὺς τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.

**Κ** <sup>Ⓟ</sup> <sup>Ⓜ</sup>   
υ ρι ε ε λε η σον

Δ  
τη

**Ἀ**ποκαλύψη αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον τῆς δικαιοσύνης.

**Κ** <sup>Ⓟ</sup>   
υ ρι ε ε λε η σον

Δ  
τη

**Ἐ**νώση αὐτοὺς τῇ ἀγίᾳ αὐτοῦ καθολικῇ καὶ ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ.

**Κ** <sup>Ⓟ</sup>   
υ ρι ε ε λε η σον

Δ  
τη

**Σ**ῶσον, ἐλέησον, ἀντιλαβοῦ καὶ διαφύλαξον αὐτούς, ὁ Θεός, τῇ σῇ χάριτι.

**Κ** <sup>Ⓟ</sup> <sup>Ⓜ</sup>   
υ ρι ε ε λε η σον

Δ  
τη

**Ο**ἱ κατηχούμενοι, τὰς κεφαλὰς ὑμῶν τῷ Κυρίῳ κλίνατε.

**Σ** <sup>Ⓟ</sup>   
οι Κυ υ ρι ε

Δ  
τη

**Ἡ Εὐχὴ ὑπὲρ τῶν Κατηχουμένων.**

**ὁ** **Κ**ύριε, παντοκράτορ καὶ φιλόανθρωπε, ἔπιδε ἐξ ὕψους ἀγίου  
**ιερεὺς** σου ἐπὶ τοὺς δούλους σου τοὺς κατηχουμένους τοὺς κλίνον-  
τάς σοι τὸν ἑαυτῶν αὐχένα καὶ ἀναμένοντάς τὸ παρὰ σοῦ ἔλεος· ἀπο-  
κάλυψον αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον τῆς δικαιοσύνης σου, συγκαταρίθμη-  
σον αὐτοὺς τῇ ἐκλεκτῇ σου ποίμνῃ καὶ καταξίωσον αὐτοὺς ἐν καιρῷ  
εὐθέτῳ τῆς διὰ τοῦ βαπτίσματος ἀναγεννήσεως.

**ἐκ** **Ἰ**να καὶ αὐτοὶ σὺν ἡμῖν δοξάζωσι τὸ πάντιμον καὶ μεγαλο-  
**φώνως** πρεπὲς ὄνομά σου, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἀγίου  
Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.



ὁ  
χορὸς **A** α μην

Δ  
αα

Ἀπόλυσις τῶν Κατηχομένων.

ὁ  
διάκονος **O** ο σοι κα τη χου με νοι προ ελ θε τε  
οι κα τη χου με νοι προ ε ελ θε τε

Δ  
αα

Τὰ Διπλοκατηχούμενα. Ἡ Δέησις  
τῶν πρὸς τὸ ἅγιον φῶτισμα εὐτρεπιζομένων.

**O** ο σοι προς το φω τι σμα προ σελ θε τε Εν ξα  
σθε οι προς το φω τι σμα τω Κυ ρι ι ω

Δ  
αα

ὁ  
χορὸς **K** υ ρι ε ε λε η σον

Δ  
αα

Οἱ πιστοὶ ὑπὲρ τῶν πρὸς τὸ ἅγιον φῶτισμα εὐτρεπιζομένων ἀδελ-  
φῶν καὶ τῆς σωτηρίας αὐτῶν τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

**K** υ ρι ε ε λε η σον

Δ  
αα

Ὡς Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν φωτίσῃ αὐτοὺς καὶ ἐνδυναμώσῃ.

**K** υ ρι ε ε λε η σον

Δ  
αα





Φωτίση αὐτοὺς φωτισμῷ γνώσεως καὶ εὐσεβείας.

**Κ** <sup>Ⓟ</sup> <sup>Ⓜ</sup> υ ρι ε ε λε η σον

Δ  
τη

Καταξιώση αὐτοὺς ἐν καιρῷ εὐθέτω τοῦ λουτροῦ τῆς παλιγγενεσί-  
ας, τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν καὶ τοῦ ἐνδύματος τῆς ἀφθαρσίας.

**Κ** <sup>Ⓟ</sup> <sup>Ⓜ</sup> υ ρι ε ε λε η σον

Δ  
τη

Ἀναγεννήση αὐτοὺς δι' ὕδατος καὶ πνεύματος.

**Κ** <sup>Ⓟ</sup> υ ρι ε ε λε η σον

Δ  
τη

Χαρίσεται αὐτοῖς τὴν τελειότητα τῆς πίστεως.

**Κ** <sup>Ⓟ</sup> <sup>Ⓜ</sup> υ ρι ε ε λε ε η σον

Δ  
τη

Συγκαταριθμήση αὐτοὺς τῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ καὶ ἐκλεκτῇ ποίμνῃ.

**Κ** <sup>Ⓟ</sup> <sup>Ⓜ</sup> υ ρι ε ε λε ε η σον

Δ  
τη

Σῶσον, ἐλέησον, φώτισον καὶ ἀντιλαβοῦ αὐτοῖς, ὁ Θεός, τῇ σῇ χάριτι.

**Κ** <sup>Ⓟ</sup> υ ρι ε ε λε η σον

Δ  
τη

Οἱ πρὸς τὸ φῶτισμα, τὰς κεφαλὰς ὑμῶν τῷ Κυρίῳ κλίνατε.



Ⓜ  
Σ ο ι ο ι ο ι Κ υ ρ ι ε

Δ  
δ

Ἡ εὐχή τῶν πρὸς τὸ ἅγιον φῶτισμα εὐτρεπιζομένων.

ὁ **Κ**ύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἐπίφανον τοὺς οἰκτιρμούς σου ἐπὶ πάν-  
 ἱερεὺς τας ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τοὺς πρὸς τὸ ἅγιον φῶτισμα εὐτρεπιζομέ-  
 νους, τοὺς καὶ νῦν ὑποκεκλικότας σοι τὸν αὐχένα ἑαυτῶν εἰς τὸ ἐν-  
 αυγαῖσαι αὐτοῖς τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου σου· ἄγγελον φωτὸς  
 ἐξαπόστειλον ῥυόμενον αὐτοὺς ἀπὸ πάσης ἀντικειμένης ἐνεργείας,  
 ἵνα τῆς ἀθανάτου σου δωρεᾶς ἀξιούμενοι καὶ κατὰ τὰς ἐντολάς σου  
 πολιτευόμενοι, τῶν ἐπουρανίων ἀγαθῶν ἀπολαύσωσιν.

ἐκ **Ὅ**τι σὺ εἶ ὁ φωτισμὸς ἡμῶν καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπο-  
 φώνως μεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ  
 αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

ὁ  
 χορὸς **Α** α μην

Δ  
αα

Ἀπόλυσις τῶν πρὸς τὸ φῶτισμα εὐτρεπιζομένων.

ὁ **Ο** ο σοι προς το φω τι σμα προ ελ θε τε

οι προς το φω τι σμα προ ελ θε τε

**Ο** ο σοι κα τη χου με νοι προ ελ θε τε μη τις

62  
 των κα τη χου με ε νων

Δ  
αα



Δεήσεις καὶ Εὐχαὶ ὑπὲρ τῶν πιστῶν. Ἦχος δ̣

ὁ διάκονος **Ο** ο σοι πι στοι ε τι και ε τι εν ει

ρη νη του Κυ ρι ου δε η θω μεν

ὁ χορὸς **Κ**υ ρι ε ε λε η σον

Ἀντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησον καὶ διαφύλαξον ἡμᾶς, ὁ Θεός, τῇ σῇ χάριτι.

**Κ**υ ρι ε ε λε η σον

ὁ διάκονος **Σ** ο φι ι α

Ἦ α' Εὐχή.

ὁ ἱερεὺς **Κ**ύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τῆς πολυθέου πλάνης, διὰ τῆς σῆς παρουσίας ἀποστήσας τὸν ἄνθρωπον, διὰ τῶν θαυμάτων σου ποιήσας γνωρίζειν σὲ τὸν μόνον δημιουργὸν καὶ ποιητὴν τῶν πάντων καὶ τὴν ἐλπίδα τίθεσθαι ἐπὶ σοί, πολυέλεος ὑπάρχων, τήρησον ἡμᾶς ἐν τῷ ὀνόματί σου καὶ ἀγίασον ἡμᾶς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου καὶ κατάπεμψον τοὺς οἰκτιρμούς σου ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ πάντα τὸν λαόν σου.

ἐκ **Ὅ**τι σὺ εἶ ὁ μόνος Θεὸς ἡμῶν, Θεὸς τοῦ ἐλεεῖν καὶ σώζειν, καὶ φώνως σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

ὁ  
χορὸς **A** α μην

ὁ  
διάκονος **E** ε τι και ε τι εν ει ρη νη του Κυ ρι

ου δε η θω μεν

**K** υ ρι ε ε λε η σον

Ἀντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησον καὶ διαφύλαξον ἡμᾶς, ὁ Θεός, τῇ σῇ χάριτι.

**K** υ ρι ε ε λε η σον

ὁ  
διάκονος **Σ** ο φι ι α

Ἡ β' Εὐχή.

ὁ **Κ**ύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ τὴν πάροδον τῆς ζωῆς  
ἱερεὺς ἡμῶν περιστείλας διὰ τὸ ἀσθενὲς καὶ εὐάλωτον τῆς αὐτοῦ φύ-  
σεως καὶ ἀντάμειψιν τῶν αἰωνίων ἀγαθῶν ἐπαγγειλάμενος αὐτῷ κατα-  
γωνιζομένῳ τῶν ἔργων τοῦ ἐχθροῦ, αὐτός, δέσποτα, κραταίωσον ἡμᾶς ἐν  
τῷ φόβῳ σου, ἐνίσχυσον ἡμᾶς ἐν τοῖς λόγοις σου, ὁδήγησον ἡμᾶς ἐν τῇ δι-  
καιοσύνῃ σου.

ἐκ **Ὅ**τι εὐλόγηται καὶ δεδόξασται τὸ πάντιμον καὶ μεγαλοπρεπὲς  
φῶνως ὄνομά σου, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος,  
νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

ὁ  
χορὸς **A** α α μην



## 7. Ἡ Τάξις τοῦ Κοντακίου τῶν Χριστουγέννων

α'. Οἱ προεόρτιες ἱαμβικὲς Καταβασίαις (ἀνωνύμως φερόμενες, ι'-ια' αἱ.)·  
μέλος ἀργὸ εἰρμολογικὸ Πέτρου Μπερεκέτη (α' τέταρτο ιη' αἱ.)  
Ἐξήγησις Γρηγορίου Πρωτοψάλτου (†1821).

ᾠδὴ α', ἦχος  $\mathfrak{A}$  Πα' ἠχίζει ὁ α' χορὸς

$\text{A}$   $\text{γὰ}$   $\text{wes}$   $\text{δ}$

$\text{X}$  ρι στος εν πο ο ο ο λει Βη η θλε ε ε ε εμ

βρε φου ουρ γει ει ει ται την η μων ω ως ευ σπλα α

αγχνο ος και νου ουρ γω ω ων φυ υ υ υ σιν προ θυ

μωσ δε ε ευ τε γη γε ε νει εις τη κα αρ δι ι ι

α α σμα με ε λω ω δον α α α α σω ω μεν τω ω

δε ε ε σπο ο ο ο τη  $\text{O}$  β' χορὸς εις αι ω νας ε

εν δο ο ο ξωσ γα α α α α αρ δε ε δο ο

ο ο ο ξα α α α σται



Ⓟ  
Υ υ ψι με ε ε ε δων α αναρχε ευ με νε ες Λο

ο ο γε ε πι ι ι βλε ε ε ψο ον προ ο σχε Ⓝ

Ⓟ  
ες μοι δα κρυ υρ ρο ου ου ου ου ση εκ τε νως ε

βο α α σοι οι προ πα λαι αι Α α αν να αλλ ως

ε ε ε ε κει ει ει ει νη ης η η η η κου ου σας

Ⓛ  
θρη η νω ω ω δου ου ου ου σης και η μω ων στε

Ⓟ  
ε ε ρε ε ω ω ω σο ον τας φρε να ας α α

Ⓜ Ⓟ  
α ναξ του α ξι ι ι ι ως υ υ μνειν σου ου τα

γε ε νε ε ε ε ε θλι ι ι ι α π̣





Ὁ β' χορὸς ψαλτῶν ᾠδὴ δ'.

Π

Α α κη κο ω ως ο προ φη η η τη ης Χρι ι στε ε

την α α κο ο ο ο η ην σου ε φο ο βη η η

θη ο τι ι με ε ελ λεις ε εκ Παρ θε νου προ ο ο

ε ε ελ θει ειν και αι αι αι ε ε βο η σε ε

τρο ο ο μω δο ο ο ο ο ξα τη δυ υ να α

α μει ει σου ου Κυ υ υ υ υ ρι ι ι ε

Ὁ α' χορὸς ψαλτῶν ᾠδὴ ε'.

Κ

Δ

Π

Ω ω πα α α αν τε ε ε ε πο ο ο πτα τω

ων α να α ακτω ων το ο ο κλε ε ε ε ος

τις σου το φι λαν θρω ω πον γη η γε νω ω ων ου ου

θα α αυ μα α α α σει εν γη γαρ ω ω ω φθης



Π



μη η η η λι ι πων τα πα α τρω ω ω α

Δ

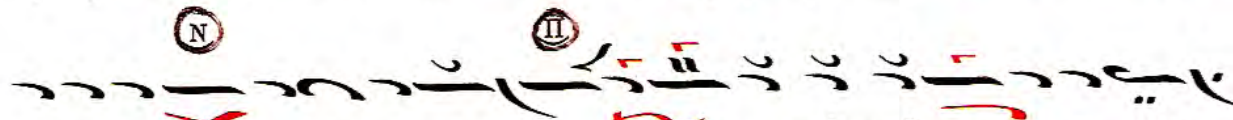


ση με ρον πα α α σαν ε ε ε ε γ και αι νι ζω ων τη



η ην κτι ι ι ι σιν και ει ρη νην ως μο ο ο ο νο

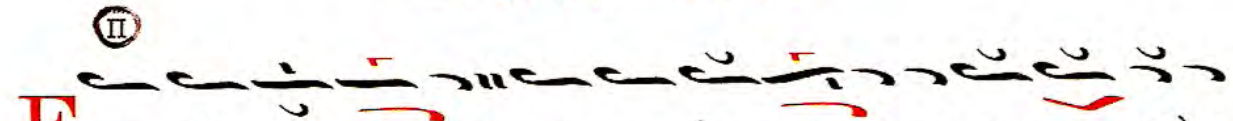
Ν



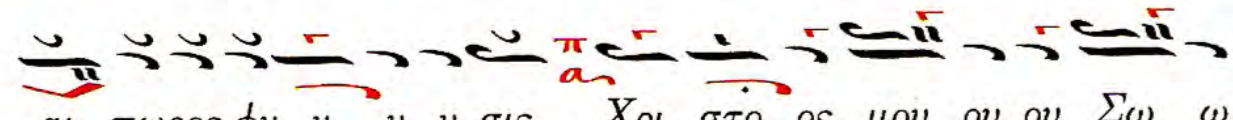
ο ος ει ει ρη η να α α αρ χης βρα βε ε ε ευ ων

Ὁ β' χορὸς ψαλτῶν ᾠδὴ 5'.

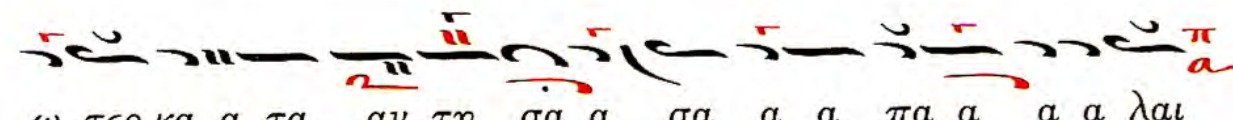
Π



Εἰς βυ θο ο ο ον α πω λει ει ει ει ας η τα λαι



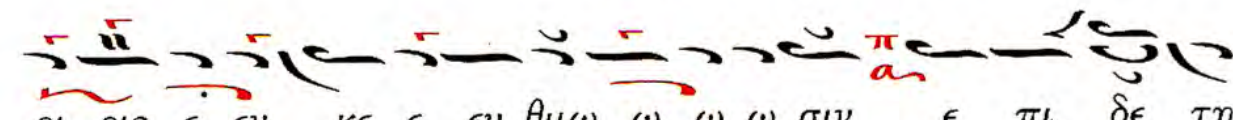
αι πω ρος φυ υ υ υ σις Χρι στο ος μου ου ου Σω ω



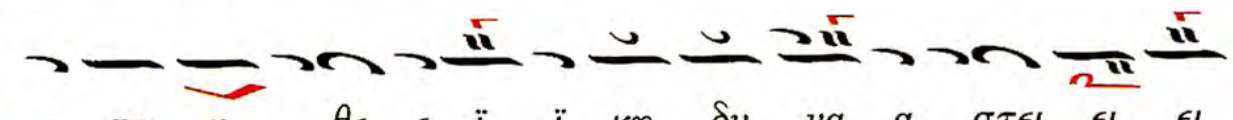
ω τερ κα α τα αν τη σα α σα α α πα α α α λαι



ε κει ει ει ει το ο φε ε ε ευ μοι σκο τει ει νοι οι





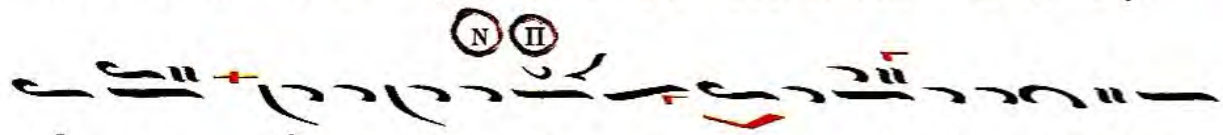
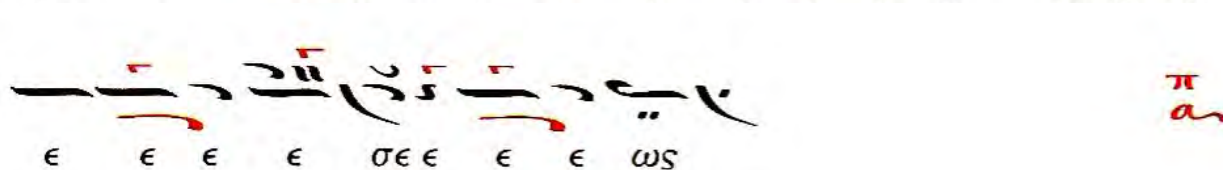
οι οἰς ε εν κε ε ευ θμω ω ω ω σιν ε πι δε τη







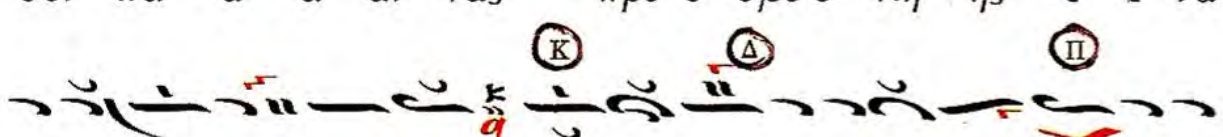
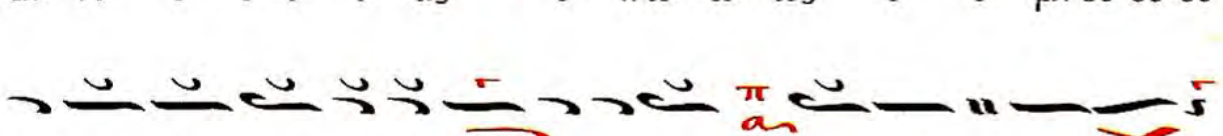
η ση η θε ε ι ι κη δυ να α στει ει ει





  
 α προ ος ου ρα νον α α νε ε ε βη τα α τε ερ πνο  
  
 τα τα κα α α αλ λη θυ υ σω σοι οι Σω ω ω τερ  
  
 βο α θυ υ σι ι α α α α α αν αι αι νε  
  
 ε ε ε ε σε ε ε ε ως

Ὁ α' χορὸς ψαλτῶν ᾠδὴ ζ'.

  
 Ω σ οι παι αι αι αι δεσ πα α λαι αι σοι κρα ζω ω  
  
 με εν Λο ο ο ο ο γε γε νου σων δου ου ου λων Σω ω  
  
 τε ερ φυ λα αξ και αι αι σκε ε ε ε πη και σω  
  
 σον πα α α αν τας προ ο σβο ο λη ης ε ε να  
  
 αν τι ι ι ι ι ας ο πω ω ως υ υ μνου ου ου  
  
 ουν τες σοις γε νε θλι ι ι ι οις εις αι αι ω ω ω

ω νας λε ε γο ο μεν ε ε ευ λο ο γη η η το

ο ο ο ος ει

Ὁ β' χορὸς ψαλτῶν ᾠδὴ η'.

Νε ουρ γε του συμ πα αντος κο σμου και αι Σω ω

ω στα υ μνει σε πα α α α σα με ετ αγ γε ε

ε λω ων η η η κτι ι ι ι σις σκιρ τα α χο ρε

ε ευ ει και αι α γαλ λε ται αι τρο ο ο μω

ευ λο γει τε λε γου σα παν τα τα α ε ε ερ

γα τα σε πα γε εν νε θλι α α του λυ υ τρω ω

ω του ου ου ου μου συν ε μοι εις τουσαι ω ω ω νας πο

ο ο ο θω ω υ περ υ ψου ου ου ουν τα α α




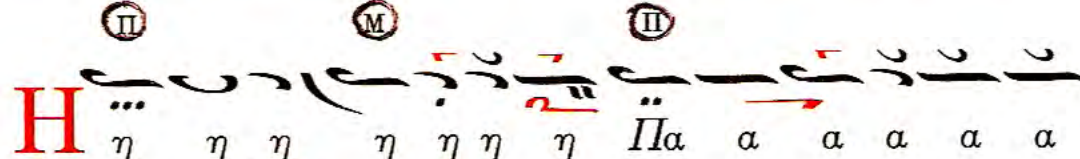


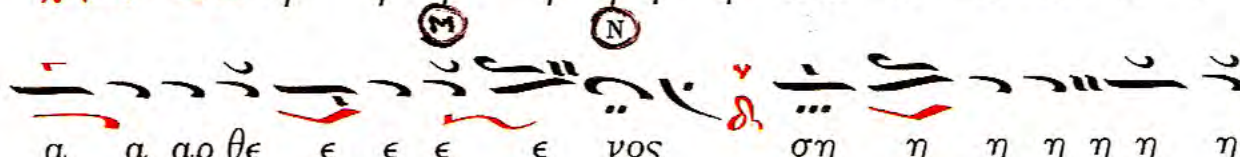


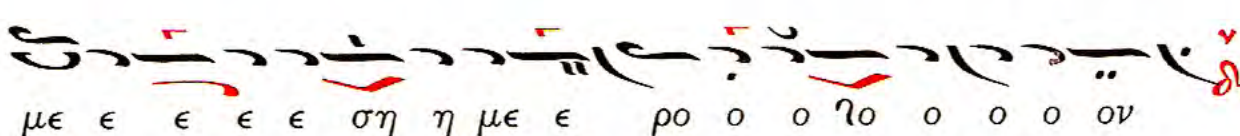
Τὸ Κοντάκιον τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως  
 φέρον ἀκροστιχίδα “τοῦ ταπεινοῦ Ρωμανοῦ ὕμνος”

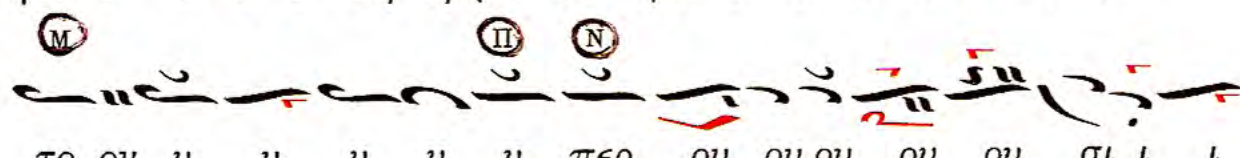
β'. Τὸ προοίμιον ἢ κουκούλιον, μέλος παπαδικὸν κοντακαριακόν, δίχορον,  
 μελισθὲν νεωστὶ παρὰ Γρηγορίου Στάθη, τάχα καὶ Μαῖστορος  
 καὶ Καθηγητοῦ τῆς Ψαλτικῆς Τέχνης.

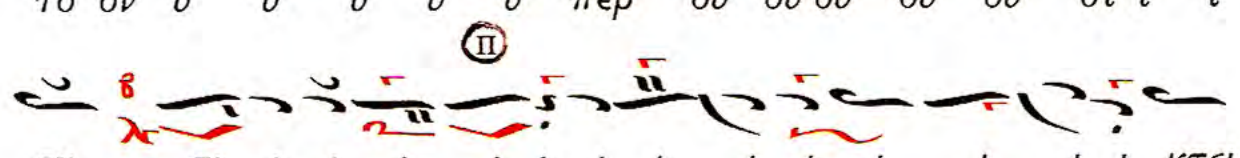
ἤχος ᾠὴ Γα   
 α α α α α α α α α α α


ὁ α'   
 χορὸς Η η η η η η η Πα α α α α α

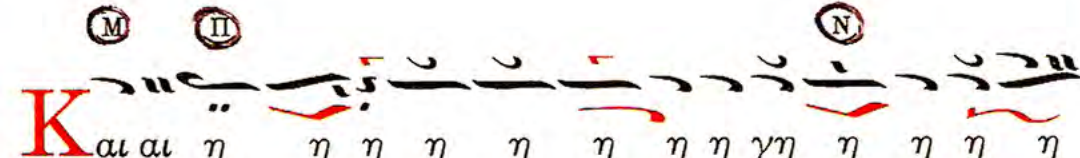
  
 α α αρ θε ε ε ε ε νος ση η η η η η η

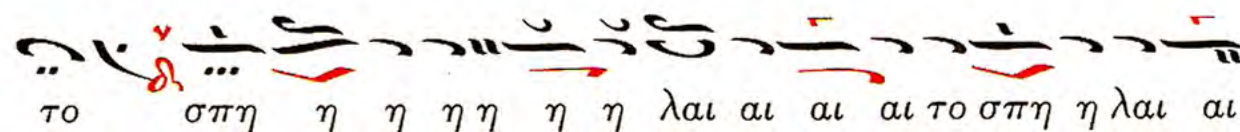
  
 με ε ε ε ε ση η με ε ρο ο ο ο ο ο ο ο ν

  
 το ον υ υ υ υ υ περ ου ου ου ου ου σι ι ι

  
 ον τι ι ι ι ι ι ι ι ι ι ι ι ι κτει

  
 ει ει ει

ὁ β'   
 χορὸς Κ αι αι η η η η η η η γη η η η η

  
 το σπη η η η η η η λαι αι αι αι το σπη η λαι αι







ε με τα α α α στε ε ε ε ε ε ε ε ε

ο δοι οι οι οι οι οι πο ρου ου ου ου ου ου ου ου

ἀλλάγμα Δ Π Δ  
 ο δοι πο ρου ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου ου

[illegible]

Ὁ ἱερεὺς ἢ ὁ ἀρχιερεὺς ἔρχεται καὶ θυμιᾷ τὴν εἰκόνα τῆς Χριστοῦ Γεννήσεως εἰς τὸ ἡὺτρεπισμένον ἀρμοδίως τετραπόδιον, ἔμπροσθεν τοῦ ὁποίου ἴσταται διὰ τὴν ἐμμελῆ ἐκφώνησιν τῶν Οἰκῶν τοῦ Ὑμνου.

ὁ α' χορὸς Δ Ⓟ Ⓢ Ⓢ Ⓢ Ⓢ Ⓢ Ⓢ Ⓢ Ⓢ Ⓢ Ⓢ  
ι η η η μας γα α α α αρ ε γεν

ν η η η η η η ε γ ε ν η η η η θ

ج ج ج





ὁ β' χορὸς

Π αἰ δι ι ι ι ι ον νε ε ε

ε ε ε ε ε ε ε ε ε ο ο ο ον ο

Π προ ο αἰ ω ω ω ω ω ω νω ω ω

ω ω ω ω ων θε ε ο ο ο ο ο ο ο ο ο

ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο

λ' ἰουλίου, ἀλθ',  
 τῇ ἡμέρᾳ τῆς κζ' ἐπετείου τοῦ γάμου μου,  
 ἀντὶ χαρμονῆς δέησις εἰς μνήμην τῆς μητρός μου Μαρίας,  
 θανούσης τὴν ιζ' ἰουλίου, ἀλθ'.







## ὁ Β' Οἶκος

ἐκφωνητικὴ ἀπαγγελία εἰς ἦχον  $\lambda$  δ̣, περί τὸν  $\text{—} \overset{\Delta}{\eta}$

Ὁ πατήρ τῆς μητρὸς γνώμη υἱὸς ἐγένετο·  
 ὁ σωτὴρ τῶν βρεφῶν βρέφος ἐν φάτνῃ ἔκειτο·  
 ὃν κατανοοῦσα, φησὶν ἡ τεκοῦσα·  
 «Εἰπέ μοι, τέκνον, πῶς ἐνεσπάρης μοι; καὶ πῶς ἐνεφύης μοι;  
 ὁρῶ σε, σπλάγχνον, καὶ καταπλήττομαι, ὅτι γαλουχῶ  
 καὶ οὐ νενύμφευμαι·  
 καὶ σὲ μὲν βλέπων μετὰ σπαργάνων·  
 τὴν παρθενίαν δὲ ἀκμὴν ἐσφραγισμένην θεωρῶ·  
 σὺ γὰρ ταύτην φυλάξας, ἐγεννήθης εὐδοκήσας,  
 παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

ὁ β' χορὸς ψαλτῶν, τὸ ἐφύμνιον· μέλος τὸ αὐτό.

ἦχος  $\lambda$  δ̣ Νη  $\text{—} \overset{\Delta}{\eta}$  ΑεΑγιε

Ⓝ

Παι δι ι ι ι ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ον

Ⓟ

νε ε ε ε ε ε ε ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο

Ⓝ Ⓟ

ον ο προ ο ο ο ο ο ο αι αι αι αι ω ω ω

Ⓜ

ω ω ω ω ω ω ω ω νων Θε ε ο ο ο ο

Ⓟ

ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ος

Ⓟ



## ὁ Γ' Οἶκος

ἐκφωνητικὴ ἀπαγγελία εἰς ἦχον  $\Delta$ , περὶ τὸν  $\Delta$

Ψηλὲ βασιλεῦ, τί σοὶ καὶ τοῖς πτωχεύουσαι;  
 ποιητὰ οὐρανοῦ, τί πρὸς γήινους ἤλυθας;  
 σπηλαίῳ ἡράσθης ἢ φάτνῃ ἐτέρφθης;  
 ἰδοὺ οὐκ ἔστι τόπος τῇ δούλῃ σου ἐν τῷ καταλύματι.  
 οὐ λέγω τόπον ἀλλ' οὐδὲ σπήλαιον, ὅτι καὶ αὐτὸ τοῦτο ἀλλότριον.  
 Καὶ τῇ μὲν Σάρρα τεκούσῃ βρέφος  
 ἐδόθη κλῆρος γῆς πολλῆς, ἐμοὶ δὲ οὐδὲ φωλεός·  
 ἐχρησάμην τὸ ἄντρον, ὃ κατώκησας βουλήσει,  
 παιδίον νέον, ὃ πρὸ αἰῶνος Θεός».

ὁ α' χορὸς ψαλτῶν, τὸ ἐφύμνιον· παιδίον νέον, ὃ πρὸ αἰώνων Θεός.

ἄλλαγμα, ἦχος  $\Delta$  Νη  $\omega\epsilon\alpha\gamma\iota\epsilon$

Παι δι ι ι ον νε ε ε ε ο ο ο ο ο  
 ο ο ο ο ο ο ο ο ο προ αι ω ω ω ω  
 νων Θε ε ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο  
 ο ος

## ὁ Δ' Οἶκος

ἐκφωνητικὴ ἀπαγγελία εἰς ἦχον  $\Delta$ , περὶ τὸν  $\Delta$

Τὰ τοιαῦτα ῥητὰ ἐν ἀπορρήτῳ λέγουσα  
 καὶ τὸν τῶν ἀφανῶν γνώστην καθικετεύουσα,





ἀκούει τῶν Μάγων τὸ βρέφος ζητούντων  
 εὐθὺς δὲ τούτοις· «Τίνες ὑπάρχετε;» ἡ κόρη ἐβόησεν.  
 Οἱ δὲ πρὸς ταύτην· «Σὺ γὰρ τίς πέφυκας, ὅτι τὸν τοιοῦτον ἀπεκύησας;  
 τίς ὁ πατήρ σου; τίς ἡ τεκούσα;  
 ὅτι ἀπάτορος υἱοῦ ἐγένου μήτηρ καὶ τροφός;  
 Οὐ τὸ ἄστρον ἰδόντες συνήκαμεν ὅτι ὤφθη  
 παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός».

ὁ β' χορὸς ψαλτῶν. τὸ ἐφύμνιον μέλος τὸ αὐτό.

ἤχος α' δ' Νη ὠεΑγίε

Παι δι ι ι ον νε ε ε ε ο ο ο ο  
 ο ο ο ο ο ο ον ο προ αι ω ω ω  
 νων Θε ε ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο  
 ο ος

ὁ 5' οἶκος

ἐκφωνητικὴ ἀπαγγελία εἰς ἤχον δ' Δι Αγία

Παραδόξων ῥητῶν ἡ Μαριὰμ ὡς ἤκουε  
 τῷ ἐκ σπλάγχχνων αὐτῆς κύψασα προσεκύνησε  
 καὶ κλαίουσα εἶπε· «Μεγάλα μοι, τέκνον,  
 μεγάλα πάντα ὅσα ἐποίησας μετὰ τῆς πτωχείας μου.  
 Ἴδου γὰρ Μάγοι ἔξω ζητοῦσί σε, τῶν ἀνατολῶν οἱ βασιλεύοντες,  
 τὸ πρόσωπόν σου ἐπιζητοῦσιν



καὶ λιτανεύουσιν ἰδεῖν οἱ πλούσιοι τοῦ σοῦ λαοῦ·  
ὁ λαός σου γὰρ ὄντως εἰσὶν οὗτοι οἷς ἐγεννήθης  
παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

ὁ α' χορὸς ψαλτῶν, τὸ ἐφύμνιον· παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

ἄλλαγμα ἄλλο, ἦχος δὲ Δι' Ἀγία

Παι δι ο ο ο ον νε ε ε ον ο προ αι ω ω  
ω ω ω νω ων Θε ο ο ο ο ο ο ο ο ο ος

ὁ Ζ' Οἶκος

ἐκφωνητικὴ ἀπαγγελία εἰς ἦχον δὲ Δι' Ἀγία

Ἐπειδὴ οὖν λαὸς σός ἐστι, τέκνον, κέλευσον  
ὑπὸ σκέπην τὴν σὴν γένωνται, ἵνα ἴδωσι  
πενίαν πλουσίαν, πτωχείαν τιμίαν·  
αὐτὸν σὲ δόξαν ἔχω καὶ καύχημα, διὸ οὐκ αἰσχύνομαι·  
αὐτὸς εἰ χάρις καὶ ἡ εὐπρέπεια τῆς σκηνῆς κάμου, νεῦσον εἰσέλθωσιν·  
οὐδέν μοι μέλλει τῆς εὐτελείας·  
ὥς θησαυρὸν γὰρ σὲ κρατῶ, ὃν βασιλεῖς ἦλθον ἰδεῖν,  
βασιλέων καὶ Μάγων, ἐγνωκότες ὅτι ὦφθης  
παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός».

ὁ β' χορὸς ψαλτῶν, τὸ ἐφύμνιον· μέλος τὸ αὐτό.

ἦχος δὲ Δι' Ἀγία

Παι δι ο ο ο ον νε ε ε ον ο προ αι ω ω  
ω ω ω νω ων Θε ο ο ο ο ο ο ο ο ο ος





## ὁ ΚΑ' Οἶκος

ἐκφωνητικὴ ἀπαγγελία εἰς ἦχον  $\text{π δ} \underline{\text{ε}} \text{η}$

**Μ**ετὰ ταῦτα αὐτῶν πάντα τὰ διηγήματα,  
δῶρα Μάγοι χερσὶ ἦραν καὶ προσεκύνησαν,  
τῷ δώρῳ τῶν δώρων καὶ μύρῳ τῶν μύρων,  
χρυσὸν καὶ σμύρναν, εἶτα καὶ λίβανον Χριστῷ προσεκόμισαν,  
βοῶντες· «Δέξαι δώρημα τρίυλον, ὡς τῶν Σεραφεὶμ ὕμνον τρισάγιον·  
μὴ ἀποστρέψῃς ὡς τὰ τοῦ Κάιν,  
ἀλλ' ἐναγκάλισαι αὐτὰ ὡς τὴν τοῦ Ἀβελ προσφοράν,  
διὰ τῆς σέ τεκούσης, δι' ἧς ἡμῖν ἐγεννήθης  
παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός».

ὁ α' χορὸς ψαλτῶν, τὸ ἐφύμνιον· παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

καὶ ἕτερον ἄλλαγμα, ἦχος  $\text{π δ} \text{Nη}$   $\text{ωεΑγιε}$

Ⓝ

**Π**αι δι ι ι ι ο ο ον νε ε ε ε ο ο ο  
ον  $\text{η}$  ο προ αι ω ω ω νων Θε ε ο ο  $\text{το}$   
ο ο ο  $\text{ος}$   $\text{δ}$

## ὁ ΚΒ' Οἶκος

ἐκφωνητικὴ ἀπαγγελία εἰς ἦχον  $\text{π δ} \underline{\text{ε}} \text{η}$

**Ν**έα νῦν καὶ παιδρὰ βλέπουσα ἡ ἀμώμητος  
Μάγους δῶρα χερσὶν φέροντας καὶ προσπίπτοντας,  
ἀστέρα δηλοῦντα, ποιμένας ὑμνοῦντας,  
τὸν πάντων τούτων κτίστην καὶ Κύριον ἰκέτευε λέγουσα·  
«Τριάδα δώρων, τέκνον, δεξάμενος τρεῖς αἰτήσεις δὸς τῇ γεννησάσῃ σε·  
ὑπὲρ ἀέρων παρακαλῶ σε,  
καὶ ὑπὲρ τῶν καρπῶν τῆς γῆς καὶ τῶν οἰκούντων ἐν αὐτῇ·  
διαλλάγηθι πᾶσι, δι' ἐμοῦ ὅτι ἐτέχθης  
παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός».



ὁ β' χορὸς ψαλτῶν, τὸ ἐφύμνιον· μέλος τὸ αὐτό.

ἤχος  $\text{N}^{\text{e}}$  δ' Νη  $\text{I}^{\text{e}}$  Αγιε

Ⓝ

Παι δι ι ι ι ο ο ον νε ε ε ε ο ο ο

ον ο προ αι ω ω ω νω ων θε ε ο ο ο

ο ο ο ος

δ

ὁ ΚΔ' Οἶκος

ἐκφωνητικὴ ἀπαγγελία εἰς ἤχον  $\text{a}^{\text{f}}$   $\text{a}^{\text{f}}$

Σῶσον κόσμον, σωτήρ, τούτου γὰρ χάριν ἤλυθας·  
 στήσον πάντα τὰ σά, τούτου γὰρ χάριν ἔλαμψας  
 ἐμοὶ καὶ τοῖς Μάγοις καὶ πάσῃ τῇ κτίσει.  
 Ἴδου γάρ Μάγοι, οἷς ἐνεφάνισας τὸ φῶς τοῦ προσώπου σου,  
 προσπίπτοντές σοι δῶρα προσφέρουσι χρήσιμα, καλά, λίαν ζητούμενα·  
 αὐτῶν γὰρ χρήζω, ἐπειδὴ μέλλω  
 ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον μολεῖν καὶ φεύγειν σὺν σοί, διὰ σέ,  
 ὁδηγέ μου, υἱέ μου, ποιητά μου, λυτρωτά μου·  
 παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός».

ὁ α' χορὸς ψαλτῶν, τὸ ἐφύμνιον· παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

ἤχος  $\text{a}^{\text{f}}$   $\text{a}^{\text{f}}$  Αἰεαῖες

Ⓟ

Παι δι ι ι ι ι ι ι ον νε ε ε ε

ο ον ο προ αι ω ω ω ω ω νω ω ω ω ω ων

Ⓛ

θε ο ο ο ο ο ο ο ο ο ο θε ο ο ος



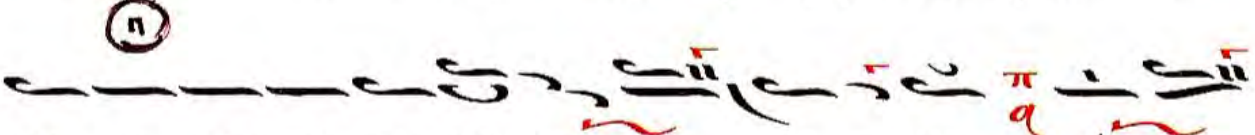

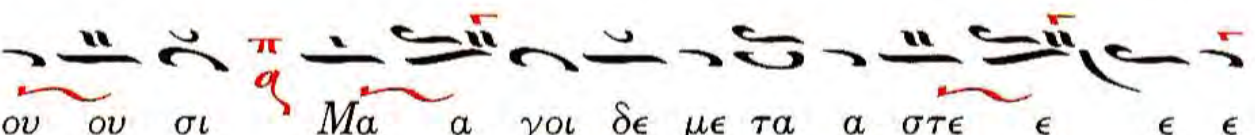
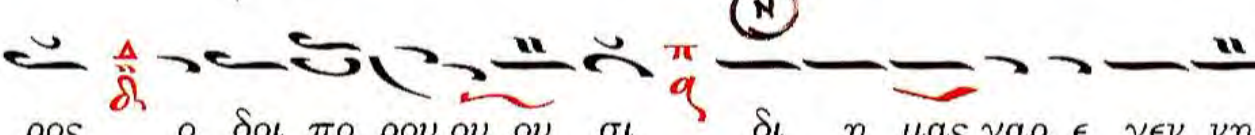
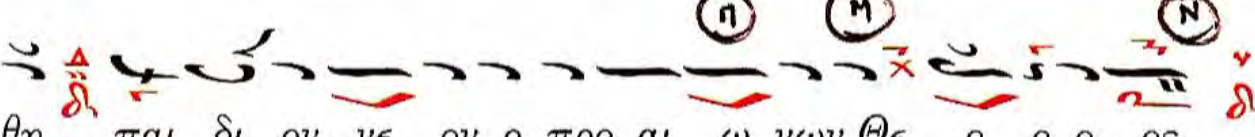




Καὶ πάλιν τὸ προοίμιον (κοντάκιον) εἰς τὸ μέλος τῆς παραδόσεως.

Πέτρου Πελοποννησίου († 1778).

ὁ β' χορός, ἤχος    
 Πα    
 α α α α α

   
 Η η Παρ θε νος ση με ρον τον υ πε ρου σι ον    
 τι ι ι ι ι κτει και η γη το σπη λαι ον    
 τω α προ σι τω προ σα α α α α γει Α αγ    
 γε λαι μετα ποι με ε ε ε νων δο ξο λο γου    
 ου ου σι Μα α γοι δε με τα α στε ε ε ε    
 ρος ο δοι πο ρου ου ου σι δι η μας γαρ ε γεν νη    
 θη παι δι ον νε ον ο προ αι ω νων Θε ο ο ο ος



## 8. Τὰ Πληρωτικά. Αἰτήσεις.

ἦχος  $\text{π δ}^{\text{ε}}$  Νη

ὁ **Π**ληρωσωμεν την δεησιν ημων τω Κυ  
 ρι ω

ὁ **Κ**υριε εεε λεησον  
 χορὸς

Ἀντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησον καὶ διαφύλαξον ἡμᾶς, ὁ Θεός, τῇ σῇ χάριτι.

**Κ**υριε εεε λεησον

Τὴν ἡμέραν πᾶσαν, ἁγίαν, τελείαν, εἰρηνικὴν καὶ ἀναμάρτητον παρὰ τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα.

**Π**αρασχου Κυ υ υ ρι ε

Ἄγγελον εἰρήνης, πιστὸν ὁδηγόν, φύλακα τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων ἡμῶν παρὰ τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα.

**Π**αρασχου Κυ υ ρι ι ι ι ε

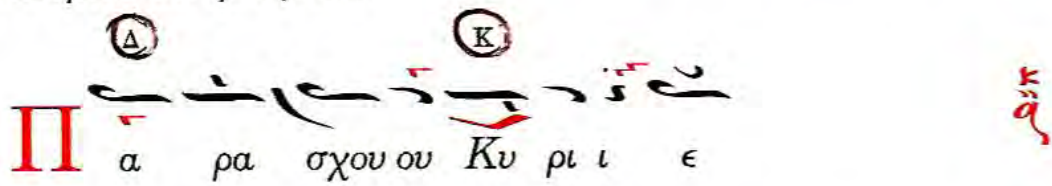
Συγγνώμην καὶ ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν καὶ τῶν πλημμελημάτων ἡμῶν παρὰ τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα.

**Π**αρασχου Κυ υ υ υ ρι ι ε





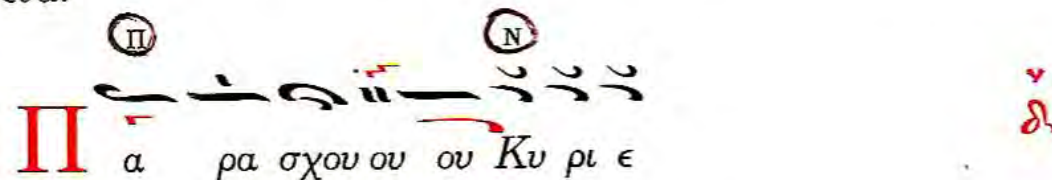
**Τ**ὰ καλὰ καὶ συμφέροντα ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν καὶ εἰρήνην τῷ κόσμῳ  
παρὰ τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα.



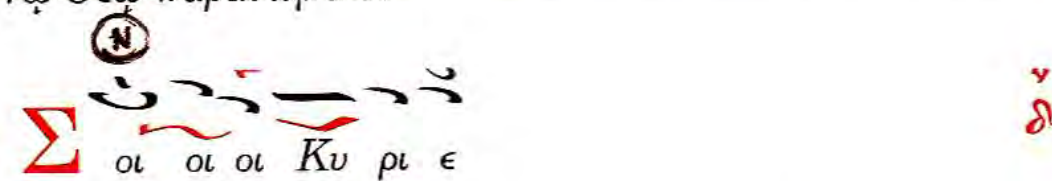
**Τ**ὸν ὑπόλοιπον χρόνον τῆς ζωῆς ἡμῶν ἐν εἰρήνῃ καὶ μετανοίᾳ ἐκτε-  
λέσαι παρὰ τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα.



**Χ**ριστιανὰ τὰ τέλη τῆς ζωῆς ἡμῶν, ἀνώδυνα, ἀνεπαίσχυντα, εἰρη-  
νικὰ καὶ καλὴν ἀπολογία τὴν ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ  
αἰτησώμεθα.



**Τ**ῆς παναγίας, ἀχράντου, ὑπερευλογημένης, ἐνδόξου, δεσποίνης ἡ-  
μῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας μετὰ πάντων τῶν ἁγίων  
μνημονεύσαντες, ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους καὶ πᾶσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν  
Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα.



ὁ ἱερεὺς, τὴν εὐχὴ τῆς Ἀπολύσεως·

**Κ**ύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ μόνος ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος, ὁ μόνος χρη-  
στὸς καὶ ἐπιεικὴς, ὁ μόνος οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων Θεὸς ἡμῶν καὶ  
Πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου  
σταυρωθέντος καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐξεγερθέντος καὶ εἰσελθόντος εἰς  
τὴν δόξαν τὴν ἑαυτοῦ καὶ τὴν σὴν· ἐλθέτω ἡ χάρις σου ἐφ' ἡμᾶς τοὺς  
δούλους σου καὶ ἐνδυναμώσατω ἡμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τῆς δικαιοσύνης  
σου. Πάτερ εὐσπλαγχνίας, φώτισον ἡμῶν τὰ σπλάγχνα καὶ πάντα





τὰ μέλη τῷ σῶ θελήματι καὶ καθάρισον ἡμᾶς ἀπὸ πάσης κακίας καὶ ἁμαρτίας, συντήρησον δὲ ἡμᾶς ἀσπίλους καὶ ἀμώμους ἀπὸ πάσης περιεργείας τοῦ ἀντικειμένου· καὶ χάρισαι ἡμῖν, Κύριε, κατὰ τὴν σὴν χρηστότητα τὰ σὰ νοεῖν, τὰ σὰ φρονεῖν, ἐν τοῖς σοῖς ἀναστρέφεσθαι, τὸν σὸν φόβον φοβεῖσθαι καὶ ποιεῖν τὰ σοὶ εὐάρεστα ἕως τῆς ἐσχάτης ἡμῶν ἡμέρας καὶ ὥρας καὶ ἀναπνοῆς. Ἐπικαλούμεθά σε, δέσποτα, τὸν ἀληθινὸν ἡμῶν Θεὸν ἡμεῖς οἱ ἁμαρτωλοί, ὅπως ἂν κατὰ τὸ ἀνεκδιήγητόν σου ἔλεος σφραγίσῃς ἡμῶν τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ πνεῦμα· καὶ διατήρησον ἀπὸ παντὸς πονηροῦ δαίμονος, ἀπὸ παντὸς ἐρπετοῦ ἰοβόλου, ἀπὸ παντὸς θηρίου τοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ πάσης ἀνομίας, ἀπὸ πάσης φαρμακείας, ἀπὸ πάσης πλάνης καὶ πάσης ματαιότητος, ἀπὸ πάσης πορνείας καὶ πλεονεξίας, ἀπὸ πάσης νόσου καὶ μαλακίας, ἀπὸ παντὸς ψεύδους καὶ πάσης ραδιουργίας καὶ πάσης παγίδος τοῦ ἀντικειμένου ἡμῖν. Πάτερ ἀφθαρσίας, σκέπασον ἡμᾶς τοὺς σοὺς δούλους τῇ σῇ εὐσπλαγχνίᾳ καὶ μὴ ἐγκαταλείπῃς ἡμᾶς, μηδὲ ποιήσῃς ἐπίχαρμα ἐχθρῶν καὶ ἐξουδένωμα λαοῦ καὶ καταπάτημα δαιμόνων, ἀλλ' ἵνα ἡ σὴ χάρις καὶ τὸ σὸν ἔλεος εἴῃ μεθ' ἡμῶν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν.

**ἐκ** **Ὁ**τι σὸν τὸ κράτος καὶ σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις **φώνως** καὶ ἡ δόξα, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

**ὁ** **Α** **χορὸς** α μην **ν** **Δ**

**ὁ** **Ε** **διάκονος** ι ρη νη πα α σι **Δ** **Δ**

**ὁ** **Κ** **χορὸς** αι τω πνευ μα τι ι σου **ν** **Δ**

**ὁ** **Τ** **ιερεὺς** ας κε φα λας η μων τω Κυ ρι ι ι ω

**κλι νω μεν** **Δ**





५३

ὁ χορὸς Ἀα μην

४३

$\tilde{\eta}\chi\sigma\varsigma \quad \lambda \quad \tilde{\alpha} \quad \Pi\alpha$


**Α** ι αγ γε λι και προ πο ρευ ε σθε δυ να α μεις οι εν


 Βη θλε εμ ε τοι μα σα τε την φα α τνην ο Λο γος γα αρ


 γεν να ται η σο φι α προ ερ χε ται δε χου α σπα σμον η



Εκ κλησι α εις την χα ραν της Θε ο το κου λα  
 οι ει πω με εν ευ λο γη με νος ο ελ θων Θε  
 ο ος η μων δο ξα α σοι

Ἀργὸν μέλος, Γερμανοῦ ἀρχιερέως Νέων Πατρῶν (β' ἡμισυ ἰζ' αἰ.).

Α ι αγ γε λι ι και προ πο ο ρε ευ ε σθε ε  
 ωσ περ εκ πα α τρος α νε ε βλα α στη σα ας  
 Δυ να α α α μεις οι εν Βη η θλε ε ε εμ  
 α μη η η η τωρ ου τως ε εκ μη η τρο ος  
 ε ε τοι οι μα σα τε ε την φα α α α την  
 ε εν η ην θρω πη σα ας α πα α α α τωρ  
 ο ο Λο γο ος γα α α ργεν να α α ται η σο  
 α α σω μα α το ο ος το με ε εν γαρ το δε  
 φι ι α προ ο ο ε ε ερ χε ε ε ε ται  
 πα α λιν ε ε εν σω ω ω μα α α α τι





Ⓚ δὲ χου α α σπα σμο ον η η η η Ε ε εκ κλή η  
ο θεν χε ε ρου βι ιμ δο ο ο ο ξο ο ο λο ο

Ⓟ σι ι ι α εἰς τὴν χα α ραν τῆς Θε ε ο  
γου ου ου σι Δο ξα Θε ε ω τω ε εν υ

το ο ο ο κου λα οι οι οι οι ει πω ω με εν  
ψι ι ι ι στοις

Ⓜ ευ λο γη με ε νο ο ος ο ε ελ θων Θε

ο ο ο ος η μω ω ων δο ο ξα α α σοι

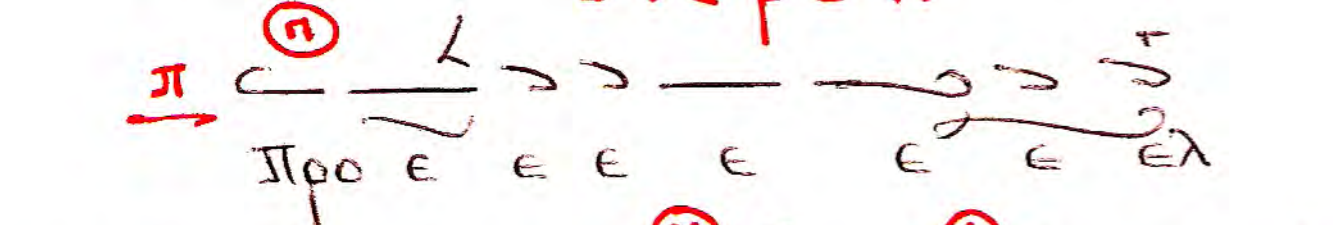
τὸ τέλος· δο ο ξα α α σοι οι οι οι

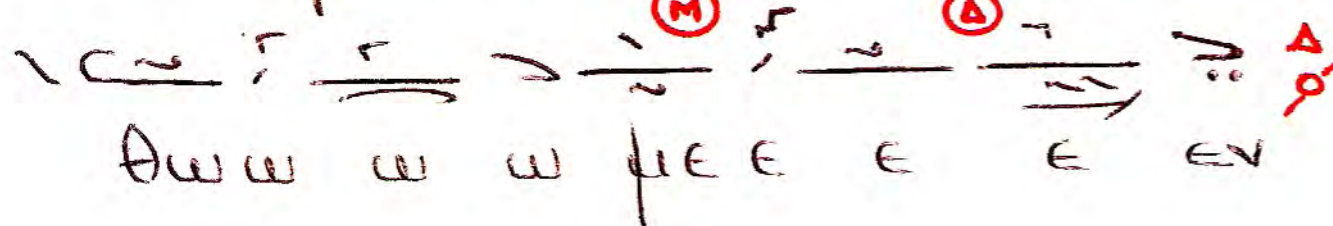
Ἀπόλυσις, ἦχος π̣ υ̣

ὁ διάκονος Εν ει ρη η η η η η νη προ ελ θω μεν

ὁ χορὸς Προ ε ε ε ε ε ελ θω ω μεν

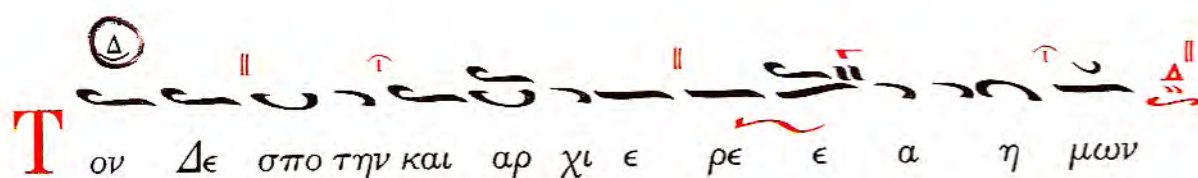


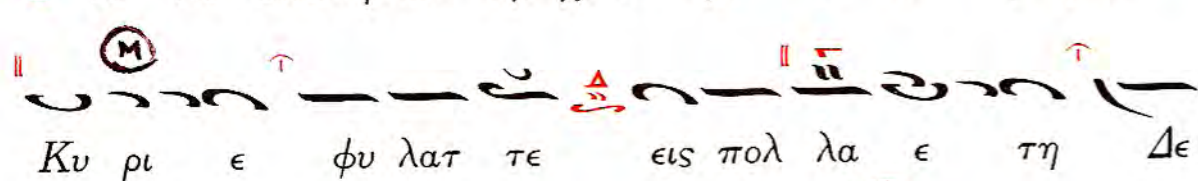

  
 Προ ε ε ε ε ε ε ελ

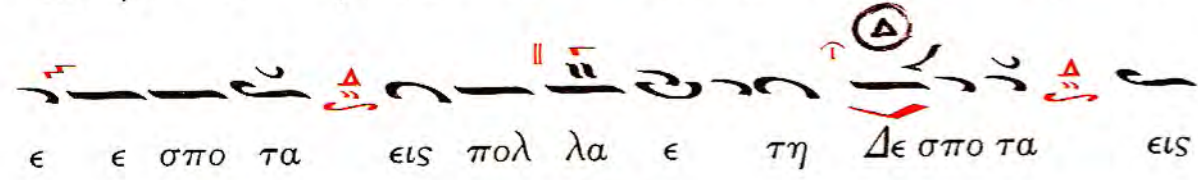

  
 Θω ω ω ω με ε ε ε ε

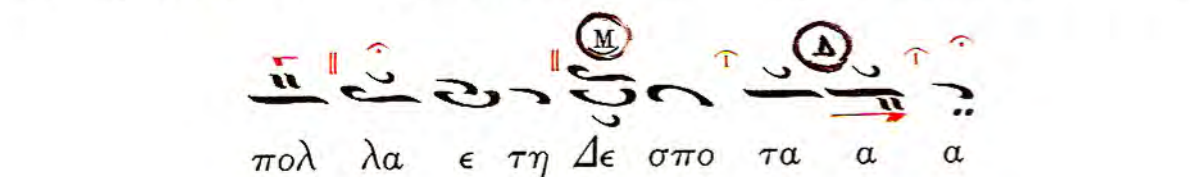
Εἰς τὴν Ἀπόλυσιν ὑπὸ Ἀρχιερέως

ἦχος Δι' ωε


  
 Τον Δε σποτην και αρχι ε ρε ε α η μων


  
 Κυ ρι ε φυ λατ τε εις πολ λα ε τη Δε


  
 ε ε σπο τα εις πολ λα ε τη Δε σπο τα εις


  
 πολ λα ε τη Δε σπο τα α α

ωε





ΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ

*Χωρίς σημειογραφία*



## ΤΡΙΘΕΚΤΗ ΚΑΙ ΚΟΝΤΑΚΙΟΝ

### 1. Ἑναρξία·

ὁ χορός· ἡχίζει τὸν πλάγιον δ' Νε Αγιε.

ὁ διάκονος· Εὐλόγησον Δέσποτα.

ὁ ἱερεύς· Εὐλογημένη ἡ βασιλεία τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

ὁ χορός· Ἀμήν.

### Ἑνότητα Α' Ἀντιφώνου·

Ἡ Μεγάλη Συναπτή, ἡ τὰ Εἰρηνικά· ἦχος πλ. δ'

ὁ διάκονος· Ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον.

ὁ διάκονος· Ὑπὲρ τῆς ἀνωθεν εἰρήνης καὶ τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν ἡμῶν τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον.

ὁ διάκονος· Ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου, εὐσταθείας τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον.

ὁ διάκονος· Ὑπὲρ τοῦ ἁγίου οἴκου τούτου καὶ τῶν μετὰ πίστεως, εὐλαβείας καὶ φόβου Θεοῦ εἰσιόντων ἐν αὐτῷ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον.

ὁ διάκονος· Ὑπὲρ τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Χριστοδούλου (ἦ, δεῖνος), τοῦ τιμίου πρεσβυτερίου, τῆς ἐν Χριστῷ δια-





κονίας, παντὸς τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ τοῦ Κυρίου  
δεηθῶμεν.

ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον.

ὁ διάκονος· Ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης, πάσης πόλεως, χώρας καὶ  
τῶν πίστει οἰκούντων ἐν αὐταῖς τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον.

ὁ διάκονος· Ὑπὲρ εὐκρασίας ἀέρων, εὐφορίας τῶν καρπῶν τῆς γῆς  
καὶ καιρῶν εἰρηνικῶν τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον.

ὁ διάκονος· Ὑπὲρ πλεόντων, ὁδοιπορούντων, νοσούντων, καμνόν-  
των, αἰχμαλώτων καὶ τῆς σωτηρίας αὐτῶν τοῦ Κυρί-  
ου δεηθῶμεν.

ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον.

ὁ διάκονος· Ὑπὲρ τοῦ ρυσθῆναι ἡμᾶς ἀπὸ πάσης θλίψεως, ὀργῆς,  
κινδύνου καὶ ἀνάγκης τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον.

ὁ διάκονος· Ἀντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησον καὶ διαφύλαξον ἡμᾶς, ὁ  
Θεός, τῇ σῇ χάριτι.

ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον.

ὁ διάκονος· Τῆς παναγίας, ἀχράντου, ὑπερευλογημένης, ἐνδόξου,  
δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας  
μετὰ πάντων τῶν ἁγίων μνημονεύσαντες, ἑαυτοὺς καὶ  
ἀλλήλους καὶ πᾶσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ  
παραθώμεθα.

ὁ χορός· Σοί, Κύριε.

### Ἡ Εὐχὴ τοῦ Α' Ἀντιφώνου·

ὁ ἱερεύς· Ὁ Θεός, ὁ ἐπὶ τῶν χερουβὶμ καθεζόμενος καὶ ὑπὸ τῶν  
σεραφὶμ δοξαζόμενος, ἐπίβλεψον ἐφ' ἡμᾶς τοὺς ταπει-  
νοὺς δούλους σου καὶ διέγειρον ἡμῶν τὸν νοῦν πρὸς δο-  
ξολογίαν τῆς σῆς ἀγαθότητος. Ἐξάρπασον δὲ ἡμᾶς  
ἀπὸ πάσης ἐπιβουλῆς τοῦ ἐχθροῦ, ἵνα τῷ φωτί σου κα-  
ταλαμπόμενοι καὶ τῇ βουλῇ σου ὁδηγούμενοι πρὸς  
πᾶν ἔργον ἀγαθόν, ἀξιωθῶμεν τῆς ἐπουρανίου βασι-





λείας, συναριθμούμενοι πᾶσι τοῖς ἐκλεκτοῖς σου.  
 {ἐκφώνως}· Ὅτι σὺ εἰ ὁ Θεὸς ἡμῶν, Θεὸς τοῦ ἐλεεῖν καὶ σώζειν,  
 καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ  
 καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας  
 τῶν αἰώνων.  
 ὁ χορός· Ἀμήν.

Ὁ Ψαλμὸς (44ος “εἰς τὸ τέλος, ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων·  
 τοῖς υἱοῖς Κορρὲ εἰς σύνεσιν· ᾠδὴ ὑπὲρ τοῦ ἀγαπητοῦ”),  
 μὲ τὰ ἀντίφωνα ὑποψάλματα·  
 ᾠδὴ β' Νεανες

ὁ μονοφωνάρης τὸν α' στίχο· (στ. 2)  
 Ἐξηρεύσατο ἡ καρδιά μου λόγον ἀγαθόν·  
 λέγω ἐγὼ τὰ ἔργα μου τῷ βασιλεῖ.  
 ὁ χορός· τὸ ὑπόψαλμα· Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου, Σῶτερ,  
 σῶσον ἡμᾶς

ὁ μονοφωνάρης τὸν β' στίχο· (στ. 3)  
 Ὡραῖος κάλλει παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων,  
 ἐξεχύθη χάρις ἐν χεῖλεσί σου.  
 ὁ χορός· τὸ ὑπόψαλμα· Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου, Σῶτερ,  
 σῶσον ἡμᾶς

ὁ μονοφωνάρης τὸν γ' στίχο· (στ. 7)  
 Ὁ θρόνος σου, ὁ Θεός, εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος·  
 ράβδος εὐθύτητος ἡ ράβδος τῆς δεξιᾶς σου.  
 ὁ χορός· τὸ ὑπόψαλμα· Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου, Σῶτερ,  
 σῶσον ἡμᾶς

ὁ μονοφωνάρης τὸν δ' στίχο· (στ. 8)  
 Ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀδικίαν·  
 διὰ τοῦτο ἔχρισέ σε ὁ Θεός, ὁ Θεός σου,  
 ἔλαιον ἀγαλλιᾶσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου.  
 ὁ χορός· τὸ ὑπόψαλμα· Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου, Σῶτερ,  
 σῶσον ἡμᾶς





ὁ μονοφωνάρης τὸν ε' στίχο· (στ. 11)

Ἕκουσον, θυγάτερ, καὶ ἴδε καὶ κλῖνον τὸ οὖς σου  
καὶ ἐπιλάθου τοῦ λαοῦ σου καὶ τοῦ οἴκου τοῦ πατρός  
σου.

ὁ χορός· τὸ ὑπόψαλμα· Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου, Σῶτερ,  
σῶσον ἡμᾶς

ὁ μονοφωνάρης τὸν ς' στίχο· (στ. 14)

Πᾶσα ἡ δόξα αὐτῆς θυγατρὸς βασιλέως ἔσωθεν, ἐν  
κροσσωτοῖς χρυσοῖς περιβεβλημένη, πεποικιλμένη.

ὁ χορός· τὸ ὑπόψαλμα· Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου, Σῶτερ,  
σῶσον ἡμᾶς

ὁ μονοφωνάρης τὸν ζ' στίχο· (στ. 18α)

Μνησθήσονται τοῦ ὀνόματός σου ἐν πάσῃ γενεᾷ καὶ  
γενεᾷ.

ὁ χορός· τὸ ὑπόψαλμα· Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου, Σῶτερ,  
σῶσον ἡμᾶς

ὁ μονοφωνάρης τὸν η' στίχο· (στ. 18β)

Διὰ τοῦτο λαοὶ ἐξομολογήσονται σοι εἰς τὸν αἰῶνα καὶ  
εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος.

ὁ χορός· τὸ ὑπόψαλμα· Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου, Σῶτερ,  
σῶσον ἡμᾶς

ὁ μονοφωνάρης τὴν μικρὴν δοξολογία·

Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ ἁγίῳ Πνεύματι·  
Καὶ νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων,  
Ἀμήν.

ὁ χορός· τὸ ὑπόψαλμα· Ταῖς πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου, Σῶτερ,  
σῶσον ἡμᾶς



## 2. Ἑνότητα Β' Ἀντιφώνου·

### Ἡ Μικρὰ Συναπτὴ· ἤχος δ' Ἀγια

ὁ διάκονος· Ἔτι καὶ ἔτι ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθώμεν.

ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον.

ὁ διάκονος· Ἀντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησον καὶ διαφύλαξον ἡμᾶς, ὁ Θεός, τῇ σῇ χάριτι.

ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον.

ὁ διάκονος· Τῆς παναγίας, ἀχράντου, ὑπερευλογημένης, ἐνδόξου, δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας μετὰ πάντων τῶν ἁγίων μνημονεύσαντες, ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους καὶ πᾶσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα.

ὁ χορός· Σοί, Κύριε.

### Ἡ Εὐχὴ τοῦ Β' Ἀντιφώνου·

ὁ ἱερεύς· Δεόμεθά σου, Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, μακροθύμησον ἐφ' ἡμῖν τοῖς ἁμαρτωλοῖς καὶ φεῖσαι τῶν ἔργων τῶν χειρῶν σου, ὁ εἰδὼς ἡμῶν τὴν ἀσθένειαν, λυτρούμενος ἡμᾶς ἀπὸ παντὸς πειρασμοῦ καὶ πάντων τῶν ἐνεστῶτων καὶ ἐπερχομένων δεινῶν καὶ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου καὶ μετὰστησαι εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ καὶ Θεοῦ ἡμῶν.

{ἐκφώνως}· Ὅτι δεδόξασται τὸ πανάγιον ὄνομά σου, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

ὁ χορός· Ἀμήν.

### Ὁ Ψαλμὸς (66ος), μετὰ τὰ ἀντίφωνα ὑποψάλματα·

#### ἤχος δ' Ἀγια

ὁ μονοφωνάρης τὸν α' στίχο·

Ὁ Θεὸς οἰκτειρήσαι ἡμᾶς καὶ εὐλογήσαι ἡμᾶς·  
ἐπιφάναι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς.

ὁ χορός· τὸ ὑπόψαλμα· Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ, ψάλλοντάς σοι·  
ἀλληλούια





ὁ μονοφωνάρης τὸν β' στίχο·

Τοῦ γνῶναι ἐν τῇ γῇ τὴν ὁδόν σου,  
ἐν πᾶσιν ἔθνεσι τὸ σωτήριόν σου·

ὁ χορός· τὸ ὑπόψαλμα· Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ, ψάλλοντάς σοι·  
ἀλληλούια.

ὁ μονοφωνάρης τὸν γ' στίχο·

Ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοί, ὁ Θεός,  
ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ πάντες.

ὁ χορός· τὸ ὑπόψαλμα· Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ, ψάλλοντάς σοι·  
ἀλληλούια.

ὁ μονοφωνάρης τὸν δ' στίχο·

Εὐλογῆσαι ἡμᾶς ὁ Θεός, ὁ Θεὸς ἡμῶν,  
εὐλογῆσαι ἡμᾶς ὁ Θεός·  
καὶ φοβηθήτωσαν αὐτὸν πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς.

ὁ χορός· τὸ ὑπόψαλμα· Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ, ψάλλοντάς σοι·  
ἀλληλούια.

ὁ μονοφωνάρης τὸν ε' στίχο·

Εὐφρανθήτωσαν καὶ ἀγαλλιᾶσθωσαν ἔθνη,  
ὅτι κρινεῖς λαοὺς ἐν εὐθύτητι  
καὶ ἔθνη ἐν τῇ γῇ ὁδηγήσεις.

ὁ χορός· τὸ ὑπόψαλμα· Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ, ψάλλοντάς σοι·  
ἀλληλούια.

ὁ μονοφωνάρης τὸν ς' στίχο·

Ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοί, ὁ Θεός,  
ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ πάντες·  
γῇ ἔδωκε τὸν καρπὸν αὐτῆς

ὁ χορός· τὸ ὑπόψαλμα· Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ, ψάλλοντάς σοι·  
ἀλληλούια.

98 ὁ μονοφωνάρης τὸν ζ' στίχο·

Εὐλογῆσαι ἡμᾶς ὁ Θεός, ὁ Θεὸς ἡμῶν,  
εὐλογῆσαι ἡμᾶς ὁ Θεός.



ὁ χορός· τὸ ὑπόψαλμα· Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ, ψάλλοντάς σοι·  
ἀλληλούια.

ὁ μονοφωνάρης τὸν ἢ στίχο·

Καὶ φοβηθήτωσαν αὐτὸν πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς.

ὁ χορός· τὸ ὑπόψαλμα· Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ, ψάλλοντάς σοι·  
ἀλληλούια.

ὁ μονοφωνάρης τὴν μικρὴν δοξολογίαν·

Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ ἁγίῳ Πνεύματι·

Καὶ νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων,  
Ἀμήν.

ὁ χορός· τὸ ὑπόψαλμα· Σῶσον ἡμᾶς, Υἱὲ Θεοῦ, ψάλλοντάς σοι·  
ἀλληλούια.



### 3. Ἐνότης Γ' Ἀντιφώνου·

#### Ἡ Μικρὰ Συναπτὴ·

ὁ διάκονος· Ἔτι καὶ ἔτι ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.

ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον.

ὁ διάκονος· Ἀντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησον καὶ διαφύλαξον ἡμᾶς, ὁ  
Θεός, τῇ σῇ χάριτι.

ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον.

ὁ διάκονος· Τῆς παναγίας, ἀχράντου, ὑπερευλογημένης, ἐνδόξου,  
δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας  
μετὰ πάντων τῶν ἁγίων μνημονεύσαντες, ἑαυτοὺς καὶ  
ἀλλήλους καὶ πᾶσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ  
παραθώμεθα.

ὁ χορός· Σοί, Κύριε.

#### Ἡ Εὐχὴ τοῦ Γ' Ἀντιφώνου·

ὁ ἱερεύς· Κύριε ὁ Θεὸς ὁ παντοκράτωρ, οὗ ἡ δόξα ἀκατάληπτος  
καὶ τὸ ἔλεος ἀμέτρητον καὶ ἡ φιланθρωπία ἄφατος·  
σύ, κατὰ τὴν σὴν εὐσπλαγχνίαν, ἐπίβλεψον ἐφ' ἡμᾶς  
καὶ ἐπὶ πάντα τὸν λαόν σου καὶ μὴ παραδῶῃς ἡμᾶς





ταῖς ἀνομίαις ἡμῶν, ἀλλὰ ποίησον μεθ' ἡμῶν τὰ ἐλέη σου· ὁδήγησον ἡμᾶς ἐπὶ λιμένα θελήματός σου καὶ ἐργάτας ἀληθινούς ἀνάδειξον τῶν σῶν ἐντολῶν, ἵνα μὴ καταισχυνηθῶμεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως τῷ φοβερῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ σου παριστάμενοι.

{ἐκφώνως}· Ὅτι ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος Θεὸς ὑπάρχεις καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

ὁ χορός· Ἀμήν.

Ὁ Ψαλμὸς (109ος, “Τῷ Δαβὶδ ψαλμός”),  
μέ τὰ ἀντίφωνα ὑποψάλματα·  
ᾠχος πλ. δ' Νανα

ὁ μονοφωνάρης τὸν α' στίχο·

Εἶπεν ὁ Κύριος τῷ Κυρίῳ μου· κάθου ἐκ δεξιῶν μου,  
ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου.

ὁ χορός· τὸ ὑπόψαλμα· Ἀλληλούια, ἀλληλούια.

ὁ μονοφωνάρης τὸν β' στίχο·

Ράβδον δυνάμεώς σου ἐξαποστελεῖ Κύριος ἐκ Σιών,  
καὶ κατακυριεύει ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν σου.

ὁ χορός· τὸ ὑπόψαλμα· Ἀλληλούια, ἀλληλούια.

ὁ μονοφωνάρης τὸν γ' στίχο·

Μετὰ σοῦ ἡ ἀρχὴ ἐν ἡμέρᾳ τῆς δυνάμεώς σου,  
ἐν ταῖς λαμπρότησι τῶν ἁγίων.

ὁ χορός· τὸ ὑπόψαλμα· Ἀλληλούια, ἀλληλούια.

ὁ μονοφωνάρης τὸν δ' στίχο·

Ἐκ γαστρὸς πρὸ ἐωσφόρου ἐγέννησά σε·  
ὥμοσε Κύριος καὶ οὐ μεταμεληθήσεται.

100 ὁ χορός· τὸ ὑπόψαλμα· Ἀλληλούια, ἀλληλούια.



ὁ καλοφωνάρης τὸν εἰσοδικὸν ε' στίχο, κατὰ τὴν ψαλμώδησιν τοῦ ὁποίου

γίνεται εισόδους εἰς τὸν Σολέα μετὰ λαμπάδων καὶ θυμιατοῦ, καὶ μετὰ λαμπρᾶς στολῆς (λευκῆς ἢ ἐρυθρᾶς), ἐπὶ προσμονῇ τῆς γεννήσεως.

Σὺ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ.  
Ἀλληλούια, ἀλληλούια.

### Ἡ εὐλογία τῆς εἰσόδου

ὁ διάκονος· Εὐλόγησον, Δέσποτα, τὴν ἁγίαν εἴσοδον.  
ὁ ἱερεὺς· Εὐλογημένη ἡ εἴσοδος τῶν ἁγίων σου, Κύριε, πάντοτε  
νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.  
ὁ χορός· Ἀμήν.

ὁ μονοφωνάρης τὸν ς' στίχο·  
Κύριος ἐκ δεξιῶν σου συνέθλασεν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς αὐ-  
τοῦ βασιλεῖς.  
ὁ χορός· τὸ ὑπόψαλμα· Ἀλληλούια, ἀλληλούια.

ὁ μονοφωνάρης τὸν ζ' στίχο·  
Κρινεῖ ἐν τοῖς ἔθνεσι, πληρώσει πτώματα,  
συνθλάσει κεφαλὰς ἐπὶ γῆς πολλῶν.  
ὁ χορός· τὸ ὑπόψαλμα· Ἀλληλούια, ἀλληλούια.

ὁ μονοφωνάρης τὸν η' στίχο·  
Ἐκ χειμάρρου ἐν ὁδῷ πίεται·  
διὰ τοῦτο ὑψώσει κεφαλὴν.  
ὁ χορός· τὸ ὑπόψαλμα· Ἀλληλούια, ἀλληλούια.

ὁ μονοφωνάρης τὴν μικρὴν δοξολογία·  
Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ ἁγίῳ Πνεύματι·  
Καὶ νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων,  
Ἀμήν.  
ὁ χορός· τὸ ὑπόψαλμα· Ἀλληλούια, ἀλληλούια.





**Ἡ εὐχή τῆς ζ' Ὡρας**

**ὁ διάκονος·** Τοῦ Κυρίου δεηθώμεν.

**ὁ χορός·** Κύριε, ἐλέησον

**ὁ ἱερεὺς· ἐπισυνάπτει τὴν εὐχή τῆς ζ' Ὡρας·** Κύριε ὁ Θεὸς τῶν Πατέρων ἡμῶν, ὁ διδοὺς εὐχὴν τῷ εὐχομένῳ καὶ προσδεχόμενος τὰς ἱκεσίας τῶν δούλων σου τῶν βοώντων πρὸς σὲ νυκτὸς καὶ ἡμέρας, κλῖνον καὶ νῦν τὸ οὖς σου καὶ ἐπάκουσον τῆς δεήσεως ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν. Μὴ ἀποστρέψῃς, Κύριε, τὸ πρόσωπόν σου ἀφ' ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν, μηδὲ μνησθῇς ἡμῶν ἀνομιῶν ἀρχαίων, ὁ γινώσκων τὸ πλᾶσμα ἡμῶν καὶ ἐπιστάμενος τὴν ἀσθένειαν ἡμῶν. Μνήσθητι, Κύριε, ὅτι χοὺς ἐσμεν, πνεῦμα πορευόμενον καὶ οὐκ ἐπιστρέφον, καὶ τῇ μεγαλυσύνῃ τοῦ βραχίονός σου περιποίησαι ἐν ἐλέει τὴν ζωὴν ἡμῶν· ὁδήγησον ἡμᾶς ἐν ὁδῷ εὐθείᾳ, τοῦ πορευθῆναι ἐν τῇ τρίβῳ τῶν ἐντολῶν σου· δίδαξον ἡμᾶς τοῦ ποιεῖν τὸ θέλημά σου, λαλεῖν ἐν τοῖς μαρτυρίοις σου, μελετᾶν τὸν νόμον σου ἡμέρας καὶ νυκτός· ἔντειλαι τοῖς ἁγίοις ἀγγέλοις σου τοῦ διαφυλάξαι ἡμᾶς ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς ἡμῶν καὶ ρύσασθαι ἀπὸ παντὸς βέλους πετομένου ἡμέρας, ἀπὸ πράγματος ἐν σκότει διαπορευομένου, ἀπὸ συμπτώματος καὶ δαιμονίου μεσημβρινοῦ· πλήρωσον τὸ στόμα ἡμῶν αἰνέσεως καὶ τὰ χεῖλη ἡμῶν ἀγαλλιάσεως τοῦ λαλεῖν ἑαυτοῖς ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἐν χάριτι ᾄδειν τε καὶ ψάλλειν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν καὶ εὐχαριστεῖν ἐπὶ πᾶσι σοὶ τῷ Θεῷ τῶν ὅλων τῷ σώζοντι τοὺς ἐλπίζοντας εἰς τὸν πλοῦτον τοῦ ἐλέους σου.

**{ἐκφώνως}·** Ὅτι ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος Θεὸς ὑπάρχεις καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

**ὁ χορός·** Ἀμήν.



#### 4. Διπλὸ Προκείμενον καὶ Προφητεία·

Τὸ Τροπάριο τῆς Προφητείας, εἰς τύπον Τρισαγίου·  
ἦχος β΄

ὁ χορός· Ὁ ἄναρχος ἄρχεται καὶ ὁ Λόγος σαρκούται·  
πεπτωκότας ἡμᾶς προσλαμβάνει  
σὺν ἀγγέλοις ἀνυμνεῖν·  
Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ, καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη,  
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία. (ἐκ γ')

ὁ μονοφωνάρης τὴν μικρὴν δοξολογία·

Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ ἁγίῳ Πνεύματι·  
Καὶ νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων,  
Ἀμήν.

ὁ χορός· τὸ ἀκροτέλευτον· Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ,  
καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.

ὁ χορός· τὴν περισσὴν· Εὐδοκία·

Ὁ ἄναρχος ἄρχεται καὶ ὁ Λόγος σαρκούται·  
πεπτωκότας ἡμᾶς προσλαμβάνει  
σὺν ἀγγέλοις ἀνυμνεῖν·  
Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη,  
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία.

τὸ α' Προκείμενον, (ψαλμὸς 86, 5)· ἦχος δ' Λεγετός

ὁ χορός· Μήτηρ Σιών ἐρεῖ ἄνθρωπος,  
καὶ ἄνθρωπος ἐγεννήθη ἐν αὐτῇ. (δίς)

ὁ μονοφωνάρης τὸν στίχο· (ψαλμὸς 86, 7)

ὁ χορός· Ὡς εὐφραινομένων πάντων ἡ κατοικία ἐν σοί.  
Μήτηρ Σιών ἐρεῖ ἄνθρωπος,  
καὶ ἄνθρωπος ἐγεννήθη ἐν αὐτῇ.





Τὸ Ἀνάγνωσμα ἐκ τοῦ Προφητολογίου·

Ἡσαΐα, κεφ. ια' 1-10·

ὁ ἀναγνώστης· Προφητείας Ἡσαΐου τὸ ἀνάγνωσμα.

ὁ διάκονος· Σοφία· πρόσχωμεν.

ὁ ἀναγνώστης· κατ' ἐκφωνητικὴν ἀπαγγελίαν «εἰς τύπον τοῦ Ἀποστόλου ἅμα καὶ τοῦ Εὐαγγελίου»· Τάδε λέγει Κύριος· Ἐξελεύσεται ῥάβδος ἐκ τῆς ῥίζης Ἰεσσαί, καὶ ἄνθος ἐκ τῆς ῥίζης ἀναβήσεται. Καὶ ἀναπαύσεται ἐν αὐτῷ Πνεῦμα Θεοῦ· Πνεῦμα σοφίας καὶ συνέσεως, Πνεῦμα βουλῆς καὶ ἰσχύος, Πνεῦμα γνώσεως καὶ εὐσεβείας· Πνεῦμα φόβου Θεοῦ ἐμπλήσει αὐτόν. Οὐ κατὰ τὴν δόξαν κρινεῖ, οὐδὲ κατὰ τὴν λαλιὰν ἐλέγξει· ἀλλὰ κρινεῖ ἐν δικαιοσύνῃ ταπεινῶν κρίσιν, καὶ ἐλέγξει ἐν εὐθύτητι τοὺς ἐνδόξους τῆς γῆς· καὶ πατάξει τὴν γῆν τῷ λόγῳ τοῦ στόματος αὐτοῦ, καὶ τῷ πνεύματι διὰ χειλέων ἀνελέει ἄσεβεῖς. Καὶ ἔσται δικαιοσύνην ἐζωσμένος τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ, καὶ ἀλήθειαν εἰλημένος τὰς πλευρὰς αὐτοῦ. Τότε συμβοσκηθήσεται λύκος μετὰ ἀρνῶν, καὶ πάρδαλις συναναπαύσεται ἐρίφῳ· καὶ μοσχάριον, καὶ λέων, καὶ ταῦρος, ἅμα βοσκηθήσονται, καὶ ἅμα τὰ παιδιά αὐτῶν ἔσονται· καὶ λέων ὡς βοῦς φάγεται ἄχυρα. Καὶ παιδίον νήπιον ἐπὶ τρώγλην ἀσπίδων, καὶ ἀπογεγαλακτισμένον ἐπὶ κοίτης ἐκγόνων ἀσπίδων τὴν χεῖρα ἐπιβαλεῖ, καὶ οὐ μὴ κακοποιήσουσιν, οὐδ' οὐ μὴ δυνήσονται ἀπολέσαι οὐδένα ἐπὶ τὸ Ὄρος τὸ Ἅγιόν μου· ὅτι ἐνεπλήσθη ἡ σύμπασα γῆ τοῦ γνῶναι τὸν Κύριον, ὡς ὕδωρ πολὺ κατακαλύψαι θαλάσσας. Καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἡ ῥίζα τοῦ Ἰεσσαί, καὶ ὁ ἀνιστάμενος ἄρχειν ἐθνῶν· ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιούσι, καὶ ἔσται ἡ ἀνάπαυσις αὐτοῦ τιμή.

τὸ β' προκείμενον, (ψαλμὸς 110, 10)· ἤχος πλ. δ' ΝεΑγίε

ὁ χορός·

Ἀρχὴ σοφίας φόβος Κυρίου·

σύνεσις ἀγαθὴ πᾶσι τοῖς ποιοῦσιν αὐτήν. (οἷς)





ὁ μονοφωνάρης τὸν στίχο· (ψαλμὸς 110, 9)

Λύτρωσιν ἀπέστειλε τῷ λαῷ αὐτοῦ·  
ἐνετείλατο εἰς τὸν αἰῶνα διαθήκην αὐτοῦ.

ὁ χορός· Ἀρχὴ σοφίας φόβος Κυρίου·  
σύνεσις ἀγαθὴ πᾶσι τοῖς ποιοῦσιν αὐτήν.



## 5. Ἡ Μεγάλῃ ἐκτενής·

### Ἡ ἱκεσία·

ὁ διάκονος· Εἰπώμεν πάντες ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς καὶ ἐξ ὅλης τῆς  
διανοίας ἡμῶν εἰπώμεν.

ὁ χορός· Κύριε ἐλέησον, Κύριε ἐλέησον, Κύριε ἐλέησον.

ὁ διάκονος· Κύριε παντοκράτορ, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, δεό-  
μεθά σου, ἐπάκουσον καὶ ἐλέησον.

ὁ χορός· Κύριε ἐλέησον, Κύριε ἐλέησον, Κύριε ἐλέησον.

ὁ διάκονος· Ἐλέησον ἡμᾶς, ὁ Θεός, κατὰ τὸ μέγα ἐλεός σου, δεό-  
μεθά σου, ἐπάκουσον καὶ ἐλέησον.

ὁ χορός· Κύριε ἐλέησον, Κύριε ἐλέησον, Κύριε ἐλέησον.

ὁ διάκονος· Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν Χριστο-  
δούλου {ἦ, δεῖνος}.

ὁ χορός· Κύριε ἐλέησον, Κύριε ἐλέησον, Κύριε ἐλέησον.

ὁ διάκονος· Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, τῶν ἱερέων, ἱε-  
ρομονάχων, ἱεροδιακόνων καὶ μοναχῶν καὶ πάσης τῆς  
ἐν Χριστῷ ἡμῶν ἀδελφότητος.

ὁ χορός· Κύριε ἐλέησον, Κύριε ἐλέησον, Κύριε ἐλέησον.

ὁ διάκονος· Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ ἐλέους, ζωῆς, εἰρήνης, υἰείας, σω-  
τηρίας, ἐπισκέψεως, συγχωρήσεως καὶ ἀφέσεως τῶν  
ἁμαρτιῶν τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ πάντων τῶν εὐσεβῶν  
καὶ ὀρθοδόξων χριστιανῶν τῶν κατοικούντων καὶ πα-  
ρεπιδημούντων ἐν τῇ πόλει ταύτῃ.

ὁ χορός· Κύριε ἐλέησον, Κύριε ἐλέησον, Κύριε ἐλέησον.

ὁ διάκονος· Ἐτι δεόμεθα ὑπὲρ τῶν μακαρίων καὶ αἰοδίμων κτιτό-  
ρων τοῦ ἁγίου ναοῦ τούτου καὶ ὑπὲρ πάντων τῶν προ-





αναπαυσαμένων πατέρων καὶ ἀδελφῶν ἡμῶν, τῶν ἐνθάδε κειμένων καὶ ἀπανταχοῦ ὀρθοδόξων.

ὁ χορός·

Κύριε ἐλέησον, Κύριε ἐλέησον, Κύριε ἐλέησον.

ὁ διάκονος·

Ἔτι δεόμεθα ὑπὲρ τῶν καρποφορούντων καὶ καλλιεργούντων ἐν τῷ ἁγίῳ καὶ πανσέπτῳ ναῷ τούτῳ, κοπιώντων, ψαλλόντων καὶ ὑπὲρ τοῦ περιστῶτος λαοῦ, τοῦ ἀπεκδεχομένου τὸ παρά σοῦ μέγα καὶ πλούσιον ἔλεος.

ὁ χορός·

Κύριε, ἐλέησον. Κύριε ἐλέησον. Κύριε ἐλέησον.

### Ἡ Εὐχὴ τῆς ἐκτενοῦς ἱκεσίας·

ὁ ἱερεύς·

Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, τὴν ἐκτενῆ ταύτην ἱκεσίαν πρόσδεξαι παρὰ τῶν σῶν δούλων καὶ ἐλέησον ἡμᾶς κατὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέους σου καὶ τοὺς οἰκτιρμούς σου κατὰπεμψον ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ πάντα τὸν λαόν σου, τὸν ἀπεκδεχόμενον τὸ παρά σοῦ πλούσιον ἔλεος.

{ἐκφώνως}·

Ὅτι ἐλεήμων καὶ φιλόανθρωπος Θεὸς ὑπάρχεις καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

ὁ χορός·

Ἀμήν.



## 6. Τὰ Κατηχούμενα καὶ τὰ Διπλοκατηχούμενα·

### Ἡ Δέσις·

ὁ διάκονος·

Εὐξασθε, οἱ κατηχούμενοι, τῷ Κυρίῳ.

ὁ χορός·

Κύριε, ἐλέησον.

ὁ διάκονος·

Οἱ πιστοὶ ὑπὲρ τῶν κατηχουμένων δεηθῶμεν.

ὁ χορός·

Κύριε, ἐλέησον.

ὁ διάκονος·

Ἵνα ὁ Κύριος αὐτοὺς ἐλεήσῃ.

ὁ χορός·

Κύριε, ἐλέησον.

ὁ διάκονος·

Κατηχήσῃ αὐτοὺς τὸν λόγον τῆς ἀληθείας.

ὁ χορός·

Κύριε, ἐλέησον.



ὁ διάκονος· Ἀποκαλύψῃ αὐτοῖς τὸ εὐαγγέλιον τῆς δικαιοσύνης.  
ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον.  
ὁ διάκονος· Ἐνώσῃ αὐτοὺς τῇ ἀγίᾳ αὐτοῦ καθολικῇ καὶ ἀποστο-  
λικῇ Ἐκκλησίᾳ.  
ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον.  
ὁ διάκονος· Σῶσον, ἐλέησον, ἀντιλαβοῦ καὶ διαφύλαξον αὐτούς, ὁ  
Θεός, τῇ σῇ χάριτι.  
ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον.  
ὁ διάκονος· Οἱ κατηχούμενοι, τὰς κεφαλὰς ὑμῶν τῷ Κυρίῳ κλίνατε.  
ὁ χορός· Σοί, Κύριε.

### Ἡ Εὐχή ὑπὲρ τῶν κατηχουμένων·

ὁ ἱερεὺς· Κύριε, παντοκράτορ καὶ φιλόανθρωπε, ἔπιδε ἐξ ὕψους  
ἀγίου σου ἐπὶ τοὺς δούλους σου τοὺς κατηχουμένους,  
τοὺς κλίνοντάς σοι τὸν ἑαυτῶν αὐχένα καὶ ἀναμένον-  
τας τὸ παρὰ σοῦ ἔλεος· ἀποκάλυψον αὐτοῖς τὸ εὐαγγέ-  
λιον τῆς δικαιοσύνης σου, συγκαταρίθμησον αὐτοὺς τῇ  
ἐκλεκτῇ σου ποιμνῇ καὶ καταξίωσον αὐτοὺς ἐν καιρῷ  
εὐθέτῳ τῆς διὰ τοῦ βαπτίσματος ἀναγεννήσεως.  
{ἐκφώνως}· Ἴνα καὶ αὐτοὶ σὺν ἡμῖν δοξάζωσι τὸ πάντιμον καὶ με-  
γαλοπρεπὲς ὄνομά σου, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ  
τοῦ ἀγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας  
τῶν αἰώνων.  
ὁ χορός· Ἀμήν.

### Ἀπόλυσις τῶν κατηχουμένων·

ὁ διάκονος· Ὅσοι κατηχούμενοι, προέλθετε· οἱ κατηχούμενοι, προ-  
έλθετε.

### Τὰ Διπλοκατηχούμενα.

#### Ἡ Δέησις ὑπὲρ τῶν πρὸς τὸ ἅγιον φῶτισμα εὐτρεπιζομένων·

ὁ διάκονος· Ὅσοι πρὸς τὸ φῶτισμα, προσέλθετε.  
Εὐξασθε, οἱ πρὸς τὸ φῶτισμα, τῷ Κυρίῳ.  
ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον.





- ὁ διάκονος· Οἱ πιστοὶ ὑπὲρ τῶν πρὸς τὸ ἅγιον φῶτισμα εὐτρεπιζομένων ἀδελφῶν καὶ τῆς σωτηρίας αὐτῶν τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.
- ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον.
- ὁ διάκονος· Ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν στηρίξῃ αὐτοὺς καὶ ἐνδυναμώσῃ.
- ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον.
- ὁ διάκονος· Φωτίσῃ αὐτοὺς φωτισμῷ γνώσεως καὶ εὐσεβείας.
- ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον.
- ὁ διάκονος· Καταξιώσῃ αὐτοὺς ἐν καιρῷ εὐθέτῳ τοῦ λουτροῦ τῆς παλιγγενεσίας, τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν καὶ τοῦ ἐνδύματος τῆς ἀφθαρσίας.
- ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον.
- ὁ διάκονος· Ἀναγεννήσῃ αὐτοὺς δι' ὕδατος καὶ πνεύματος.
- ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον.
- ὁ διάκονος· Χαρίσῃται αὐτοῖς τὴν τελειότητα τῆς πίστεως.
- ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον.
- ὁ διάκονος· Συγκαταριθμήσῃ αὐτοὺς τῇ ἀγίᾳ αὐτοῦ καὶ ἐκλεκτῇ ποίμνῃ.
- ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον.
- ὁ διάκονος· Σῶσον, ἐλέησον, φώτισον καὶ ἀντιλαβοῦ αὐτοῖς, ὁ Θεός, τῇ σῇ χάριτι.
- ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον.
- ὁ διάκονος· Οἱ πρὸς τὸ φῶτισμα, τὰς κεφαλὰς ὑμῶν τῷ Κυρίῳ κλίνατε.
- ὁ χορός· Σοί, Κύριε.

**Ἡ Εὐχὴ ὑπὲρ τῶν πρὸς τὸ ἅγιον φῶτισμα εὐτρεπιζομένων·**

- ὁ ἱερεύς· Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἐπίφανον τοὺς οἰκτιρμούς σου ἐπὶ πάντας ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τοὺς πρὸς τὸ ἅγιον φῶτισμα εὐτρεπιζομένους, τοὺς καὶ νῦν ὑποκεκλικότας σοι τὸν αὐχένα ἑαυτῶν εἰς τὸ ἐναυγᾶσαι αὐτοῖς τὸν φωτισμὸν τοῦ εὐαγγελίου σου· ἄγγελον φωτὸς ἐξαπόστειλον ρυόμενον αὐτοὺς ἀπὸ πάσης ἀντικειμένης ἐνεργείας, ἵνα





τῆς ἀθανάτου σου δωρεᾶς ἀξιούμενοι καὶ κατὰ τὰς ἐντολάς σου πολιτευόμενοι, τῶν ἐπουρανίων ἀγαθῶν ἀπολαύσωσιν.

{ἐκφώνως}· Ὅτι σὺ εἰ ὁ φωτισμὸς ἡμῶν καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

ὁ χορός· Ἀμήν.

Ἀπόλυσις τῶν πρὸς τὸ φῶτισμα εὐτρεπιζομένων·

ὁ διάκονος· Ὅσοι πρὸς τὸ φῶτισμα, προέλθετε· οἱ πρὸς τὸ φῶτισμα, προέλθετε.

Ὅσοι κατηχούμενοι, προέλθετε· μή τις τῶν κατηχουμένων.

Δεήσεις καὶ Εὐχὲς ὑπὲρ τῶν πιστῶν·

ὁ διάκονος· Ὅσοι πιστοί, ἔτι καὶ ἔτι ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθώμεν.

ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον.

ὁ διάκονος· Ἀντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησον καὶ διαφύλαξον ἡμᾶς, ὁ Θεός, τῇ σῇ χάριτι.

ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον.

ὁ διάκονος· Σοφία.

Ἡ α' Εὐχή·

ὁ ἱερεὺς· Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ τῆς πολυθέου πλάνης, διὰ τῆς σῆς παρουσίας ἀποστήσας τὸν ἄνθρωπον, διὰ τῶν θαυμάτων σου ποιήσας γνωρίζειν σὲ τὸν μόνον δημιουργὸν καὶ ποιητὴν τῶν ἀπάντων καὶ τὴν ἐλπίδα τίθεσθαι ἐπὶ σοί, πολυέλεος ὑπάρχων, τήρησον ἡμᾶς ἐν τῷ ὀνόματί σου καὶ ἀγίασον ἡμᾶς ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου καὶ κατάπεμψον τοὺς οἰκτιρμούς σου ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ πάντα τὸν λαόν σου.

{ἐκφώνως}· Ὅτι σὺ εἰ ὁ Θεὸς ἡμῶν, Θεὸς τοῦ ἐλεεῖν καὶ σώζειν, καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.





ὁ χορός· Ἀμήν.  
 ὁ διάκονος· Ἐτι καὶ ἔτι ἐν εἰρήνῃ τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν.  
 ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον.  
 ὁ διάκονος· Ἀντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησον καὶ διαφύλαξον ἡμᾶς, ὁ  
 Θεός, τῇ σῇ χάριτι.  
 ὁ χορός· Κύριε, ἐλέησον.  
 ὁ διάκονος· Σοφία.

### Ἡ β' Εὐχή·

ὁ ἱερεύς· Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ τὴν πάροδον  
 τῆς ζωῆς τοῦ ἀνθρώπου περιστείλας διὰ τὸ ἀσθενὲς  
 καὶ εὐάλωτον τῆς αὐτοῦ φύσεως καὶ ἀντάμειψιν τῶν  
 αἰωνίων ἀγαθῶν ἐπαγγειλάμενος αὐτῷ καταγωνιζο-  
 μένῳ τῶν ἔργων τοῦ ἐχθροῦ, αὐτός, δέσποτα, κραταί-  
 ωσον ἡμᾶς ἐν τῷ φόβῳ σου, ἐνίσχυσον ἡμᾶς ἐν τοῖς  
 λόγοις σου, ὁδήγησον ἡμᾶς ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου.  
 {ἐκφώνως}· Ὅτι ἡυλόγηται καὶ δεδόξασται τὸ πάντιμον καὶ μεγα-  
 λοπρεπὲς ὄνομά σου, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ  
 ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν  
 αἰώνων.  
 ὁ χορός· Ἀμήν.



## 7. Ἡ τάξις τοῦ Κοντακίου τῶν Χριστουγέννων

α. Οἱ προεόρτιες ἱαμβικὲς Καταβασίες  
 (ἄνωνύμως φερόμενες, ι'-ια' αἰ.)· μέλος ἀργὸ εἰρμολογικὸ  
 Πέτρου Μπερεκέτη (α' τέταρτο ιη' αἰ.)· ἦχος α' Ἀνανες

ὁ α' χορὸς ψαλτῶν· Ὡδή α'.

Χριστὸς ἐν πόλει Βηθλεὲμ βρεφουργεῖται,  
 τὴν ἡμῶν ὡς εὖσπλαγχνος καινουργῶν φύσιν.  
 Προθύμως δεῦτε, γηγενεῖς, τῇ καρδίᾳ,  
 ᾄσμα μελωδὸν ᾄσωμεν τῷ δεσπότη·



ὁ β' χορὸς ψαλτῶν· εἰς αἰῶνας ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται.



ὁ α' χορὸς ψαλτῶν· Ὡδὴ γ'.

Ἵψιμέδων ἄναρχε, εὐμενὲς Λόγε,  
ἐπίβλεψον, πρόσχες μοι, δακρυρροούσῃ,  
ἐκτενῶς ἐβόα σοι πρόπαλαι Ἄννα.  
Ἄλλ' ὥς ἐκείνης ἤκουσας θρηνωδούσης,  
καὶ ἡμῶν στερέωσον τὰς φρένας, ἄναξ,  
τοῦ ἀξίως ὑμνεῖν σου τὰ γενέθλια.

ὁ β' χορὸς ψαλτῶν· Ὡδὴ δ'.

Ἀκηκοὺς ὁ προφήτης, Χριστέ, τὴν ἀκοήν σου  
ἐφοβήθη, ὅτι μέλλεις ἐκ Παρθένου προελθεῖν.  
Καὶ ἐβόησε τρόμῳ· δόξα τῇ δυνάμει σου, Κύριε.

ὁ α' χορὸς ψαλτῶν· Ὡδὴ ε'.

Ὡ παντεπόπτα, τῶν ἀνάκτων τὸ κλέος,  
τίς σου τὸ φιλάνθρωπον γηγενῶν οὐ θαυμάσει.  
Ἐν γῇ γὰρ ὥφθης μὴ λιπὼν τὰ πατρῶα  
σήμερον πᾶσαν ἐγκαινίζων τὴν κτίσιν,  
καὶ εἰρήνην ὥς μόνος εἰρηνάρχης βραβεύων.

ὁ β' χορὸς ψαλτῶν· Ὡδὴ ς'.

Εἰς βυθὸν ἀπωλείας ἡ ταλαίπωρος φύσις  
Χριστός μου σῶτερ, καταντήσασα πάλαι  
ἔκειτο, φεῦ μοι, σκοτεινοῖς ἐν κευθμῶσιν.  
Ἐπὶ δὲ τῇ σῇ θεϊκῇ δυναστείᾳ  
πρὸς οὐρανῶν ἀνέβη τὰ τερπνότατα κάλλη·  
θύσω σοι, σῶτερ, βοᾷ θυσίαν αἰνέσεως.

ὁ α' χορὸς ψαλτῶν· Ὡδὴ ζ'.

Ὡς οἱ παῖδες, πάλαι, σοὶ κράζομεν Λόγε·  
γενοῦ σῶν δούλων, σῶτερ, φύλαξ καὶ σκέπη,  
καὶ σῶσον πάντας προσβολῆς ἐναντίας,  
ὅπως ὑμνοῦντες σοῖς γενεθλίοις,  
εἰς αἰῶνας, λέγομεν, εὐλογητὸς εἶ.

ὁ β' χορὸς ψαλτῶν· Ὡδὴ η'.

Νεουργέ τοῦ σύμπαντος κόσμου καὶ σῶστα,





ὑμνεῖ σε πᾶσα μετ' ἀγγέλων ἡ κτίσις·  
σκιρτᾷ, χορεύει, καὶ ἀγάλλεται τρόμῳ,  
εὐλογεῖτε, λέγουσα, πάντα τὰ ἔργα  
τὰ σεπτὰ γενέθλια τοῦ λυτρωτοῦ μου,  
σὺν ἐμοὶ εἰς αἰῶνας, πόθῳ ὑπερυψοῦντα.

ὁ α' χορὸς ψαλτῶν· Ὡδὴ θ'.

Χαίροις, πάναγνε θεοδέγμων Μαρία·  
χαίροις, ἄχραντε, τῶν πεπτωκότων βάσις.  
Ἐν σοὶ γὰρ ὤφθη σήμερον ὁ δεσπότης,  
ὦ θαῦμα! καινουργῶν τοὺς φθαρέντας

ὁ β' χορὸς ψαλτῶν, τὸ τέλος·

καὶ πρὸς φῶς ἐπανάγων τὸ ἀνέσπερον, κόρη.

β. Τὸ προοίμιον ἢ κουκούλιον τοῦ “Κοντακίου τῆς Χριστοῦ γεν-  
νήσεως, φέροντος ἀκροστιχίδα ‘τοῦ ταπεινοῦ Ρωμανοῦ ὕμνος’”,  
μέλος παπαδικό - κοντακαριακό, δίχορο, μελισθὲν νεωστὶ  
παρὰ Γρηγορίου Στάθη,  
ἦχος τρίτος Νανα

ὁ α' χορὸς· Ἡ Παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίκτει,  
ὁ β' χορὸς· καὶ ἡ γῆ τὸ σπῆλαιον τῷ ἀπροσίτῳ προσάγει.  
ὁ α' χορὸς· Λέγε· Ἀγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι,  
ὁ β' χορὸς· Πάλιν· Μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος ὁδοιποροῦσι·  
ὁ α' χορὸς· δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγεννήθη,  
ὁ β' χορὸς· παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

γ. Οἱ οἴκοι τοῦ Ὑμνου τοῦ Ρωμανοῦ,  
κατ' ἐπιλογὴν 9 Οἴκοι

{ὅσοι σημειώνονται μετὰ τὸν δείκτη ☩}.

Οἱ χοροὶ ψαλτῶν ὑπηχοῦν ἐναλλάξ

τὸ ἐφύμνιον ἢ ἀνακλώμενον· Παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.





τὰ τοῦ παραδείσου ἐντὸς τοῦ σπηλαίου·  
ἐκεῖ ἐφάνη ῥίζα ἀπότιστος, βλαστάνουσα ἄφεςιν·  
ἐκεῖ εὐρέθη φρέαρ ἀνόρυκτον,  
οὗ πιεῖν Δαβὶδ πρὶν ἐπεθύμησεν·  
ἐκεῖ παρθένος τεκοῦσα βρέφος  
τὴν δίψαν ἔπαυσεν εὐθὺς τὴν τοῦ Ἀδὰμ καὶ τοῦ Δαβίδ·  
διὰ τοῦτο πρὸς τοῦτο ἐπειχθῶμεν, ποῦ ἐτέχθη,  
παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

ὁ χορὸς ψαλτῶν, τὸ ἐφύμνιον· παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

### ὁ Β' οἶκος·

☩ Ὁ πατὴρ τῆς μητρὸς γνώμη υἱὸς ἐγένετο·  
ὁ σωτὴρ τῶν βρεφῶν βρέφος ἐν φάτνῃ ἔκειτο·  
ὃν κατανοοῦσα, φησὶν ἡ τεκοῦσα,  
«Εἰπέ μοι, τέκνον, πῶς ἐνεσπάρης μοι, καὶ πῶς ἐνεφύης μοι;  
ὁρῶ σε, σπλάγχνον, καὶ καταπλήττομαι, ὅτι γαλουχῶ  
καὶ οὐ νενύμφευμαι·  
καὶ σέ μὲν βλέπων μετὰ σπαργάνων,  
τὴν παρθενίαν δὲ ἀκμὴν ἐσφραγισμένην θεωρῶ·  
σὺ γὰρ ταύτην φυλάξας, ἐγεννήθης εὐδοκήσας,  
παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

ὁ χορὸς ψαλτῶν, τὸ ἐφύμνιον· παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

### Ὁ Γ' οἶκος·

☩ Ὑψηλὲ βασιλεῦ, τί σοὶ καὶ τοῖς πτωχεύουσι;  
ποιητὰ οὐρανοῦ, τί πρὸς γηίνους ἤλυθας;  
σπηλαίῳ ἡράσθης ἢ φάτνῃ ἐτέρφθης;  
ἰδοὺ οὐκ ἔστι τόπος τῇ δούλῃ σου ἐν τῷ καταλύματι·  
οὐ λέγω τόπον ἄλλ' οὐδὲ σπήλαιον, ὅτι καὶ αὐτὸ τοῦτο ἀλλότριον.  
Καὶ τῇ μὲν Σάρρα τεκούσῃ βρέφος  
ἐδόθη κλῆρος γῆς πολλῆς, ἐμοὶ δὲ οὐδὲ φωλεός·  
ἐχρησάμην τὸ ἄντρον, ὃ κατώκησας βουλήσει,  
παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός».

ὁ χορὸς ψαλτῶν, τὸ ἐφύμνιον· παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.





### Ὁ Δ' οἶκος·

☞ Τὰ τοιαῦτα ρητὰ ἐν ἀπορρήτῳ λέγουσα  
καὶ τὸν τῶν ἀφανῶν γνώστην καθικετεύουσα,  
ἀκούει τῶν Μάγων τὸ βρέφος ζητούντων·  
εὐθὺς δὲ τούτοις, τίνες ὑπάρχετε; ἡ κόρη ἐβόησεν.  
Ὁ δὲ πρὸς ταύτην· «Σὺ γὰρ τίς πέφυκας, ὅτι τὸν τοιοῦτον ἀπεκύησας;  
τίς ὁ πατήρ σου; τίς ἡ τεκοῦσα;  
ὅτι ἀπάτορος υἱοῦ ἐγένου μήτηρ καὶ τροφός;  
Οὐ τό ἄστρον ἰδόντες συνήκαμεν ὅτι ὤφθη  
παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.  
ὁ χορὸς ψαλτῶν, τὸ ἐφύμνιον· παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

### Ὁ Ε' οἶκος·

Ἀκριβῶς γὰρ ἡμῖν ὁ Βαλαὰμ παρέθετο  
τῶν ρημάτων τὸν νοῦν ὧν περ προεμαντεύσατο  
εἰπὼν ὅτι μέλλει ἀστήρ ἀνατέλλειν,  
ἀστήρ σβεννύων πάντα μαντεύματα καὶ τὰ οἰωνίσματα,  
ἀστήρ ἐκλύων παραβολὰς σοφῶν, ρήσεις τε αὐτῶν καὶ τὰ αἰνίγματα,  
ἀστήρ ἀστέρος τοῦ φαινομένου  
ὑπερφαιδρότερος πολὺ ὥς πάντων ἄστρων ποιητής,  
περὶ οὗ προεγράφη ἐξ Ἰακώβ ἀνατέλλει  
παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός».  
ὁ χορὸς ψαλτῶν, τὸ ἐφύμνιον· παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

### Ὁ ς' οἶκος·

☞ Παραδόξων ρητῶν ἡ Μαριὰμ ὡς ἤκουε  
τῷ ἐκ σπλάγχχνων αὐτῆς κύψασα προσεκύνησε  
καὶ κλαίονσα εἶπε· «Μεγάλα μοι, τέκνον,  
μεγάλα πάντα ὅσα ἐποίησας μετὰ τῆς πτωχείας μου.  
Ἴδου γὰρ Μάγοι ἔξω ζητοῦσί σε, τῶν ἀνατολῶν οἱ βασιλεύοντες,  
τὸ πρόσωπόν σου ἐπιζητοῦσιν  
καὶ λιτανεύουσιν ἰδεῖν οἱ πλούσιοι τοῦ σοῦ λαοῦ·  
ὁ λαός σου γὰρ ὄντως εἰσὶν οὗτοι, οἷς ἐγεννήθης  
παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.





### Ὁ Ζ' οἶκος·

**Ε**πειδὴ οὖν λαὸς σὸς ἐστίν, τέκνον, κέλευσον  
ὑπὸ σκέπην τὴν σὴν γένωνται, ἵνα ἴδωσι  
πενίαν πλουσίαν, πτωχείαν τιμίαν·  
αὐτὸν σὲ δόξαν ἔχω καὶ καύχημα, διὸ οὐκ αἰσχύνομαι  
αὐτὸς εἰ χάρις καὶ ἡ εὐπρέπεια τῆς σκηνῆς καμοῦ, νεῦσον  
εἰσέλθωσιν·  
οὐδέν μοι μέλλει τῆς εὐτελείας·  
ὥς θησαυρὸν γὰρ σὲ κρατῶ, ὃν βασιλεῖς ἦλθον ἰδεῖν,  
βασιλέων καὶ Μάγων ἐγνωκότες ὅτι ὦφθης  
παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός·».

ὁ χορὸς ψαλτῶν, τὸ ἐφύμνιον· παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

### Ὁ Η' οἶκος·

**Ι**ησοῦς ὁ Χριστὸς ὄντως τε καὶ Θεὸς ἡμῶν,  
τῶν φρενῶν ἀφανῶς ἤψατο τῆς μητρὸς αὐτοῦ,  
«Εἰσάγαγε, λέγων, οὓς ἤγαγον λόγῳ,  
ἐμὸς γὰρ λόγος τούτοις ἐπέλαμψε τοῖς ἐπιζητοῦσί με,  
ἀστὴρ μὲν ἐστίν εἰς τὸ φαινόμενον, δύναμις δέ τις πρὸς τὸ νοούμενον.  
Συνῆλθε Μάγοις, ὡς λειτουργῶν μοι,  
καὶ ἔτι ἴσταται πληρῶν διακονίαν τὴν αὐτοῦ  
καὶ ἀκτίσι δεικνύων τὸν τόπον ὅπου ἐτέχθη  
παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

ὁ χορὸς ψαλτῶν, τὸ ἐφύμνιον· παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

### Ὁ Θ' οἶκος·

**Ν**ῦν οὖν δέξαι, σεμνή, δέξαι τοὺς δεξαμένους με  
ἐν αὐτοῖς γάρ εἰμι, ὥσπερ ἐν ταῖς ἀγκάλαις σου·  
καὶ σοῦ οὐκ ἀπέστην, κακείοις συνῆλθον·»  
Ἡ δὲ ἀνοίγει θύρας καὶ δέχεται τῶν Μάγων τὸ σύστημα·  
ἀνοίγει θύραν ἢ ἀπαράνοικτος πύλη, ἣν Χριστὸς μόνος διώδευσεν·  
ἀνοίγει θύραν ἢ ἀνοιχθεῖσα  
καὶ μὴ κλαπείσα μηδαμῶς τὸν τῆς ἀγνείας θησαυρόν·  
αὕτη ἤνοιξε θύραν, ἀφ' ἧς ἐγεννήθη θύρα  
παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

ὁ χορὸς ψαλτῶν, τὸ ἐφύμνιον· παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.





### Ὁ Ι' οἶκος·

**Οἱ** δὲ Μάγοι εὐθὺς ὥρμησαν εἰς τὸν θάλαμον  
καὶ ἰδόντες Χριστὸν ἔφριξαν ὅτε εἶδοσαν  
τὴν τούτου μητέρα, τὸν ταύτης μνηστῆρα·  
καὶ φόβῳ εἶπον· «Οὗτος υἱὸς ἐστὶν ἀγενεαλόγητος·  
καὶ πῶς, Παρθέने, τὸν μνηστευσάμενον βλέπομεν ἀκμὴν ἔνδον  
τοῦ οἴκου σου;  
οὐκ ἔσχε μῶμον ἢ κύησίς σου,  
μὴ ἢ κατοίκησις ψεχθῇ συνόντος σοι τοῦ Ἰωσήφ·  
πλῆθος ἔχεις φθονούντων, ἐρευνώντων ποῦ ἐτέχθη  
παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός».

**ὁ χορὸς ψαλτῶν, τὸ ἐφύμνιον·** παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

### Ὁ ΙΑ' οἶκος·

**«Υπομνήσω** ὑμᾶς, Μάγοις Μαρία ἔφησε,  
τίνος χάριν κρατῶ τὸν Ἰωσήφ ἐν οἴκῳ μου,  
εἰς ἔλεγχον πάντων τῶν καταλαλούντων·  
αὐτὸς γὰρ λέξει ἅπερ ἀκήκοε περὶ τοῦ παιδίου μου,  
ὑπνῶν γὰρ εἶδεν ἄγγελον ἅγιον λέγοντα αὐτῷ πόθεν συνέλαβον,  
πυρίνη θέα τὸν ἀκανθώδη,  
ἐπληροφόρησε νυκτὸς περὶ τῶν λυπούντων αὐτόν·  
διὰ τοῦτο σύνεστί μοι Ἰωσήφ δηλῶν ὡς ἔστι  
παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

**ὁ χορὸς ψαλτῶν, τὸ ἐφύμνιον·** παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

### Ὁ ΙΒ' οἶκος·

**Ῥητορεύσει** σαφῶς ἅπαντα ἅπερ ἤκουσε,  
ἀπαγγέλλει τρανῶς ὅσα αὐτὸς ἐώρακεν,  
ἐν τοῖς οὐρανίοις, καὶ τοῖς ἐπιγείοις·  
τὰ τῶν ποιμένων πῶς συνανύμνησαν, πηλίνοις οἱ πύρινοι  
ὑμῶν τῶν Μάγων, ὅτε προέδραμεν ἄστρον φωταυγοῦν  
καὶ ὁδηγοῦν ὑμᾶς.

Διὸ ἀφέντες τὰ προρρηθέντα  
ἐκδιηγῆσασθαι ἡμῖν τὰ νῦν γενόμενα ὑμῖν,  
ὅθεν ἤκατε, πῶς δὲ συνήκατε ὅτι ὤφθη





παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός».

ὁ χορὸς ψαλτῶν, τὸ ἐφύμνιον· παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

#### ‘Ο ΙΥ’ οἶκος

**Ω**ς μὲν ταῦτα αὐτοῖς ἡ φαεινὴ ἐλάλησεν  
οἱ τῆς ἀνατολῆς λύχνοι πρὸς ταύτην ἔφησαν·  
«Μαθεῖν θέλεις πόθεν ἐλήθαμεν ὦδε,  
ἐκ γῆς Χαλδαίων, ὅπου οὐ λέγουσι, Θεὸς θεῶν Κύριος  
ἐκ Βαβυλῶνος, ὅπου οὐκ οἶδασι τίς ὁ ποιητὴς τούτων ὧν σέβουσιν,  
ἐκεῖθεν ἦλθεν, καὶ ἤρην ἡμᾶς  
ὁ τοῦ παιδίου σου σπινθὴρ ἐκ τοῦ πυρὸς τοῦ περσικοῦ  
πῦρ παμφάγον λιπόντες, πῦρ δροσίζον θεωροῦμεν,  
παιδίον νέον, τὸν πρὸ αἰώνων Θεόν.

ὁ χορὸς ψαλτῶν, τὸ ἐφύμνιον· παιδίον νέον, τὸν πρὸ αἰώνων Θεόν.

#### ‘Ο ΙΔ’ οἶκος

**Μ**αταιότης ἐστὶν ματαιότητων ἅπαντα.  
Ἄλλ’ οὐδεὶς ἐν ἡμῖν ταῦτα φρονῶν εὐρίσκεται·  
οἱ μὲν γὰρ καὶ πλανῶσιν, οἱ δὲ καὶ πλανῶνται.  
Διό, Παρθένε, χάρις τῷ τόκῳ σου, δι’ οὗ ἐλυτρώθημεν,  
οὐ μόνον πλάνης ἀλλὰ καὶ θλίψεων τῶν χωρῶν πασῶν  
ὧν περ διήλθομεν,  
ἐθνῶν ἀσήμεων, γλωσσῶν ἀγνώστων,  
περιερχόμενοι τὴν γῆν καὶ ἐξερευνῶντες αὐτήν  
μετὰ λύχνου τοῦ ἄστρου ἐκζητοῦντες ποῦ ἐτέχθη  
παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

ὁ χορὸς ψαλτῶν, τὸ ἐφύμνιον· παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

#### ‘Ο ΙΕ’ οἶκος

**Ἀ**λλ’ ὥς ἔτι αὐτὸν τοῦτον τὸν λύχνον εἶχομεν,  
τὴν Ἱερουσαλὴμ πᾶσαν περιωδεύσαμεν,  
πληροῦντες εἰκότως τὰ τῆς προφητείας·  
ἠκούσαμεν γὰρ ὅτι ἠπείλησε Θεὸς ἐρευνᾶν αὐτήν  
καὶ μετὰ λύχνου περιηρχόμεθα θέλοντες εὐρεῖν μέγα δικαίωμα·  
ἀλλ’ οὐχ εὐρέθη, ὅτι ἐπήρθη





ἡ κιβωτὸς αὐτῆς μεθ' ὧν συνέιχε πρότερον καλῶν  
τὰ ἀρχαῖα παρῆλθεν, ἀνεκαίνισε γὰρ πάντα  
παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός».

ὁ χορὸς ψαλτῶν, τὸ ἐφύμνιον· παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

#### Ὁ ΙΣ' οἶκος·

«**Ναί!** φησὶ τοῖς πιστοῖς Μάγοις, Μαρία ἔφησε,  
τὴν Ἱερουσαλὴμ πᾶσαν περιωδεύσατε,  
τὴν πόλιν ἐκείνην τὴν προφητοκτόνον;  
Καὶ πῶς ἀλύπως ταύτην διήλθετε τὴν πᾶσι βασκαίνουσαν;  
Ἑρώδην, πάλιν, πῶς διελάθετε τὸν ἀντὶ θεσμῶν φόνον ἐμπνέοντα;  
Οἱ δὲ πρὸς ταύτην φασί· «Παρθένε,  
οὐ διελάθομεν αὐτόν, ἀλλὰ ἐνεπαίξαμεν αὐτῷ,  
συνετύχομεν πᾶσιν ἐρευνῶντες ποῦ ἐτέχθη  
παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός».

ὁ χορὸς ψαλτῶν, τὸ ἐφύμνιον· παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

#### Ὁ ΙΖ' οἶκος·

Ὅτε ταῦτα αὐτῶν ἡ Θεοτόκος ἤκουσεν,  
τότε εἶπεν αὐτοῖς· «Τί ὑμᾶς ἐπηρώτησεν  
Ἑρώδης ὁ ἄναξ, καὶ οἱ Φαρισαῖοι»;  
«Ἑρώδης πρῶτον, εἶτα, ὡς ἔφησας, οἱ πρῶτοι τοῦ ἔθνους σου  
τὸν χρόνον τούτου τοῦ φαινομένου νῦν ἄστρου παρ' ἡμῶν  
ἐξηκριβώσαντο  
καὶ ἐπιγνόντες ὡς μὴ μαθόντες  
οὐκ ἐπεθύμησαν ἰδεῖν, ὃν ἐξερεύνησαν μαθεῖν,  
ὅτι τοῖς ἐρευνῶσι ὀφείλει θεωρηθῆναι  
παιδίον νέον, τὸν πρὸ αἰώνων Θεόν.

ὁ χορὸς ψαλτῶν, τὸ ἐφύμνιον· παιδίον νέον, τὸν πρὸ αἰώνων Θεόν.

#### Ὁ ΙΗ' οἶκος·

Υπενόουν ἡμᾶς ἄφρονες οἱ ἀνόητοι,  
καὶ ἡρώτων, φησί, πόθεν καὶ πότε ἤκατε;  
πῶς μὴ φαινομένας ὠδεύσατε τρίβους;  
ἡμεῖς δὲ τούτοις ὅπερ ἠπίستانτο ἀντεπηρωτήσαμεν·





ὑμεῖς τὸ πάρος πῶς διωδεύσατε ἔρημον πολλήν, ἣν περ διήλθατε;  
ὁ ὁδηγήσας τοὺς ἀπ' Αἰγύπτου,  
αὐτὸς ὠδήγησε καὶ νῦν τοὺς ἐκ Χαλδαίων πρὸς αὐτόν,  
τότε στύλῳ πυρίνῳ, νῦν δὲ ἄστρῳ δηλοῦντι  
παιδίον νέον, τὸν πρὸ αἰώνων Θεόν.

ὁ χορὸς ψαλτῶν, τὸ ἐφύμνιον· παιδίον νέον, τὸν πρὸ αἰώνων Θεόν.

#### Ὁ ΙΘ' οἶκος·

Ὁ ἀστὴρ πανταχοῦ ἦν ἡμῶν προηγούμενος  
ὥς ὑμῖν ὁ Μωσῆς ράβδον ἐπιφερόμενος,  
τὸ φῶς περιλάμπον τῆς θεογνωσίας·  
ὑμᾶς τὸ μάννα πάλαι διέθρεψε καὶ πέτρα ἐπότισεν·  
ἡμᾶς ἐλπίς ἢ τούτου ἐνέπλησε τῇ τούτου χαρᾷ διαθρεφόμενοι,  
οὐκ ἐν Περσίδι ἀναποδίσαι,  
διὰ τὸ ἄβατον ὁδὸν ὁδεύειν ἔσχομεν ἐν νῶ  
θεωρῆσαι ποθοῦντες, προσκυνῆσαι καὶ δοξάσαι  
παιδίον νέον, τὸν πρὸ αἰώνων Θεόν».

ὁ χορὸς ψαλτῶν, τὸ ἐφύμνιον· παιδίον νέον, τὸν πρὸ αἰώνων Θεόν.

#### Ὁ Κ' οἶκος·

Υπὸ τῶν ἀπλανῶν Μάγων ταῦτα ἐλέγετο,  
ὑπὸ δὲ τῆς σεμνῆς πάντα ἐπεσφραγίζετο,  
κυροῦντος τοῦ βρέφους τὰ τῶν ἀμφοτέρων·  
τῆς μὲν ποιοῦντος μετὰ τὴν κύησιν τὴν μήτραν ἀμίαντον,  
τὴν δὲ δεικνύντος μετὰ τὴν ἔλευσιν ἄμοχθον τὸν νοῦν,  
ὥσπερ τὰ βήματα,  
οὐδεὶς γὰρ τούτων ὑπέστη κόπον  
ὥς οὐκ ἐμόχθησεν ἐλθὼν ὁ Ἀββακούμ πρὸς Δανιήλ,  
ὁ φανεὶς γὰρ προφήταις αὐτὸς ἐφάνη Μάγοις  
παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

ὁ χορὸς ψαλτῶν, τὸ ἐφύμνιον· παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

#### Ὁ ΚΑ' οἶκος·

Μετὰ ταῦτα αὐτῶν πάντα τὰ διηγήματα,  
δῶρα Μάγοι χερσὶ ἤραν καὶ προσεκύνησαν,






τῷ δώρῳ τῶν δώρων καὶ μύρῳ τῶν μύρων,  
 χρυσὸν καὶ σμύρναν, εἶτα, καὶ λίβανον Χριστῷ προσεκόμισαν,  
 βοῶντες· «Δέξαι δώρημα τρίνυλον, ὡς τῶν Σεραφὶμ ὕμνον τρισάγιον,  
 μὴ ἀποστρέψῃς ὡς τὰ τοῦ Καῖν,  
 ἀλλ' ἐναγκάλισαι αὐτὰ ὡς τὴν τοῦ Ἀβελ προσφοράν,  
 διὰ τῆς σὲ τεκούσης, δι' ἧς ἡμῖν ἐγεννήθης  
 παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός».

ὁ χορὸς ψαλτῶν, τὸ ἐφύμνιον· παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

#### Ὁ ΚΒ' οἶκος·

 **Ν**έα νῦν καὶ φαιδρὰ βλέπουσα ἡ ἀμώμητος  
 Μάγους δῶρα χερσὶν φέροντας καὶ προσπίπτοντας,  
 ἀστέρα δηλοῦντα, ποιμένας ὑμνοῦντας,  
 τὸν πάντων τούτων κτίστην καὶ Κύριον ἰκέτευε λέγουσα·  
 «Τριάδα δώρων, τέκνον, δεξάμενος τρεῖς αἰτήσεις δὸς  
 τῇ γεννησάσῃ σε·  
 ὑπὲρ ἀέρων παρακαλῶ σε,  
 καὶ ὑπὲρ τῶν καρπῶν τῆς γῆς καὶ τῶν οἰκούντων ἐν αὐτῇ  
 διαλλάγηθι πᾶσι, δι' ἐμοῦ ὅτι ἐτέχθης  
 παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

ὁ χορὸς ψαλτῶν, τὸ ἐφύμνιον· παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

#### Ὁ ΚΓ' οἶκος·

**Οὐ**χ ἀπλῶς γάρ εἰμι μήτηρ σου, σῶτερ εὐσπλαγχνε,  
 οὐκ εἰκῇ γαλουχῶ τὸν χορηγὸν τοῦ γάλακτος,  
 ἀλλ' ὑπὲρ τῶν πάντων ἐγὼ δυσωπῶ σε·  
 ἐποίησάς με ὅλου τοῦ γένους μου καὶ στόμα καὶ καύχημα·  
 ἐμὲ γὰρ ἔχει ἡ οἰκουμένη σου σκέπην κραταιάν, τείχος καὶ στήριγμα·  
 ἐμὲ ὁρῶσιν οἱ ἐκβληθέντες  
 τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς, ὅτι ἐπιστρέφω αὐτοὺς  
 λαβεῖν αἴσθησιν πάντων δι' ἐμοῦ τῆς τεκούσης σε  
 παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

ὁ χορὸς ψαλτῶν, τὸ ἐφύμνιον· παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.



‘Ο ΚΔ’ οἶκος·

✠ Σῶσον κόσμον, Σωτήρ, τούτου χάριν ἤλυθας·  
στῆσον πάντα τὰ σά, τούτου γὰρ χάριν ἔλαμψας  
ἐμοὶ καὶ τοῖς Μάγοις καὶ πάσῃ τῇ κτίσει.  
Ἴδου γὰρ Μάγοι, οἷς ἐνεφάνισας τὸ φῶς τοῦ προσώπου σου  
προσπίπτοντές σοι δῶρα προσφέρουσι χρήσιμα, καλά, λίαν ζητούμενα·  
αὐτῶν γὰρ χρήζω, ἐπειδὴ μέλλω  
ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον μολεῖν καὶ φεύγειν σὺν σοί, διὰ σέ,  
ὁδηγέ μου, υἱέ μου, ποιητά μου, λυτρωτά μου·  
παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός».

ὁ χορὸς ψαλτῶν, τὸ ἐφύμνιον· παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

Καὶ πάλιν τὸ προοίμιον (κοντάκιον)  
εἰς τὸ μέλος τῆς παραδόσεως, Πέτρου Πελοποννησίου († 1778).  
ἦχος τρίτος Νανα

Ἡ Παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίκτει,  
καὶ ἡ γῆ τὸ σπῆλαιον τῷ ἀπροσίτῳ προσάγει.  
Ἄγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι,  
Μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος ὁδοιποροῦσι·  
δι’ ἡμᾶς γὰρ ἐγεννήθη,  
παιδίον νέον, ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.



## 8. Τὰ Πληρωτικά·

Αἰτήσεις·

ὁ διάκονος·	Πληρώσωμεν τὴν δέησιν ἡμῶν τῷ Κυρίῳ.
ὁ χορὸς·	Κύριε, ἐλέησον.
ὁ διάκονος·	Ἀντιλαβοῦ, σῶσον, ἐλέησον καὶ διαφύλαξον ἡμᾶς, ὁ Θεός, τῇ σῇ χάριτι.
ὁ χορὸς·	Κύριε, ἐλέησον.
ὁ διάκονος·	Τὴν ἡμέραν πᾶσαν, ἀγίαν, τελείαν, εἰρηνικὴν καὶ ἀνα- μάρτητον παρὰ τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα.





- ὁ χορός· Παράσχου, Κύριε.  
 ὁ διάκονος· Ἐγγελλον εἰρήνης, πιστὸν ὁδηγόν, φύλακα τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων ἡμῶν παρὰ τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα.
- ὁ χορός· Παράσχου, Κύριε.  
 ὁ διάκονος· Συγγνώμην καὶ ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν καὶ τῶν πλημμελημάτων ἡμῶν παρὰ τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα.
- ὁ χορός· Παράσχου, Κύριε.  
 ὁ διάκονος· Τὰ καλὰ καὶ συμφέροντα ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν καὶ εἰρήνην τῷ κόσμῳ παρὰ τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα.
- ὁ χορός· Παράσχου, Κύριε.  
 ὁ διάκονος· Τὸν ὑπόλοιπον χρόνον τῆς ζωῆς ἡμῶν ἐν εἰρήνῃ καὶ μετάνοιᾳ ἐκτελέσαι παρὰ τοῦ Κυρίου αἰτησώμεθα.
- ὁ χορός· Παράσχου, Κύριε.  
 ὁ διάκονος· Χριστιανὰ τὰ τέλη τῆς ζωῆς ἡμῶν, ἀνώδυνα, ἀνεπαίσχυντα, εἰρηνικὰ καὶ καλὴν ἀπολογία τὴν ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ βήματος τοῦ Χριστοῦ αἰτησώμεθα.
- ὁ χορός· Παράσχου, Κύριε.  
 ὁ διάκονος· Τῆς παναγίας, ἀχράντου, ὑπερευλογημένης, ἐνδόξου, δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας μετὰ πάντων τῶν ἁγίων μνημονεύσαντες, ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους καὶ πᾶσαν τὴν ζωὴν ἡμῶν Χριστῷ τῷ Θεῷ παραθώμεθα.
- ὁ χορός· Σοί, Κύριε.

### Ἡ Εὐχὴ τῆς Ἀπολύσεως

- ὁ ἱερεύς· Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ μόνος ἀγαθὸς καὶ φιλόανθρωπος, ὁ μόνος χρηστὸς καὶ ἐπιεικής, ὁ μόνος οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων Θεὸς ἡμῶν καὶ Πατὴρ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου σταυρωθέντος καὶ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ἐξεγερθέντος καὶ εἰσελθόντος εἰς τὴν δόξαν τὴν ἑαυτοῦ καὶ τὴν σὴν· ἐλθέτω ἡ χάρις σου ἐφ' ἡμᾶς τοὺς δούλους σου καὶ ἐνδυναμώσατω ἡμᾶς τὸ εὐαγγέλιον τῆς δικαιοσύνης σου. Πάτερ εὐσπλαγχνίας, φώτισον ἡμῶν τὰ σπλάγχνα καὶ πάντα τὰ μέλη τῷ σῷ θελήματι καὶ καθάρισον ἡμᾶς ἀπὸ πάσης





κακίας καὶ ἁμαρτίας, συντήρησον δὲ ἡμᾶς ἀσπίλους καὶ ἀμώμους ἀπὸ πάσης περιεργίας τοῦ ἀντικειμένου· καὶ χάρισαι ἡμῖν, Κύριε, κατὰ τὴν σὴν χρηστότητα τὰ σὰ νοεῖν, τὰ σὰ φρονεῖν, ἐν τοῖς σοῖς ἀναστρέφεσθαι, τὸν σὸν φόβον φοβεῖσθαι καὶ ποιεῖν τὰ σοὶ εὐάρεστα ἕως τῆς ἐσχάτης ἡμῶν ἡμέρας καὶ ὥρας καὶ ἀναπνοῆς. Ἐπικαλούμεθά σε, δέσποτα, τὸν ἀληθινὸν ἡμῶν Θεὸν ἡμεῖς οἱ ἁμαρτωλοί, ὅπως ἂν κατὰ τὸ ἀνεκδιήγητόν σου ἔλεος σφραγίσῃς ἡμῶν τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν καὶ τὸ πνεῦμα. Καὶ διατήρησον ἀπὸ παντὸς πονηροῦ δαίμονος, ἀπὸ παντὸς ἐρπετοῦ ἰοβόλου, ἀπὸ παντὸς θηρίου τοῦ ἐπὶ τῆς γῆς, ἀπὸ πάσης ἀνομίας, ἀπὸ πάσης φαρμακείας, ἀπὸ πάσης πλάνης καὶ πάσης ματαιότητος, ἀπὸ πάσης πορνείας καὶ πλεονεξίας, ἀπὸ πάσης νόσου καὶ μαλακίας, ἀπὸ παντὸς ψεύδους καὶ πάσης ραδιουργίας καὶ πάσης παγίδος τοῦ ἀντικειμένου ἡμῖν. Πάτερ ἀφθαρσίας, σκέπασον ἡμᾶς τοὺς σοὺς δούλους τῇ σῇ εὐσπλαγχνίᾳ καὶ μὴ ἐγκαταλείπῃς ἡμᾶς, μηδὲ ποιήσῃς ἐπίχαρμα ἐχθρῶν καὶ ἐξουδένωμα λαοῦ καὶ καταπάτημα δαιμόνων, ἀλλ' ἵνα ἡ σὴ χάρις καὶ τὸ σὸν ἔλεος εἴῃ μεθ' ἡμῶν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν.

**{ἐκφώνως}·** Ὅτι σὸν τὸ κράτος καὶ σοῦ ἐστὶν ἡ βασιλεία καὶ ἡ δύναμις καὶ ἡ δόξα, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

**ὁ χορός·** Ἀμήν.

#### Ἡ Εὐχὴ τῆς Κεφαλοκλισίας·

**ὁ ἱερεὺς·** Εἰρήνη πᾶσι.  
**ὁ χορός·** Καὶ τῷ πνεύματί σου.  
**ὁ διάκονος·** Τὰς κεφαλὰς ἡμῶν τῷ Κυρίῳ κλίνωμεν.  
**ὁ χορός·** Σοί, Κύριε.  
**ὁ ἱερεὺς·** Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ καθήμενος ἐπὶ θρόνου δόξης καὶ ἐπιβλέπων ἀβύσσους, ὁμματι εὐσπλάγχνῳ τὴν ταπείνωσιν ἡμῶν ἐπισκεπτόμενος, εὐλόγησον πάντας ἡμᾶς τοὺς ὑποκεκλικότας σοὶ τὰς ἑαυτῶν κεφαλὰς καὶ ὑψωσον τὸ κέρας ἡμῶν ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου.





{ἐκφώνως}· Εἴη τὸ πανάγιον ὄνομα τῆς φιλανθρωπίας σου εὐλογημένον καὶ δεδοξασμένον, τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

ὁ χορός· Ἀμήν.

Τὰ προεόρτια τροπάρια· ποίημα Ρωμανοῦ,  
μέλος Γερμανοῦ ἀρχιερέως Νέων Πατρῶν·  
ἤχος πλ. β' Νεχεανες

οἱ χοροὶ ὁμοῦ· Αἱ ἀγγελικαί, προπορεύεσθε δυνάμεις·  
οἱ ἐν Βηθλεέμ, ἐτοιμάσατε τὴν φάτνην.  
ὁ Λόγος γὰρ γεννᾶται, ἡ σοφία προέρχεται  
δέχου ἀσπασμὸν ἡ Ἐκκλησία  
εἰς τὴν χαρὰν τῆς Θεοτόκου· λαοί, εἰπωμεν·  
Εὐλογημένος ὁ ἐλθὼν, Θεὸς ἡμῶν, δόξα σοι.

Ὡς περ ἐκ πατρὸς ἀνεβλάστησας ἀμήτωρ,  
οὕτως ἐκ μητρὸς ἐνηνθρώπησας ἀπάτωρ·  
ἀσώματος τὸ μὲν γάρ, τὸ δὲ πάλιν ἐν σώματι·  
ὅθεν χερουβὶμ δοξολογοῦσι,  
δόξα Θεῷ τῷ ἐν ὑψίστοις· λαοί, εἰπωμεν·  
Εὐλογημένος ὁ ἐλθὼν, Θεὸς ἡμῶν, δόξα σοι.

Ἀπόλυσις·

ὁ διάκονος· Ἐν εἰρήνῃ προέλθωμεν.

οἱ χοροί· Προέλθωμεν.



Ἀθήνα, 17 Αὐγούστου 1999. Γρ. Θ. Στάθης



Ἡ Ἀσματικὴ Ἀκολουθία τοῦ Βυζαντινοῦ Τυπικοῦ  
τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας Ἀγίας Σοφίας

☆ *Τριθέκτη - Κοντάκιον τῶν Χριστουγέννων* ☆

εἶναι ποίημα, καὶ Τάξις καὶ Μέλος Γρηγορίου Θ. Στάθη,  
ὁ ὁποῖος καὶ τὴν πληκτρολόγησε καὶ τὴν σελιδοποίησε  
στὴν τελικὴ μορφή της.

Ἡ στοιχειοθεσία μὲ τὴ σημαδοσειρὰ *Stathis*  
ποὺ κωδικοποιήθηκε παγκοσμίως μέσῳ τοῦ ΕΛ.Ο.Τ.  
ἔγινε ἀπ' τὸν Γιάννη Σούκη καὶ Γρηγόριο Στάθη  
ὡς τελικὴ δειγματικὴ ἐφαρμογὴ τῆς λειτουργίας τοῦ συστήματος  
τῆς πρωτοβυζαντινῆς, τῆς μέσης πλήρους βυζαντινῆς  
καὶ τῆς ἀναλυτικῆς σημειογραφίας  
τῆς Ἑλληνικῆς Ψαλτικῆς Τέχνης  
τὸν Δεκέμβριο τοῦ σωτηρίου ἔτους 2000

